

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ
Агенције за банкарство
Федерације Босне и Херцеговине
за 2017. годину

Сарајево, мај 2018. године

СКРАЋЕНИЦЕ И ТЕРМИНИ:

АБРС	Агенција за банкарство Републике Српске
Агенција	Агенција за банкарство Федерације Босне и Херцеговине
Акциони план Агенције	Акциони план Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине за имплементацију препорука ФСАП Мисије
АОД	Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине
AQR	Asset Quality Review (Детаљни преглед квалитета активе)
BaFin	Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (Савезни финансијски регулаторни орган Њемачке)
BA-TEDIS	Banking Agency Trusted Exchanges Data Information Systems (Информациони системи за слање, обраду и прикупљање финансијских извјештаја Агенције за банкарство ФБиХ)
Базел III	Међународни споразум о мјерењу капитала и стандардима капитала
BH-BATIS	Banking Agency Trusted Information Systems (Пословни информациони системи који омогућавају тачан приказ и детаљан преглед пословања Агенције за банкарство ФБиХ)
БиХ	Босна и Херцеговина
BSCEE	Banking Supervisors from Central and Eastern Europe (Група банкарских супервизора Централне и Источне Европе)
ЦАМЕЛС	Јединствени интерни систем за процјену банака који укључује основне компоненте: капитал, квалитет активе, управљање и руковођење, профитабилност, ликвидност и осјетљивост на тржишне ризике
ЦББиХ	Централна банка Босне и Херцеговине
ЦЕСЕЕ	Земље Централне и Југоисточне Европе
COREP	Common Reporting Framework (Јединствени оквир за регулаторно извјештавање на нивоу ЕУ)
CRD	Capital Requirements Directive (Директива о капиталном захтјеву) - Директива 2013/36/ЕУ Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2013. о приступању дјелатности кредитних институција и бонитетном надзору над кредитним институцијама и инвестиционим друштвима, измјени Директиве 2002/87/ЕЗ те стављању ван снаге директива 2006/48/ЕЗ и 2006/49/ЕЗ (Службени лист ЕУ Л 176/2013)
ЦРК	Централни регистар кредита у БиХ
CRR	Capital Requirements Regulation (Регулаторни оквир о капиталним захтјевима) - Уредба (ЕУ) бр. 575/2013 Европског парламента и Савјета од 26. јуна 2013. о бонитетним захтјевима за кредитне институције и инвестициона друштва и о измјени Уредбе (ЕУ) бр. 648/2012, (Службени лист ЕУ Л 176/2013)
ДЕИ	Дирекција за европске интеграције БиХ
ДЕП	Дирекција за економско планирање БиХ

EBA	European Banking Authority (Европско надзорно тијело за банкарство)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Европска банка за обнову и развој)
ЕЦБ	Еуропеан Централ Банк (Европска централна банка)
EFF	Extended Fund Facility (Проширени аранжман финансирања)
ЕК	Европска комисија
ЕКС	Ефективна каматна стопа
ЕОП	Електронска обрада података
ЕУ	Европска унија
FATF	Financial Action Task Force (Радна група за финансијско дјеловање)
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
FMA	Financial Market Authority (Регулаторна институција финансијског тржишта у Аустрији)
ФМФ	Федерално министарство финансија/финанција
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Програм процјене финансијског сектора)
FSI	Financial Stability Institute (Институт за финансијску стабилност)
FSI's	Financial Soundness Indicators (Индикатори финансијске стабилности)
ICAAP	Internal Capital Assessment Adequacy Process (Интерни процес процјене адекватности капитала)
ИДДЕЕА	Агенција за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине
ИС	Информациони систем
ИТ	Информационе технологије
JRAD	Joint Risk Assessment and Deception Process (Заједнички процес процјене ризика и доношења одлука)
КВП	Комисија за вриједносне папире ФБиХ
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Коефицијент покрића ликвидности)
МКД	Микрокредитно друштво
МКФ	Микрокредитна фондација
МКО	Микрокредитна организација
ММФ	Међународни монетарни фонд
MONEYVAL	Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (Одбор стручњака за процјену мјера против прања новца и финансирања тероризма)
МоУ	Memorandum of Understanding (Меморандум о разумијевању)
МРС	Међународни рачуноводствени стандарди
МСФИ	Међународни стандарди финансијског извјештавања
NPL	Non performing loans (Неквалитетни кредити)

Омбудсмен	Омбудсмен за банкарски систем Федерације Босне и Херцеговине
Off-site контрола	Посредна контрола путем извјештаја у субјектима банкарског система ФБиХ
On-site контрола	Непосредна контрола на лицу мјеста у субјектима банкарског система ФБиХ
Пројектни тим	Пројектни тим Агенције за имплементацију Стратегије за увођење Базела III
QIS	Quantitative Impact Study (Квантитативна студија утицаја)
РС	Република Српска
РВП	Регистар вриједносних папира ФБиХ
СБ	Свјетска банка
СИПА	State Investigation and Protection Agency (Државна агенција за истраге и заштиту)
СОФС	Стални одбор за финансијску стабилност
СПНиФТА	Спречавање прања новца и финансирања терористичких активности
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Супервизорски преглед и процес процјене)
СРУ	Систем раног упозорења
SSM	Single Supervisory Mechanism (Јединствени супервизорски механизам)
ССП	Споразум о стабилизацији и придруживању
Стратегија Агенције	Стратегија Агенције за банкарство ФБиХ за увођење Базела III
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (Свјетско удружење за међународне међубанкарске финансијске телекомуникације)
Тор-down стрес тест	Одозго према доље/ макро ниво тестирања отпорности на стрес
УББиХ	Удружење банака Босне и Херцеговине
УДЛБиХ	Удружење друштава за лизинг БиХ
УО	Управни одбор Агенције за банкарство ФБиХ
XBRL	Extensible Business Reporting Language (Глобални стандард за размјену пословних информација)
ЗоА	Закон о Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине
ЗоБ	Закон о банкама
ЗоФ	Закон о факторингу
ЗоЛ	Закон о лизингу
ЗоМКО	Закон о микрокредитним организацијама
ЗоЗКФУ	Закон о заштити корисника финансијских услуга

САДРЖАЈ:

СКРАЋЕНИЦЕ И ТЕРМИНИ:.....	2
УВОД.....	8
I - САЖЕТАК.....	9
II - НАДЗОР ПОСЛОВАЊА БАНАКА	12
2.1. Непосредне контроле у банкама (on-site контроле).....	14
2.1.1. Контроле системски важних банака у ФБиХ	15
2.1.2. Контроле осталих банака у ФБиХ	16
2.1.3. Заједничке on-site контроле системски важних банака са АБРС-ом и колегијуми супервизора у иностранству.....	17
2.1.4. AQR за системски важне банке и преостале банке које нису до сада обавиле AQR... ..	18
2.1.5. Увођење новог Поступка супервизорске провјере и процјене (SREP) кроз дугорочни пројекат	19
2.1.6. Преглед обима и структуре обављених on-site контрола и других активности везаних за непосредну контролу пословања банака	19
2.1.7. Остали послови.....	22
2.2. Посредне контроле банака путем извјештаја (off-site контрола).....	22
2.2.1. Контрола банака путем прописаних извјештаја и у постконтролном поступку	24
2.2.2. Израда информација о банкарском систему ФБиХ	26
2.2.3. Континуирано праћење провођења AQR-а у 2017. години	27
2.2.4. Остали послови.....	27
2.3. Контрола ИС у банкама	29
2.3.1. On-site контроле ИС у банкама	29
2.3.2. Off-site контроле ИС	31
2.3.3. Остали послови.....	32
2.4. Остале значајне активности у сегменту надзора пословања банака	33
III - НАДЗОР БАНАКА У ПОСЕБНОМ СТАТУСУ	34
3.1. Поступци ликвидационих управа	34
3.1.1. Hercegovачка banka d.d. Mostar	34
3.1.2. Gospodarska banka d.d. Mostar	35
3.1.3. Komercijalna banka d.d. Tuzla	35
IV - НАДЗОР СУБЈЕКТА БАНАРСКОГ СИСТЕМА У ФБиХ У СЕГМЕНТУ СПНиФТА... ..	35
4.1. Контроле СПНиФТА	36
4.2. Остале активности.....	39
4.2.1. Moneyval делегација БиХ и Радна група институција БиХ за СПНиФТА	39
4.2.2. Радна група за израду процјене ризика од прања новца и финансирања тероризма у БиХ 39	
4.2.3. Радна група за реализацију FATF Акционог плана за БиХ.....	39
V - НАДЗОР ПОСЛОВАЊА МКО	40
5.1. Послови контроле пословања МКО	41
5.1.1. Off-site контрола.....	41
5.1.2. On-site контрола	42
5.1.3. Кључни налази и неправилности утврђене контролама и поступци.....	43
5.2. Послови лиценцирања	43
5.3. Послови вођења и ажурирања регистра МКО	44
5.4. Сарадња.....	44
5.5. Остали послови.....	45
VI - НАДЗОР ПОСЛОВАЊА ЛИЗИНГ ДРУШТАВА.....	45
6.1. Лиценцирање	46
6.1.1. Сагласности за обављање функције члана управе у лизинг друштву.....	46
6.1.2. Сагласности за стицање власничког интереса у другом правном лицу.....	46
6.1.3. Сагласности за именовање екстерног ревизора	46
6.1.4. Рјешење о одузимању дозволе за обављање послова лизинга.....	46

6.2. Надзор.....	47
6.2.1. Посредни надзор.....	47
6.2.2. Непосредни надзор.....	48
6.3. Учешће у изради прописа.....	49
6.4. Остали послови у надзору пословања лизинг друштава	50
VII - НАДЗОР ДЕВИЗНОГ ПОСЛОВАЊА.....	51
7.1. Праћење примјене прописа	52
7.2. Регистар.....	52
7.2.1. Континуирано вођење, ажурирање и одржавање Регистра.....	52
7.2.2. Разматрање и одобравање захтјева за добивање корисничког имена, лозинке и сертификата потребних за електронско извјештавање	52
7.3. Надзор над достављеним извјештајима о обављеним мјењачким пословима	53
7.4. Остали послови.....	53
7.5. Сарадња са другим институцијама.....	53
VIII - НАДЗОР ПОСЛОВАЊА ДРУШТАВА ЗА ФАКТОРИНГ	53
8.1. Активности на изради подзаконских аката.....	54
8.2. Остали послови.....	54
IX - ПОСЛОВИ ПРАВНЕ ПОДРШКЕ У СУПЕРВИЗИЈИ И ЛИЦЕНЦИРАЊУ БАНАКА	55
9.1. Активности Агенције у изради прописа и послови везани за прописе.....	55
9.1.1. Законски прописи.....	55
9.1.2. Статут Агенције.....	56
9.1.3. Учешће у изради подзаконских аката Агенције.....	56
9.1.3.1. Подзаконски акти којим се уређује рад и супервизија банака.....	56
9.1.3.2. Подзаконски акти којим се уређује реструктурирање банака	58
9.1.3.3. Подзаконски акти којим се уређује рад и надзор пословања лизинг друштава... ..	58
9.1.3.4. Подзаконски акти којим се уређује факторинг	59
9.1.3.5. Интерни акти Агенције.....	59
9.1.3.6. Евидентирање и објављивање подзаконских аката Агенције.....	59
9.1.4. Поступање по запримљеним упитима и захтјевима за тумачења.....	59
9.1.5. Остали послови.....	60
9.2. Послови лиценцирања банака	60
9.3. Послови заступања Агенције	63
9.3.1. Заступање Агенције у судским поступцима	63
9.3.2. Прекршајни поступци	64
9.3.3. Регистар прекршајних казни	65
9.3.4. Приступ предметима путем интернета	65
9.3.5. Другостепени поступци	65
9.3.6. Рјешавање Агенције по захтјевима за ослобађање од јемства.....	65
9.3.7. Притужбе правних лица и разни упити.....	65
9.3.8. Остали послови.....	66
X - ПОСЛОВИ РАЗВОЈА	66
10.1. Реализација Стратегије Агенције у 2017. години.....	66
10.1.1. Окончање активности на QIS-у 1.....	67
10.1.2. Реализација QIS-a 2.....	68
10.1.3. Провођење јавне расправе за подзаконски оквир из домена ликвидности	69
10.1.4. Окончање израде нацрта подзаконских аката у оквиру Стратегије Агенције	70
10.2. Учешће у активностима Агенције везано за Упитник ЕК.....	71
10.3. Партиципирање у раду ЕУ/ БиХ пододбора за 2017. годину.....	72
10.4. Пројекат СБ - Јачање банкарског сектора у БиХ	72
10.5. Остали послови.....	73
XI - ПОСЛОВИ ОРГАНА УПРАВЉАЊА И РУКОВОЂЕЊА АГЕНЦИЈОМ И ИНФОРМИСАЊА ЈАВНОСТИ.....	74
11.1. Активности органа управљања Агенцијом.....	75
11.2. Руковођење радом Агенције.....	76
11.3. Рад Одбора за супервизију	78

11.4. Остале активности за потребе органа управљања и руковођења Агенцијом.....	79
11.5. Послови информисања јавности.....	80
11.5.1. Комуникација са јавношћу.....	80
11.5.2. Анализа медијских објава.....	81
11.5.3. Објаве на web страници Агенције.....	81
XII - АКТИВНОСТИ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ.....	82
XIII - ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ АГЕНЦИЈЕ.....	82
13.1. Међународне активности Агенције.....	82
13.2. Едукација запосленика Агенције.....	85
XIV - ЗАЈЕДНИЧКЕ ФУНКЦИЈЕ У АГЕНЦИЈИ.....	86
14.1. Послови ИТ – информатичка подршка.....	87
14.2. Рачуноводствено-финансијски послови.....	87
14.3. Општи, кадровски послови и остали послови.....	88
14.4. Финансијско пословање Агенције у 2017. години.....	90
14.4.1. Финансирање рада Агенције.....	90
14.4.2. Извршење финансијског плана.....	90
14.4.3. Успјешност пословања – Биланс успјеха за период од 01.01. до 31.12.2017. године.....	92
14.4.4. Стање имовина и обавеза/извора средстава-Биланс стања на дан 31.12.2017. године.....	93
ЗАКЉУЧАК.....	97
ПРИЛОГ 1.....	99
ПРИЛОГ 2.....	100
ПРИЛОГ 3.....	101
ПРИЛОГ 4.....	102
ПРИЛОГ 5.....	103
ПРИЛОГ 6.....	104
ПРИЛОГ 7.....	105
ПРИЛОГ 8.....	106
ДОДАТАК 1. - ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ УО ЗА 2017. ГОДИНУ.....	107
ДОДАТАК 2. - ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ОМБУДСМЕНА ЗА БАНКАРСКИ СИСТЕМ ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ ЗА 2017. ГОДИНУ.....	111

УВОД

У складу са прописаним надлежностима, Агенција обавља послове са циљем очувања стабилности банкарског система и заштите депонената, те унапређења сигурног, квалитетног и законитог пословања субјеката банкарског система ФБиХ. Под субјектима банкарског система ФБиХ се у складу са чланом 2. тачка а) ЗоА сматрају: банке, банкарске групе, развојне банке, МКО, лизинг друштва, факторинг друштва, мјењачи и друге финансијске организације за које је законом прописано да послују под надзором Агенције.

У обављању послова из своје надлежности Агенција поступа у складу са одредбама ЗоА, правилима супервизије и струке, као самостална и независна институција основана ради уређења, контроле и надзора субјеката банкарског система ФБиХ, која је за свој рад одговорна Парламенту ФБиХ. У 2017. години започете су активности на усклађивању са одредбама ЗоА према којима је Агенција орган за реструктурирање банака, а које ће бити настављене у 2018. години, како би се окончао доношење аката Агенције у поступку усклађивања са законским прописима.

У погледу финансирања Агенција је, у складу са одредбама ЗоА, непрофитна организација, која средства за рад обезбјеђује искључиво из прописаних накнада које субјекти банкарског система у ФБиХ плаћају за издавање дозвола за рад, за супервизију њиховог пословања и накнада за обављање других послова из прописаних надлежности Агенције. Према законским одредбама о финансирању Агенције, остварени вишак прихода над расходима у извјештајној 2017. години у износу од 1.220.208 КМ, који је ревидиран од стране независног ревизора, чије је мишљење саставни дио овог Извјештаја (Поглавље XIV Заједничке функције у Агенцији, поднаслов 14.4. Финансијско пословање Агенције у 2017. години) се у складу са чланом 43. став (2) ЗоА преноси у наредну годину.

Овај Извјештај о раду, односно пословању Агенције за 2017. годину сачињен је у складу са чланом 50. ЗоА, а у складу са прописаном процедуром претходно је одобрен од стране УО на сједници одржаној 30.05.2018. године, те је путем Владе ФБиХ достављен Парламенту ФБиХ на разматрање у прописаном року. Као полазни основ за сачињавање овог Извјештаја коришћени су појединачно достављени извјештаји о раду свих организационих дијелова Агенције и о проведеним активностима Агенције током извјештајне 2017. године, информације о субјектима банкарског система ФБиХ у 2017. години, информације о реализацији планираних активности из Програма рада Агенције за 2017. годину и друге релевантне расположиве информације од значаја за извршење послова из надлежности Агенције, као и извјештај о раду Уреда интерне ревизије, који је именовањем главног интерног ревизора отпочео са радом 01.09.2017. године.

Полазећи од одредби члана 18. ЗоА, проведене активности УО током 2017. године у вршењу општег надзора пословања Агенције и предузимању мјера за ефикасно и рационално обављање послова из прописаних надлежности Агенције су обухваћене и садржане у овом Извјештају, као његов саставни дио (у припадајућем поглављу XI поднаслов 11.1. Активности органа управљања Агенцијом и Додатку 1. – Извјештај о раду Управног одбора Агенције у 2017. години).

У складу са чланом 36. ЗоА, Извјештај о раду Омбудсмана чини саставни дио овог Извјештаја – Додатак 2.

У процесу усклађивања са одредбама ЗоА, УО Агенције је у прописаном року (27.12.2017. године) усвојио нови Статут Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Статут Агенције), на који је Влада ФБиХ дала сагласност на 133. сједници одржаној 11.01.2018. године, након чега је исти објављен у „Службеним новинама ФБиХ“, број: 3/18. У току су активности на усклађивању унутрашњих аката Агенције са Статутом Агенције, те припрема проведбених аката у складу са чланом 51. ЗоА. У оквиру тих активности посебно су значајне и захтјевне активности на успостављању регулаторног оквира за реструктурирање банака, те стварање претпоставки за осигуравање самосталности, организационе раздвојености и одвојеног руковођења пословима супервизије банака и развојне банке и послова који се односе на реструктурирање и спречавање сукоба интереса, у складу са одредбама ЗоА, Статутом Агенције и актима Агенције о унутрашњој организацији и другим унутрашњим актима који ће бити донесени у законом утврђеним роковима за усклађивање.

Правовременим усвајањем програмских аката Агенције за 2018. годину (Програм рада Агенције и План финансијског пословања) од стране УО створене су претпоставке за реализацију планираних активности Агенције.

I - САЖЕТАК

Агенција је током 2017. године наставила са успјешним испуњавањем законом прописаних надлежности, обезбјеђујући својим активностима одржавање и јачање стабилности банкарског система и заштите депонената, те унапређивање сигурног, квалитетног и законитог пословања субјеката банкарског система у ФБиХ, у складу са законски прописаним основним циљевима и надлежностима Агенције.

Почетком 2017. године извршене су промјене у управљачким структурама Агенције. Парламент ФБиХ је именовао нови УО у саставу: Љерка Марић, Мелиха Башић, Самир Бакић, Желимира Распудић и Велид Ефендић, који је почео са радом 27.02.2017. године, те директора Јасмина Махмузића и замјеницу директора Дубравку Бошњак који су ступили на дужност 02.03.2017. године. Орган управљања Агенцијом – УО имао је активну улогу у вршењу општег надзора пословања Агенције, а посебно су биле обимне, интензивне и захтјевне активности у погледу доношења општих аката којим се регулише пословање Агенције и подзаконских аката у процесу усклађивања са законским прописима, а преваходно са новим ЗоБ-ом, као и других аката којим је регулисано пословање субјеката банкарског сектора у ФБиХ, у складу са прописаним надлежностима. Након примопредаје дужности са ранијим руководством Агенције, у руковођењу радом и представљању Агенције, директор и замјеница директора Агенције континуирано су обављали послове у складу са законом прописаним надлежностима и интерним актима Агенције донесеним у складу са законским прописима. Ново руководство уз активну и пуну подршку УО је наставило са даљим унапређењем супервизије банака и осталих субјеката банкарског система, као и усклађивањем са захтјевима БЦБС и директива ЕУ, те најновијим трендовима у супервизији банака.

У области супервизије субјеката банкарског система у ФБиХ, савјетодавно тијело директора Агенције - Одбор за супервизију континуирано је радио у складу са својим прописаним надлежностима, утврђујући приједлоге аката у области супервизије и регулативе којом се уређује пословање и надзор субјеката банкарског система у ФБиХ, чије је доношење у надлежности директора Агенције. У 2018. години биће успостављено

савјетодавно тијело директора Агенције у области реструктурирања, у процесу усклађивања интерних аката Агенције са законским прописима и Статутом Агенције.

У 2017. години посебно су биле обимне, интензивне и захтјевне активности у погледу доношења општих аката којима се регулише пословање Агенције и подзаконских аката у процесу усклађивања са законским прописима, а превасходно са новим ЗоБ-ом, као и других аката којим је регулисано пословање субјеката банкарског сектора у ФБиХ, у складу са прописаним надлежностима.

Извјештајну 2017. годину обиљежили су значајни, захтјевни и обимни процеси који се везују за: реформе регулаторног оквира за пословање и надзор банака, успостављање новог оквира за реструктурирање банака, почетак вишегодишњег пројекта преласка са постојеће супервизорске методологије засноване на ЦАМЕЛС-у на потпуно нови супервизорски оквир – СРЕП, успостављање новог оквира надзорног извјештавања, усклађивање Статута Агенције са одредбама ЗоА и интерних аката Агенције, као и организационе структуре са новим законским прописима у погледу самосталности, организационе раздвојености и одвојеног руковођења пословима супервизије банака и развојне банке, пословима реструктурирања банака и осталих унутрашњих организационих јединица, у складу са ЗоА, Статутом Агенције и унутрашњим актима Агенције.

Регулаторне активности Агенције у 2017. години у сегменту супервизије резултирале су усвајањем 35 подзаконских аката – одлука Агенције, као и 12 упутстава. Припремљен је и подзаконски оквир којим се уређује реструктурирање банака, који је усвојен у првом кварталу 2018. године, а састоји се од десет одлука и Упутства о начину сачињавања извјештаја које банке достављају за потребе израде плана реструктурирања. Измијењене су и допуњене три постојеће одлуке Агенције у сегменту лиценцирања и надзора лизинг друштава и донесен нови подзаконски акт којим су прописани услови за издвајање пословних процеса лизинг друштава у ФБиХ (екстернализација), док је у сегменту факторинга усвојена Одлука о накнадама која друштва за факторинг плаћају Агенцији за банкарство Федерације БиХ.

У 2017. години, контрола пословања банкарског сектора у ФБиХ је интензивирана кроз континуирано праћење пословања свих банака у систему и Развојне банке Федерације БиХ, а посебно системски важних банака и банака које су имале изражене слабости у пословању. Контрола системских важних банака у 2017. години се највећим дијелом проводила кроз процесе АQR-а које је Агенција детаљно и континуирано надзирала. Извршено је укупно 45 контрола, од чега двије обимне, 36 циљаних и седам контрола ИС, што је за 50% више у односу на планиране контроле.

Са АБРС-ом је реализовано шест заједничких on-site контрола (три банке у ФБиХ и три банке у РС), од којих су двије контроле биле циљане из сегмента управљања ИТ ризицима. Планирано је да се са овом сарадњом настави и у 2018. години, са посебним фокусом на системски важним банкама, а у складу са планираним усвајањем новог МоУ о финансијској стабилности (Стуб I, који се односи на сарадњу у банкарској супервизији, између двије ентитетске агенције за банкарство), што је и обавеза која проистиче из аранжмана са ММФ-ом.

Агенција је редовно вршила пријем, преглед и контролу извјештаја банака, осталих информација и података о пословању банака и на основу истих анализирали финансијско стање банака, трендове у пословању, те профил, ниво и тренд ризика којима су банке изложене, као и праћење банака у постконтролном поступку,

У сегменту контрола СПНиФТА реализоване су све планиране активности, односно извршене су 33 планиране контроле.

У сегменту надзора пословања МКО обављене су двије обимне контроле пословања МКО у ФБиХ и пет контрола извршења налога, чиме је планирани број контрола извршен.

Активности Агенције у области контроле пословања и регулативе лизинг друштава у ФБиХ биле су усмјерене на унапређењу сигурности, квалитета и законитог пословања тржишно оријентисаног и стабилног лизинг система у Федерацији БиХ, те је у 2017. години извршено укупно шест контрола, од чега четири on-site контроле извршења наложених мјера, једна обимна on-site контрола усклађености пословања и једна off-site контрола.

У сегменту факторинг пословања у 2017. години извршена је једна контрола факторинг пословања у оквиру извршене обимне контроле пословања једне банке. У 2017. години није било регистрованих друштава за факторинг пословање. Обрађен је један захтјев за издавање одобрења за рад и издата је дозвола за обављање послова факторинга друштву које планира почети са оперативним радом у 2018. години.

Агенција је током 2017. године наставила интензивну сарадњу са међународним органима, тијелима и институцијама које врше супервизију, реструктурирање и остале надлежности према банкама и другим финансијским организацијама. У сарадњи са ЦББиХ и АБРС-ом настављене су активности на јачању и унапређењу међународне сарадње са међународним финансијским институцијама, регионалним и другим организацијама, као и билатерална и мултилатерална сарадња са банкарским регулаторима из других земаља. У оквиру билатералне сарадње представници Агенције учествовали су на колегијуму супервизора Addiko Group и NLB-а. Такође, Агенција је добила позив да у 2018. години приступи колегијуму супервизора Raiffeisen групе, у својству посматрача. Усаглашен је и текст споразума о сарадњи са ЕЦБ-ом и очекује се његово потписивање, чиме би се створиле претпоставке за свеобухватну размјену информација и заједничку супервизију банкарских група чије су чланице банке које послују у ФБиХ (UniCredit, Intesa, Raiffeisen, Sparkasse, Sberbank и NLB), а које су под директном супервизијом ЕЦБ-а.

У оквиру активности међународне сарадње, Агенција је наставила са редовним достављањем података о стању и кретању у банкарском систему Федерације БиХ представницима Мисије ММФ. Заједно са ЦББиХ и АБРС-ом, настављено је са провођењем годишњих, полугодишњих и кварталних стрес тестова за банкарски систем. Агенција је у 2017. години остварила значајну сарадњу и са представницима СБ у БиХ, који су ентитетским агенцијама за банкарство пружили значајну техничку помоћ у едукацији у области консолидоване супервизије, МСФИ, а посебно МСФИ 9, припреми новог регулаторног оквира, као и провођењу QIS-а.

Агенција је у 2017. години провела два QIS-а чији су циљеви били сагледавање ефеката утицаја увођења новог регулаторног оквира из домена Стуба 1 и 2 на банкарски систем у ФБиХ.

Крајем 2017. године отпочео је и пројекат СРЕП-а (методологије, приручник, оперативни модел и др.), који ће се реализовати као дугорочни пројекат уз техничку помоћ СБ, као и

Пројекат USAID FINRA који ће пружити техничку помоћ, односно помоћ у едукацији у области сегмената супервизије, као и пружање подршке за припреме планова за реструктурирање банака (приручник за реструктурирање) и обука за реструктурирање банака и осталог.

Агенција је активно учествовала у припремању и давању одговора на Упитник ЕК и учествовала у раду два пододбора ЕК, у оквиру својих надлежности.

Средства за финансирање рада Агенције у 2017. години осигурана су из сопствених извора. Пословни приходи остварени су од редовног пословања и то: накнада које субјекти банкарског система плаћају Агенцији, накнада за обављање других послова из дјелокруга рада Агенције као и других извора мале вриједности. Према Билансу успјеха за период од 01.01. до 31.12.2017. године, Агенција је остварила укупан приход у износу од 12.563 хиљада КМ, а расходи су износили 11.342 хиљада КМ, а вишак прихода над расходима 1.220 хиљада КМ. Пословни расходи представљају трошкове из основне дјелатности Агенције.

По основу новчаних казни које је Агенција изрекла за прекршаје које су учинили субјекти банкарског система ФБиХ, односно одговорна лица у истим, у буџет ФБиХ у 2017. години уплаћена су средства у износу од 165,3 хиљада КМ.

Агенција је у извјештајној 2017. години извршила све планиране активности у складу са Програмом рада Агенције за 2017. годину, као и активности које се односе на процесе и пројекте, у складу са измијењеним околностима или потребама и захтјевима, у оквиру прописаних надлежности рада Агенције.

II - НАДЗОР ПОСЛОВАЊА БАНАКА

Активности Агенције у области контроле и регулативе банкарског сектора у 2017. години биле су усмјерене на очување стабилности, сигурности, ликвидности и адекватне капитализације банкарског сектора у ФБиХ.

Праћење пословања банака у ФБиХ реализовало се кроз континуирани процес непосредних (on-site) и посредних (off-site) контрола и непосредну комуникацију са представницима надзорних одбора и управа банака, екстерним ревизорима банака, као и регулаторима из земаља гдје се налазе сједишта банкарских група чије су чланице банке са сједиштем у ФБиХ, како би се синхронизовале и координирале активности у оквиру супервизије банкарског сектора.

У 2017. години, контрола пословања банкарског сектора у ФБиХ је интензивирана кроз континуирано праћење пословања свих банака у систему, а посебно системски важних банака и банака које су имале изражене слабости у пословању. Кроз процесе on-site и off-site контроле уочаване су слабости у банкарском пословању и инициране обимне контроле пословања или циљане on-site контроле, са фокусом на квалитет активе, управљање кредитним ризиком и утицај на капитал. Циљ контрола је био да се оцијени способност банака да управљају кључним ризицима у пословању и усклађеност њиховог пословања са законом и прописима Агенције. Под посебном пажњом су биле банке према којима је Агенција прописала посебне мјере, а оцјена поступања по изреченим мјерама се изводила кроз постконтролни процес и путем непосредне on-site контроле праћења извршења наложених мјера, као и двије банке које су у 2016. години завршиле поступак статусних промјена припајања друге двије банке.

Као посебан сегмент on-site контрола настављено је са контролама управљања ризицима који произилазе из ИС, као и екстернализације одређених активности банака, које су у 2017. години, осим банака, обухватиле и контролу значајног пружаоца услуга електронског банкарства.

У 2017. години настављено је и са циљаним контролама из сегмента заштите корисника финансијских услуга и пословања банака са жирантима, у складу са законима и подзаконском регулативом.

Са АБРС-ом је реализовано шест заједничких on-site контрола (три банке у ФБиХ и три банке у РС), од који су двије контроле биле циљане из сегмента управљања ИТ ризицима. Планирано је да се са овом сарадњом настави и у 2018. години, са посебним фокусом на системски важним банкама, а у складу са планираним усвајањем новог МоУ о финансијској стабилности (Стуб I, који се односи на сарадњу у банкарској супервизији, између двије ентитетске агенције за банкарство), што је и обавеза која проистиче из аранжмана са ММФ-ом.

За потребе руководства Агенције и екстерног извјештавања сачињаване су информације о банкарском сектору у ФБиХ.

У 2017. години обављен је трећи круг АQR-а, којим је обухваћено осам банака из ФБиХ (преко 70% учешћа у банкарском систему ФБиХ). Наведене активности су извршене у складу са обавезама преузетим из Писма намјера, којег су Владе у БиХ потписале у оквиру аранжмана са ММФ-ом. Агенција је, у оквиру својих надлежности за надзор пословања банака у ФБиХ, посебно пратила наведени процес и имплементацију резултата налаза АQR-а, а што ће бити предмет надзора и у 2018. години. Резултати обављеног АQR-а у 2017. години су показали да је банкарски сектор у ФБиХ адекватно капитализиран, а да утврђени појединачни недостаци немају значајан утицај на банкарски систем.

У току 2017. године, након ступања на снагу новог ЗоБ-а и ЗоА, обављене су значајне активности на изради регулаторног оквира, кроз израду великог броја нових подзаконских аката – одлука Агенције, јавну расправу са банкарским сектором о новој регулативи путем УББиХ, поступак разматрања и усвајања подзаконских аката, а са циљем усклађивања са новим законским прописима, као и имплементације Базела III и предметних ЕУ директива.

На основу Извјештаја и препорука FSAP Мисије у 2015. години припремљен је Акциони план са роковима и носиоцима за реализацију наведених препорука FSAP Мисије, те је у складу са истим Агенција у 2017. години активно радила на испуњењу препорука FSAP Мисије које су у њеној надлежности.

У сарадњи са ЦББиХ и АБРС-ом настављено је са примјеном стрес тестова за кредитни ризик и утицај на капитал, заснованих на макроекономским претпоставкама, као и упознавање банака са резултатима извршених стрес тестова. Такође, настављена је сарадња на унапређењу критеријума и утврђивању листе системских важних банака, као и припреми приједлога нове Методологије за утврђивање системских важних банака. Са АБРС-ом и АОД-ом је настављена сарадња у оквиру редовне размјене информација и заједничког дјеловања, а са АБРС-ом и у оквиру израде нове регулативе. Реализована је и континуирана размјена информација у оквиру банкарске координације и СОФС-а.

Такође, Агенција је у складу са обавезама проистеклим из аранжмана са ММФ-ом и уз техничку помоћ ММФ-а, предузела низ активности на припреми приједлога новог МоУ, који би обухватио три стуба: Стуб I - Супервизорска сарадња, Стуб II - Сарадња по питању припреме за кризне ситуације и управљање истим и Стуб III - Сарадња по питању надзора системског ризика, а којег би потписало више институција: ЦББиХ, АОД, Министарство финансија и трезора (као представник Фискалног савјета БиХ), ентитетске агенције за банкарство и ентитетска министарства финансија. Иако је било планирано, цјеловит МоУ није потписан у 2017. години, јер није постигнута сагласност свих институција – потписница МоУ-а, те је утврђен нови рок у Додатном писму намјере.

И у 2017. години настављена је сарадња са УББиХ, како по питању примјене постојећег регулаторног оквира и приједлога за њихову измјену, тако и у процесу доношења новог регулаторног оквира за пословање и надзор банака.

Крајем 2016. године и током 2017. године Агенција је активно радила и на попуњавању одговора на питања из Упитника ЕК, а која су у надлежности Агенције, те активно учествовала у раду формираних подгрупа по одређеним поглављима из Упитника ЕК.

Са банкарским регулаторним органима других држава, настављена је размјена информација и одржавање састанака у оквиру надзора пословања банака које послују у ФБиХ, а које су чланице банкарских група са сједиштем у ЕУ. Агенција је активно учествовала и у раду BSCEE, као и у раду Бечке Иницијативе 2.0.

Остварена је значајна сарадња са међународним финансијским институцијама, а прије свих са ММФ-ом, СБ, ЕЦБ-ом и др., по питању информација и анализа кретања у банкарском систему ФБиХ, као и учешћа у различитим пројектима техничке помоћи, са циљем успостављања новог регулаторног оквира за банке (подзаконских аката), јачања капацитета за ефикасну супервизију банака, успостављања резолуцијског оквира и др. Агенција је у оквиру прописаних надлежности активно радила и на реализацији обавеза из Писма намјера које су потписале Владе у БиХ, а везано за аранжман са ММФ-ом, у сегментима за које је назначена као носилац активности (израда новог регулаторног оквира, провођење AQR-а, јачање банкарске супервизије, израда методологије за системски важне банке, израда новог МоУ и др.).

Успостављена је сарадња са ЕВА-ом на основу потписаног МоУ са циљем размјене информација и јачања капацитета за супервизију у земљама потписницама МоУ. Настављена је сарадња и са ЕЦБ-ом, са којим се очекује потписивање МоУ чији је текст усаглашен, што је случај и са МоУ са Централном банком Руске Федерације.

Агенција је била и домаћин Регионалне конференције банкарских супервизора, на којој су обрађене теме: процес супервизорских прегледа и оцјена у појединим државама, као и ЕУ стандарди у овој области, примјена МСФИ 9 са посебним освртом на банке и др.

2.1. Непосредне контроле у банкама (on-site контроле)

Поступак on-site контрола пословања банака обављао се кроз супервизорски циклус који је дефинисан одлукама и интерним актима Агенције и обухвата сљедеће процесе:

- планирање (годишњи планови, квартални планови и планови појединачних контрола);
- припреме контроле;
- извршење контроле у банци;

- доношење основних аката - записника, оцјене пословања и ранга;
- доношење корективних мјера и даље стратегије надзора банке и
- постконтролни процес.

Ови процеси обухватају низ сложених контролних, аналитичких и дијагностичких активности и радњи, на основу којих се доносе закључци и оцјене о квалитету пословања, у цијелости или по сегментима, утврђују се неусклађености са прописима, неправилности и слабости, врши оцјена квалитета управљања ризицима у пословању банака, дају приједлози и доносе одлуке о корективним мјерама и санкцијама према банкама, а све са циљем одржавања финансијског здравља и стабилности банкарског система у ФБиХ.

Носилац ових послова био је надлежни организациони дио Агенције за on-site контролу пословања банака. Основна полазишта за планирање активности организационог дијела Агенције за on-site контролу за 2017. годину сврстана су у шест основних области дјеловања:

- 1) контроле системски важних банака у ФБиХ;
- 2) контрола осталих банака у ФБиХ;
- 3) заједнички рад у надзору системски важних банака са представницима супервизије банака из АБРС-а, на основу МоУ на пољу супервизије банака, учешће у контролама у банкама у РС-у, колегијуми супервизора у иностранству;
- 4) AQR за системски важне банке и преостале банке које нису у претходним годинама обавиле AQR;
- 5) увођење новог супервизорског модела SREP (дугорочан пројекат) и
- 6) процес усклађивања регулативе за надзор пословања банака са ЕУ регулативом и њена примјена.

У складу са наведеним циљевима и областима дјеловања у 2017. години обављено је следеће:

2.1.1. Контроле системски важних банака у ФБиХ

Према Методологији за утврђивање листе системски важних банака у Босни и Херцеговини, ажурирана је листа тих банака за 2017. годину, којом је утврђено да је седам највећих банака у ФБиХ од системске важности.

С обзиром на основну дјелатност организационог дијела Агенције за непосредну (on-site) контролу на лицу мјеста, контроле системски важних банака у ФБиХ су биле приоритет на више начина, односно провођењем: циљаних контрола према ризику на лицу мјеста, AQR-а и осталих контрола. Тежиште супервизијског приступа је на контролама према ризику, што је најефикаснији приступ. Фокус је увијек на контроли управљања кључним ризиком за банку.

У току 2017. године настављено је са AQR-ом, у складу са преузетим обавезама према ММФ- у, а који се проводио у преосталих осам банака из ФБиХ, од чега су пет системски важне банке. Чињеница је да је најзначајнији ризик за пословање ових банка покривен кроз обављање AQR-а, који је Агенција детаљно и континуирано надзирала.

У три системске важне банке обављене су и циљане контроле квалитета активе и управљања кредитним ризиком, од којих је једна укључивала и контролу провођења

Програма за отклањање слабости наконведеног AQR-а у 2016. години, а двије су заједничке контроле са АБРС-ом. Обављена је и једна контрола према осталим ризицима, који се везују за сегмент корпоративног управљања, тако да су укупно четири контроле према ризику извршене у системски важним банкама.

Такође, план је био да се у 2017. години обави још пет on-site контрола у системски важним банкама у области контрола извршења налога или контрола усклађености са ЗоЗКФУ, а обављено их је 11, од тога шест контрола извршења налога (извршење корективних мјера датих након претходних контрола из различитих области управљања ризицима) и пет контрола из сегмента усклађености са ЗоЗКФУ.

Остварено је планирано учешће и у двије контроле АБРС-а у системски важним банкама у РС-у.

Надзор над пословањем системски важних банака се у 2017. години највећим дијелом и суштински проводио кроз провођење АQR-а и у извјештајној години је извршен у пет системски важних банака. Агенција је овај процес водила и пратила у цијелости од: издавања налога (децембар 2016. године), праћења ангажмана екстерних ревизора од стране банке, што се одвијало до краја фебруара 2017. године, обављања разговора са банкама и екстерним ревизорима, праћења тока АQR-а, редовног извјештавања екстерних ревизора, анализе нацрта и коначних извјештаја екстерног ревизора, до оцјене и праћења провођења резултата АQR-а и програма банака за отклањање АQR-ом уочених слабости.

У раду на АQR код системски важних банака учествовало је пет on-site контролора. На овај процес, у смислу његовог вођења, праћења и управљања, утрошена је значајна количина супервизорског времена.

У складу са наведеним, све системски важне банке у ФБиХ биле су обухваћене on-site контролама. Обављено је укупно 15 контрола у системски важним банкама у ФБиХ, чији је обухват био различит, у зависности од тога да ли се у њима проводио АQR у 2017. години.

2.1.2. Контроле осталих банака у ФБиХ

Остале банке у ФБиХ, као и Развојна банка Федерације БиХ, укупно њих девет, су такође биле предмет непосредних контрола на лицу мјеста у току 2017. године. Ова група банака, мањих по величини активе, тржишном учешћу и значајности за банкарски систем ФБиХ, је врло хетерогена и захтијевала је различит приступ и обухват контрола, у зависности од финансијског стања, врсте и нивоа ризика које преузимају у свом пословању, односно супервизорске оцјене квалитета и управљања ризицима.

Дио банака у овој групи, а на основу досадашњег надзора, због оцјене финансијског стања и пословања, биле су надзиране у већем обиму, јер су се излагале већим ризицима у пословању. Надзор ових банака базиран је на контролама према ризику, односно управљања кључним ризицима, најчешће кредитним ризиком и ризиком капитала.

Након значајних и сложених статусних промјена припајања, које су се одвијале у другој половини 2016. године, било је нужно у 2017. години обавити и двије обимне контроле

пословања у исходним банкама, како је и планирано. Ове контроле су захтијевале значајан ангажман људских ресурса и дуже трајање контрола.

AQR у 2017. години се обављао и у три банке из ове групе. Пошто се AQR у 2016. години провео у четири банке из ове групе, исто је значило обавезу Агенције да у 2017. години изврши контролу провођења програма банака за отклањање слабости које су установљене AQR-ом. On-site контроле према ризику (квалитет активе) су обављене у три банке, а у четвртој банци кроз обимну контролу пословања. Контрола према ризику, управљање ризиком капитала, обављена је у једној банци.

Степен и квалитет извршења налога или усклађености са ЗоЗКФУ био је предмет обављених 11 on-site контрола, укључујући контролу у Развојној банци Федерације БиХ.

Обављене су четири контроле усклађености са ЗоЗКФУ у пословним јединицама на територији ФБиХ за банке са сједиштем из РС-а у 2017. години, иако је била планирана једна.

У банкама из групе осталих банака обављена је укупно 21 контрола, од чега:

- двије обимне контроле;
- четири контроле према ризику;
- осам контрола извршења налога;
- три контроле усклађености са ЗоЗКФУ и
- четири контроле усклађености са ЗоЗКФУ за банке чије је сједиште у РС-у.

2.1.3. Заједничке on-site контроле системски важних банака са АБРС-ом и колегијуми супервизора у иностранству

У смислу јачања механизма заштите финансијског сектора и јачања супервизорске сарадње, ентитетске агенције за банкарство у БиХ преузеле су обавезе унапређења МоУ на пољу супервизије (Стуб I новог МоУ-а). У 2017. години су у више наврата обављене активности на унапређењу и изради приједлога нових МоУ. Наведене активности воде се у складу са обавезама из аранжмана са ММФ-ом и уз помоћ ММФ-а. На основу обавеза из аранжмана са ММФ-ом за 2017. годину било је нужно ојачати и продубити сарадњу по питању надзора системски важних банака у БиХ, у смислу обављања заједничких контрола у оба ентитета и неопходне размјене информација између институција.

У том смислу, извршене су планиране активности кроз обављене двије контроле у системски важним банкама из ФБиХ, у којима су учествовали и супервизори из АБРС-а. Исто тако, супервизори из Агенције су узели учешће у контролама у двије системски важне банке из РС-а.

С обзиром на потребу формирања колегијума за банкарску супервизију, који имплицира обавезу заједничког рада на разматрању, анализи и оцјени супервизорских налаза системски важних банака, те оцјени потребних корективних и других мјера или санкција за конкретне банке у поступку надзора, предузете су активности на изради и надоградњи МоУ-а, као основ да се у праксу уведе функционисање колегијума супервизора као стратешког тијела. Међутим, тај процес још није завршен јер нису у цијелости завршене активности на усаглашавању садржаја МоУ-а, као и сагласности других институција о потписивању новог МоУ-а.

Агенција је у 2017. години учествовала у раду колегијума супервизора за одређене банке чије је сједиште банкарских група у Словенији (NLB група) и Аустрији (Addiko група). У том смислу, постоји добра сарадња и могућности заједничких контрола или размјењивања информација и налаза, у складу са потписаним МоУ.

Сарадња на пољу заједничких контрола банака између двије банкарске агенције је у цијелости извршена према плану. Обављене су по двије заједничке контроле у системски важним банкама у оба ентитета, укупно четири, као и двије посебне контроле у сегменту управљања ИТ ризицима.

2.1.4. AQR за системски важне банке и преостале банке које нису до сада обавиле AQR

На основу преузетих обавеза из Писма намјере ММФ-а, у 2017. години је успјешно проведен AQR, којим је обухваћено осам банака из ФБиХ, од чега пет највећих системски важних банака. Овим је окончан AQR, односно све банке из ФБиХ (изузев Развојне банке Федерације БиХ) су кроз три године провеле процес детаљног прегледа имовине и процјене нивоа ризика, те дефинисања умањења (губитака) који из тога произилазе.

За провођење овог врло захтјевног процеса, нарочито у 2017. години, ангажовано је по два контролора за сваку од осам банака, који су континуирано пратили и надзирали овај процес.

Надзор је отпочео доношењем рјешења која су уручена банкама за обављање овог сложеног, те обимом, временом, као и бројем учесника, врло захтјевног процеса, чији су се резултати на крају саопштили и ММФ-у. Током извјештајне године пратио се ток поступка, анализирали достављени извјештаји, пратио степен испуњења активности дефинисаних планом сваког екстерног ревизора (Deloitte, KPMG, PWC и Ernst & Young), одржавали се редовни састанци са екстерним ревизорима, вршила интензивна анализа и кореспонденција, те давали одговори и оцјене по многим отвореним питањима. Затим се по нацртима ревизорских извјештаја о проведеном AQR-у давала оцјена и коментар везан за поштивање Оквира за провођење AQR-а, посебног акта који је Агенција донијела за провођење овог процеса, те евентуално успостављени додатни захтјеви према екстерним ревизорима и банкама. Извршено је разматрање анализа и обављени разговори са екстерним ревизором, те извршен преглед коначних извјештаја. Након окончања и добијања ревизорских извјештаја и адекватне документације, утврђено је постојање слабости, те њихов ниво и значајност у управљању кредитним ризиком. Наложено је сачињавање програма за усклађивање и отклањање слабости утврђених AQR-ом. Ови програми и њихово извршавање биће предмет контрола у 2018. години.

Резултати AQR-а су потврдили да већина банака из ове групе има солидан систем управљања кредитним ризиком, да адекватно процјењују резервисања за кредитне и друге губитке, те да утврђени ефекти немају значајан утицај на капитал и да је банкарски систем ФБиХ у цјелини стабилан.

2.1.5. Увођење новог Поступка супервизорске провјере и процјене (SREP) кроз дугорочни пројекат

Увођење новог супервизорског приступа - SREP -а започело је крајем 2017. године, како је то дефинисано у сарадњи са СБ која пружа техничку помоћ у овом пројекту. Како се ради о дугорочном пројекту са трајањем од три године (прве SREP процјене у 2020. години), реализација истог ће се интензивирати у наредном периоду.

Овај пројекат значи увођење новог супервизорског приступа у надзору над пословањем банака и представља најважнији регулаторни процес процјене капитала и ликвидности сваке појединачне банке у ЕУ. Са становишта Агенције, то значи увођење јединствених супервизорских процедура и пракси, које су прихваћене и примјењују се у земљама чланицама ЕУ. SREP се састоји од више компоненти - анализе пословног модела сваке банке, анализе и процјене ризика капитала и ликвидности, као и интерних контрола, других структуралних ризика, интерног управљања и др. Пројекат се истовремено проводи у ентитетским агенцијама за банкарство.

У 2017. години су дефинисани основни правци дјеловања, фазе реализације пројекта (три фазе), оквирни рокови и пројектна структура која ће руководити процесом и четири радне групе (контролора), које ће у наредном периоду учествовати у реализацији пројекта. Пројекат треба да обухвати израду приручника за супервизоре, оперативни модел за SREP (програм супервизорског надзора, оперативне процедуре, организациону структуру и структуре управљања), едукацију кадрова, тестирање и валидацију одабраног оперативног модела, расправу са банкарским сектором, као и имплементацију и прве SREP процјене банака.

Ове активности су неопходне како би се остварило приближавање и задовољавање услова за придруживање ЕУ, у оквиру којих је неопходно приступити промјени постојећег супервизорског поступка (ЦАМЕЛС) и постепено прећи на примјену SREP-а. У смислу имплементације, налазимо се у почетној фази примјене модела мјерења капитала по Басел III/CRD IV/CRR, након што је усвојен сет нове регулативе у току 2017. године.

У овај пројекат, у његовој почетној фази, укључено је 15 контролора заједно са руководећим особљем организационог дијела Агенције надлежног за надзор пословања банака, те исто толико особа из АБРС-а. Постојећи јединствени систем за процјену банака од стране Агенције-ЦАМЕЛС, који је још увијек у примјени код провјере и оцјене врсте и нивоа изложености ризицима које банке имају у свом пословању, ће се напустити увођењем новог супервизорског приступа (SREP-а).

2.1.6. Преглед обима и структуре обављених on-site контрола и других активности везаних за непосредну контролу пословања банака

Током 2017. године извршено је укупно 45 on-site контрола у банкама, што је за 50% више у односу на планирани број on-site контрола (30).

Укупан преглед планираних и извршених on-site контрола у 2017. години, укључујући и on-site контроле ИС, даје се у сљедећој табели:

	Врста контроле	Планирано	Извршено	% извршења
1.	Обимне контроле	2	2	100
2.	Циљане контроле	21	36	171
2.а.	Према доминантном ризику у пословању	7	8	114
2.б.	Извршења наложених мјера	8	14	175
2.ц.	Усклађеност са ЗоЗКФУ	4	12	300
2.д.	Учешће у контролама АБРС-а	2	2	100
	Укупно (1.+2.)	23	38	165
3.	Контроле ИС	7	7	100
	УКУПНО (1.+2.+3.)	30	45	150

Саставни дио овог Извјештаја су детаљни прегледи извршених on-site контрола за период 01.01.- 31.12.2017. године, према врстама контрола и банкама у којим је контрола извршена, а који представљају прилоге овог Извјештаја и то:

- Прилог 1. - Преглед извршених обимних контрола у банкама;
- Прилог 2. - Преглед циљаних (намјенских) контрола према ризику;
- Прилог 3. - Преглед циљаних (намјенских) контрола извршења налога (постконтролни поступак);
- Прилог 4. - Преглед осталих циљаних (намјенских) контрола; и
- Прилог 5. - Преглед контрола управљања ИС.

Како је и планирано, обављене су двије обимне контроле пословања у банкама у којима су у 2016. години проведене значајне и захтјевне статусне промјене припајања. Обимне контроле су најсложеније контроле, те објективно захтијевају велики број контролора и дужи период трајања контрола. Ове контроле, са становишта обављања контрола заснованих на ризику, нису усмјерене и укључују шири обим провјера, али због специфичности статусних промјена било је неопходно да се обаве.

Обимне контроле се у правилу не обављају дужи период, посебно ако се ради о банци са стабилним пословањем, добром организацијом и солидним управљањем ризицима. У предмету овакве контроле је и оцјена пословања и квалитета управљања ризицима по ЦАМЕЛС систему тј. Ц- капитал, А - квалитет активе, М - управљање и руковођење, Е - зарада тј. профитабилност банке, Л - ликвидност и С - осјетљивост банке на тржишне ризике.

Постоји више врста циљаних контрола, али су према значају и сложености најважније циљане контроле према ризику. У току 2017. године обављено је укупно 36 циљаних контрола, што је за 71% више од планираног, а од чега су осам контрола према ризику у пословању (кредитни ризик - шест контрола, ризик капитала - једна контрола и ризик који се везује за корпоративно управљање - једна контрола).

Значајно прекорачење плана остварено је у сегменту контрола извршења раније датих корективних мјера, с обзиром да је планирано осам, а извршено 14 контрола (неке самостално, а неке у оквиру циљаних контрола по ризику), као и у сегменту усклађености са ЗоЗКФУ, с обзиром да је планирано четири, а извршено 12 контрола.

То је, прије свега, резултат већег броја расположивих супервизорских дана за обављање контрола, и то због оптимизирања других активности и мањег ангажмана на Пројекту СРЕП-а, него што је планирано за 2017. годину.

Контрола квалитета aktive и управљања кредитним ризиком највећим дијелом је била обухваћена кроз обављање AQR-а (осам банака). Контрола квалитета active и управљања кредитним ризиком обављена је још у шест циљаних контрола и кроз двије обимне контроле, тако да се може констатовати да је готово читав банкарски сектор у ФБиХ у сегменту квалитета active био под интензивним надзором.

Управљање капиталом било је предмет непосредне циљане контроле у једној банци која исказује слабости у управљању капиталом. Ове контроле су обухватиле квалитету управљања капиталом, политике и процедуре управљања капиталом, способности које се везују за власника и преузете обавезе, снагу капитала, план капитала, обрачун адекватности капитала, начин докапитализације и усклађеност са законом, постојање недозвољених концентрација кредитних ризика које упућују на недостатак капитала, те постављање ограничења у пословање и поштивање истих.

Циљаним контролама неке су банке контролисане у више наврата, у зависности од предмета циљане контроле, према доминантом ризику, извршењу налога или усклађености са ЗоЗКФУ.

Циљане контроле према ризику резултирале су значајним корективним мјерама у свим банкама у виду рјешења Агенције о издавању писаног налога, са конкретним налозима и роковима за њихово извршење и појачаним надзором над провођењем истих.

Банке су у постконтролном поступку биле обавезне достављати Агенцији додатне извјештаје, информације о извршењу датих корективних мјера, доказе о извршењу корективних мјера, информације о степену извршења наложених мјера. Овај поступак захтијевао је највећи ангажман контролора из надлежног организационог дијела Агенције за контролу пословања банака путем извјештаја (off-site контрола), којем су се придруживали on-site контролори у смислу учешћа на састанцима, на којима се са банком разматра и анализира квалитет извршења наложених мјера. Како су у 2017. години и даље у појачаном надзору биле четири банке, значајан дио времена у надзору односио се на праћење извршења корективних мјера у тим банкама. Постконтролни поступци за преостале банке били су уобичајени, без потребе учесталијег разматрања статуса извршења налога.

У сегменту усклађености са ЗоЗКФУ извршено је 12 контрола, од чега се четири контроле односе на контроле у пословним јединицама у ФБиХ банака са сједиштем у РС-у. У случају констатованих неусклађености, дате су одговарајуће корективне мјере и захтјеви за усклађивање и покренуте прекршајне - санкционе мјере.

У току 2017. године све банке, као и Развојна банка Федерације БиХ, биле су обухваћене бар једном врстом контроле на лицу мјеста.

У оквиру наведених послова и активности које је извршио надлежни организациони дио Агенције за on-site контролу, може се квантификовати број сачињених, разматраних и донесених сљедећих основних аката, закључно са 31.12.2017. године:

- 29 налога за контролу банака;
- 29 записника о обављеним контролама;

- учешће у изради два записника о обављеним контролама АБРС-а;
- једна допуна записника о обављеној контроли;
- 25 информација за Одбор за супервизију;
- двије презентације налаза, након обимне контроле пословања;
- два одговора на приговор;
- три упозорења;
- 20 рјешења о издавању писменог налога;
- 20 закључака о начину праћења корективних мјера;
- двије стратегије надзора за банке у појачаном надзору;
- пет закључака о обустави поступка;
- већи број сагласности везаних за располагање записником;
 - редовни извјештаји органима управљања и руковођења Агенцијом о извршењу планираних задатака и статусу банака у процесу надзора (мјесечни извјештаји за УО, полугодишњи и годишњи извјештаји о обављеним контролама и извјештаји о раду надлежног организационог дијела Агенције за on-site контролу банака);
- годишњи и полугодишњи извјештај о стању у појединачним банкама након обављених контрола;
- годишњи план контрола и програм рада надлежног организационог дијела за он-сите контролу банака;
 - четири квартална плана on-site контрола и једна допуна кварталног плана.

2.1.7. Остали послови

У складу за захтјевима и потребама, надлежни организациони дио Агенције за on-site контролу банака је током 2017. године извршио и остале послове, од којих су најзначајнији:

- припрема за одржавање редовних посјета ММФ-а везаних за EFF аранжман, рад са представницима ММФ и СБ по питању одржавања стабилности банкарског система и разматрање предузетих активности, израда и промјене регулативе, рад на AQR-у, анализи извјештаја AQR-а обављених за осам банака, те предузетим мјерама по истом, разматрање одређених кретања у банкарском пословању, нарочито у сегменту кредитних ризика и њихове ескалације, у сегменту капитала и његове адекватности да покрије ризике, резултата стрес тестирања, ликвидности и др.;
- рад на јачању МоУ о финансијској стабилности заједно са АБРС-ом уз подршку ММФ-а;
- у задњем кварталу 2017. године припремљени су и одржани састанци са свим екстерним ревизорима који су добили сагласност за вршење ревизије годишњих извјештаја за 2017. годину. Предмет састанака је, прије свега, била ревизија годишњих извјештаја, квалитете добијених извјештаја, нарочито у сегменту примјене MPC 39/37, те почетка примјене МСФИ 9, са посебним нагласком на проведеном AQR-у, као и налазима обављених on-site контрола у банкама, те слабостима претходних ревизија.

2.2. Посредне контроле банака путем извјештаја (off-site контрола)

Контролу, односно надзор банака путем извјештаја обавља надлежни организациони дио Агенције за off-site контролу и исти обухвата: прикупљање, преглед и контролу извјештајних података, те анализе финансијског и оперативног стања банака на основу података из прописаних регулаторних извјештаја које су банке дужне достављати Агенцији, сета додатних извјештаја које банке достављају по захтјеву Агенције, налаза (записника) on-site контроле, затим података из извјештаја других институција,

извјештаја екстерног ревизора о обављеној ревизији годишњих финансијских извјештаја банака, осталих података, документације и информација које банке достављају Агенцији и свих других расположивих података о пословању банака и њиховом финансијском стању.

Циљ off-site финансијских анализа је континуирани надзор и периодична процјена финансијског стања и пословања појединачних банака и система као цјелине, рано откривање проблема или потенцијалних ризика појединачних банака или система као цјелине, контрола усклађености рада банака и примјене прописа и одржавања стандарда прописаних одлукама Агенције и предузимање и налагање корективних и/или санкционих мјера.

У 2017. години, у складу са Програмом рада Агенције за 2017. годину, надлежни организациони дио Агенције за off-site контролу банака је провео следеће активности:

- 1) преглед, контролу и анализу достављених извјештаја банака и свих осталих расположивих информација и документације, те су на основу истих, израда редовних кварталних анализа банака у ФБиХ;
- 2) финансијску анализу једног или више ризичних сегмената који су предмет планиране циљане on-site контроле или укупног пословања банке, када је планирана обимна on-site контрола банке, са препорукама о најважнијим, најризичнијим дијеловима и ставкама које би требало посебно обухватити контролом или које треба додатно провјерити на лицу мјеста (у банци) и презентација тиму on-site контролора у фази припреме on-site контроле, а у складу са процедурама за усклађивање активности off-site и on-site контроле;
- 3) провођење постконтролног надзора банака, праћењем извршења наложених мјера на основу података, информација и документације достављене од стране банке и израда интерних информација о поступању банке по наложеним мјерама;
- 4) предузимање корективних и/или санкционих мјера према банкама (писмо упозорења или рјешење о издавању писменог налога са конкретним мјерама и роковима за отклањање неправилности и незаконитости утврђених контролом достављених извјештајних података или у процесу постконтролног поступка и/или подношење захтјева за покретање прекршајног поступка);
- 5) израда свеобухватних кварталних информација о банкарском систему ФБиХ;
- 6) израда других прегледа, информација и извјештаја за интерне потребе и потребе екстерних корисника у земљи и иностранству;
- 7) достављање кварталних података ЦББиХ и Мисији ММФ-а у БиХ за FSIs и макро стрес (top-down) тестове (по методологији ЦББиХ и ММФ-а);
- 8) сарадња и размјена информација кроз стандардизоване формате извјештаја (годишњи Супервизорски извјештај и кварталне информације- Newsletter) са надлежним институцијама-регулаторним тијелима земаља у којима је сједиште банкарских група чије су чланице банке из ФБиХ;
- 9) учешће на два колегијума супервизора:
 - банкарске групе у Аустрији, чија је чланица банка са сједиштем у ФБиХ, на позив аустријског супервизора (FMA), у својству проматрача, и
 - банкарске групе у Словенији, чија је чланица банка са сједиштем у ФБиХ, на позив словеначког регулатора (Банка Словеније);
- 10) у процесу постконтролног поступка код пет банака праћење предузетих активности и мјера на провођењу програма за отклањање слабости утврђених AQR-ом,веденог у 2016. години (на финансијски датум 31.12.2015. године);
- 11) праћење одвијања AQR-аведеног код осам банака у 2017. години (на финансијски датум 31.03.2017. године) у свим фазама: праћење периодичних

- информација ревизора о статусу и напретку AQR-а, анализа достављеног нацрта извјештаја о AQR-у, достава захтјева екстерном ревизору за измјену и/или допуну нацрта извјештаја о AQR и састанци са екстерним ревизорима, анализа коначног извјештаја о AQR-у, захтјеви према банкама за отклањање недостатака утврђених AQR-ом, те праћење поступања банака по истом у постконтролном поступку;
- 12) рад на одговорима на питања из Упитника ЕК за БиХ, у дијелу који се односи на финансијски сектор и законодавни и регулаторни оквир којим се уређује пословање финансијских институција које су под надзором Агенције;
 - 13) рад на имплементацији препорука FSAP мисије, уз техничку помоћ ММФ-а, у оквиру пројекта Јачање механизма заштите финансијског сектора и супервизорске сарадње, у двије области:
 - МоУ, са фокусом на Стуб I: Сарадња и координација у супервизији банака-сарадња између ентитетских агенција за банкарство и ентитетских агенција за банкарство са ЦББиХ и
 - усаглашавање заједничке методологије за утврђивање домаћих системски важних банака (Агенција, АБРС, ЦББиХ и АОД);
 - 14) учешће свих off-site контролора у именованим подгрупама за израду подзаконске регулативе и пратећих provedбених аката (упутстава, смјерница);
 - 15) учешће у припреми и/или давање мишљења и коментара на приједлоге/нацрте нових прописа Агенције, аката достављених од других институција итд.;
 - 16) одржавање састанака с представницима банака, екстерним ревизорима, ЦББиХ, АОД-а, АБРС-а, ММФ-а, СБ, других страних институција и сл.

2.2.1. Контрола банака путем прописаних извјештаја и у постконтролном поступку

У складу са роковима и динамиком достављања прописаних извјештаја, надлежни организациони дио Агенције за off-site контролу банака је редовно вршио примање, преглед и контролу извјештаја банака, осталих информација и података о пословању банака и на основу истих анализирао финансијско стање банака, трендове у пословању те профил, ниво и тренд ризика којима су банке изложене. Континуирани надзор се вршио над свим банкама у ФБиХ (15 банака) и Развојном банком Федерације БиХ.

Друга значајна активност off-site контрола односила се на праћење банака у постконтролном поступку, односно анализа документације, извјештаја и осталих информација које су банке достављале као доказ о поступању по наложеним мјерама, издатим након обављених on-site контрола (циљаних по сегменту или обимне). Већи број on-site контрола, као и provedени AQR код пет банака у 2016. години, резултирао је повећањем броја издатих мјера за отклањање слабости и неправилности утврђених у контролисаним сегментима и AQR-ом, а тиме и на значајно повећање овог дијела посла у off-site контроли. Обимност аката и документације које су банке достављале у постконтролном поступку, посебно везано за сегмент квалитета активе (превасходно извјештаји о реализацији планова управљања некавалитетном активом) и провођење програма банака за отклањање неправилности и слабости утврђеним AQR-ом, захтијевало је, у односу на претходне године, знатно већи ангажман off-site контролора и израду већег броја интерних информација о поступању банке по наложеним мјерама за одговорне on-site контролоре.

У 2017. години настављени су позитивни трендови у банкарском сектору у ФБиХ из претходне двије године, прије свега у два кључна сегмента: раст и развој укупног сектора и кредитно пословање. Посебно треба истаћи позитивна кретања у сегменту квалитета

активе, односно даље смањење учешћа неквалитетних кредита, што је резултат, с једне стране, трајног отписа ненаплативих кредита, као и појачаних активности банака на наплати, а с друге стране, умјереног кредитног раста. Због наведеног, ниво кредитног ризика оцијењен је код три банке ниским, код осам банака средњим, а код пет банака високим. Што се тиче тренда кредитног ризика, код десет банака оцијењен је стабилним, код двије банке опадајућим, а код четири банке имао је растући тренд (у 2016. години код пет банака), што је посљедично утицало на раст ризика капитала код неколико банака, али је оцјена да је банкарски сектор у ФБиХ и даље адекватно капитализиран. Банке су наставиле са реорганизацијом пословне мреже и рационализацијом трошкова пословања, кроз смањење оперативних и каматних расхода. Стагнација каматних прихода, због пада активних каматних стопа, уз истовремено забиљежени даљњи пад и пасивних каматних стопа, већина банака у систему, посебно највећих, компензирала је растом оперативних прихода кроз повећање постојећих и увођењем нових накнада за извршене услуге, што је у коначници резултирало најбољим оствареним финансијским резултатом до сада и тих банака и банкарског сектора. Ликвидност банкарског сектора је била на задовољавајућем нивоу, а код једног броја банака и даље је евидентан проблем неповолне рочне и секторске структуре извора, примарно депозита.

Фокус off-site контрола у 2017. години био је, као и у 2016. години, на кредитном ризику, затим ризику капитала и ликвидности.

Као и претходних година, под посебним континуираним појачаним надзором биле су банке за које је утврђено да имају значајне слабости у пословању, те банке које имају слабости у одређеним ризичним сегментима пословања (највише квалитет aktive и концентрације кредитног ризика) и којима је Агенција наложила предузимање мјера и активности за отклањање утврђених слабости и неправилности и побољшање пракси управљања кредитним и осталим значајним ризицима. Остале банке су континуирано надзиране путем прегледа и анализе података из регулаторних извјештаја, затим документације, информација и додатних извјештаја које су банке достављале на захтјев и по налогу Агенције, као и остале доступне документације.

У 2017. години обављене су сљедеће активности планиране Програмом рада Агенције за 2017. годину:

- 1) урађене су 64 кварталне финансијске анализе за 16 банака, које су биле у редовном надзору и то на сљедеће финансијске датуме: 31.12.2016. године, 31.03.2017. године, 30.06.2017. године и 30.09.2017. године;
- 2) три банке, код којих су on-site контролом и континуираним off-site надзором утврђене значајније слабости у пословању и слабе праксе управљања ризицима, биле су под посебним, појачаним надзором и имале обавезу чешћег извјештавања Агенције о предузетим и проведеним мјерама на побољшању укупног оперативног и финансијског стања банке. Такође, под појачаним надзором је била и једна банка која је у 2016. години имала статусну промјену припајања друге банке, с обзиром да су одређене слабости у управљању ризицима из припојене банке имале утицај на исходну банку. Урађено је 35 детаљних интерних информација о поступању наведених банака по наложеним мјерама и ефектима на укупно пословање и/или одређене пословне сегменте. У складу са усвојеном стратегијом надзора, са представницима ових банака одржано је више састанака, са циљем праћења и анализе степена провођења наложених мјера и ефеката на пословање банке;

- 3) под појачаним надзором кредитног ризика, као доминантног ризика у пословању, било је осам банака, због нивоа ризика (средње или високе изложености кредитном ризику) и констатованих слабости у праксама управљања истим или су настављени негативни трендови (значајан раст кредита са посебном напоменом-Б категорија и/или некавалитетних кредита и лоших показатеља квалитета кредитног портфолија). Агенција је банкама (пет банака) код којих је утврђена висока изложеност кредитном ризику, наложила израду плана за управљање некавалитетном активом и чешће извјештавање Агенције достављањем извјештаја о реализацији плана и додатне документације о предузетим и реализованим активностима на смањењу некавалитетне активе и побољшању квалитета активе и пракси управљања кредитним ризиком. Урађено је укупно 45 интерних информација за одговорне on-site супервизоре о извршеном надзору у постконтролном поступку праћења провођења наложених мјера;
- 4) континуирани off-site надзор у редовном постконтролном поступку је био над четири банке, праћењем извршавања наложених мјера за отклањање уочених неправилности и неусклађености у њиховом пословању. Урађено је 13 интерних информација за одговорне on-site супервизоре о извршеном надзору у оквиру off-site постконтролног поступка;
- 5) запосленици организационог дијела Агенције надлежног за off-site контролу партиципирани су на више састанака са представницима банака, везано за извршавање наложених мјера и активности које је банка предузела са циљем отклањања неправилности и слабости у пословању, затим за уочене негативне трендове у одређеним сегментима или укупном пословању, за извјештавање и/или проблеме и нејасноће које су биле резултат значајних промјена у одређеним сегментима пословања и сл.

У 2017. години, на основу приједлога организационог дијела надлежног за off-site контролу, Агенција је према банкама предузела сљедеће корективне и/или санкционе мјере:

- 1) за пет банака издала писана упозорења која су се односила на разне сегменте пословања: кашњење у достави или недостављање извјештаја о поступању по наложеним мјерама, предузимање активности на испуњавању стопе заштитног слоја за очување капитала и сл.;
- 2) за једну банку поднесена је прекршајна пријава због стопе адекватности капитала испод наложене минималне стопе капитала.

2.2.2. Израда информација о банкарском систему ФБиХ

Након контроле и обраде извјештаја банака, сачињено је укупно пет информација о банкарском систему у ФБиХ за потребе руководства и органа управљања Агенцијом и у сврху екстерног извјештавања, у складу са законским прописима и то:

- 1) двије годишње информације о банкарском систему ФБиХ на дан 31.12.2016. године (по привременим и коначним подацима);
- 2) квартална информација о банкарском систему ФБиХ са стањем 31.03.2017. године;
- 3) квартална информација о банкарском систему ФБиХ са стањем 30.06.2017. године и
- 4) квартална информација о банкарском систему ФБиХ са стањем 30.09.2017. године.

Такође, за потребе руководства Агенције урађене су кратке информације о банкарском систему у ФБиХ на наведене датуме.

2.2.3. Континуирано праћење провођења AQR-а у 2017. години

У складу са налогом Агенције, осам банака је у 2017. години имало обавезу обављања детаљног прегледа активе. Задужени off-site контролори континуирано су пратили све активности, како банке, тако и екстерних ревизора на провођењу AQR-а, што је укључивало: редовну комуникацију са екстерним ревизорима који су обављали AQR, праћење редовних извјештаја ревизора о статусу и проведеним активностима на ангажману AQR-а са циљем осигурања одвијања процеса у складу с достављеним планом обављања AQR-а, давање додатних појашњења одредби Оквира за провођење AQR-а, анализу и преглед нацрта извјештаја о AQR-у, захтјеве према екстерном ревизору за измјену и/или допуну извјештаја о AQR-у и састанке са екстерним ревизорима са циљем додатних појашњења везано за захтјеве Агенције за корекцију нацрта извјештаја, преглед, контролу и анализу коначног извјештаја, захтјев према седам банака да доставе план активности на отклањању слабости и неправилности утврђених AQR-ом, издавање Рјешења једној банци за доставу Програма на отклањању слабости и недостатака утврђених AQR-ом, у оквиру постконтролног поступка, те праћење поступања банака на имплементацији препорука екстерног ревизора датих у извјештају о AQR-у, на основу информација и извјештаја које су банке дужне квартално достављати Агенцији.

2.2.4. Остали послови

У складу са захтјевима и потребама, организациони дио Агенције је у оквиру надлежности за off-site контролу обављао и остале послове од којих су најзначајнији:

- 1) сарадња и размјена информација са супервизорским институцијама земаља у којима је сједиште банкарских група чије су чланице банке са сједиштем у ФБиХ
 - на захтјев надзорног органа Словеније урађен је Супервизорски извјештај (СРЕП) за 2016. годину за NLB banku d.d. Sarajevo -чланица NLB Групе, те су достављене четири редовне кварталне супервизорске информације (Newsletter) за потребе надзора банака на консолидованом основу,
 - на захтјев надзорног органа у Аустрији (FMA) урађен је Супервизорски извјештај (СРЕП) за 2016. годину за Addiko bank d.d. Sarajevo-чланица Аддиико Групе. Такође, за ову банку и још двије банке, чланице банкарских групација из Аустрије: Sparkasse Bank d.d. Sarajevo (чланица ERSTE Групе) и Raiffeisen Bank BiH d.d. Sarajevo (чланица Raiffeisen Групе), достављене су четири редовне кварталне супервизорске информације (Newsletter), док је за Sberbank BH d.d. Sarajevo (Sberbank Europe AG), у складу са захтјевом FMA, достављен Newsletter са 31.12.2016. и 30.06.2017. године,
 - off-site контролори су, на позив надзорних институција, а у складу са потписаним МоУ, присуствовали на техничким колегијумима за NLB Групу у Словенији (у јуну 2017. године, у својству учесника), гдје су презентирали сажетак СРЕП извјештаја са појединачном оцјеном ризика по сегментима и свеукупном оцјеном на нивоу банке, а у контексту JRAD процеса и Addiko Групу у Аустрији (у јануару 2017. године, у својству проматрача, а тема су били планови опоравка);
- 2) у сарадњи са ММФ-ом, ЦББиХ и АБРС-ом у 2017. години настављен је пројекат провођења стрес тестова за процјену нивоа отпорности банкарског сектора. Агенција је у 2017. години доставила ЦББиХ и ММФ-у податке за стрес тестове, појединачно по банкама, за 2016. годину и за три квартала 2017. године. У складу са актом „Смјернице за израду тестова на стрес и коришћење пруденцијалних инструмената у ЦББиХ, ФБА и АБРС“, одржано је више састанака са представницима ЦББиХ, на тему провођења стрес тестова (претпоставки, података, резултата и сл.). ЦББиХ је

- редовно достављала Агенцији резултате стрес тестова, који су анализирани и, по потреби, одржани су састанци са представницима банака код којих су резултати стрес теста показали докапитализацијске потребе у једном и/или оба сценарија и једном или оба периода, а од банака је затражено да исте укључе у планове капитала, са циљем јачања капиталне основе и одржавања нивоа капитала адекватног постојећој и потенцијалној изложености ризику и степену и комплексности ризика којима је банка изложена у пословању;
- 3) редовно квартално достављање извјештаја о FSI's за ЦББиХ за банке у ФБиХ;
 - 4) Агенција је и у 2017. години редовно (квартално) достављала ММФ-у пруденцијалне податке и FSI за банке у ФБиХ;
 - 5) у оквиру пројекта “Јачање механизма заштите финансијског сектора и супервизорске сарадње”, уз техничку помоћ експерата ММФ-а, а што је уједно обавеза прописана ентитетским законима о банкама, Агенција, ЦББиХ, АБРС и АОД започели су заједнички рад на сачињавању нове Методологије за утврђивање системски важних банака, која треба бити усаглашена између наведених институција;
 - 6) у сегменту праћења изложености банака ризику ликвидности, посебно је праћен ниво изложености у изворима (депозитним и кредитним) према банкарским групама чије су чланице банке из ФБиХ. Код неколико банака које су у већинском власништву резидената из БиХ под појачаним надзором су биле концентрације у депозитима према одређеним депонентима, посебно из сектора јавних предузећа, у односу на новчана средства, што може бити потенцијална опасност за ликвидносну позицију банке;
 - 7) сарадња и кореспонденција са осталим институцијама у земљи и иностранству (ЦББиХ, АБРС, АОД, УББиХ, Уред СБ у БиХ, ДЕП, ЕВБРД, ВСЕЕ итд.);
 - 8) у склопу одржавања редовних контаката и сарадње са екстерним ревизорима, у децембру 2017. године одржани су појединачни састанци са пет ревизорских кућа које су добиле сагласност Агенције за обављање ревизије финансијских извјештаја банака за 2017. годину;
 - 9) два off-site контролора, члана Пројектног тима, учествовала су у:
 - раду тима на изради два QIS-а везана за примјену новог регулаторног оквира из: Стуба I, у сегменту кредитног ризика и Стуба II у сегменту управљање ризицима и ИСААР-у,
 - три подгрупе за израду подзаконских аката у складу са одредбама ЗоБ-а, односно у раду на припреми приједлога сљедећих подзаконских аката Агенције: Одлуке о управљању ризицима у банци, Одлуке о интерном процесу процјене адекватности капитала у банци и Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке и
 - изради приједлога проведбених аката – Смјерница о извјештавању Агенције о примјени ИСААР-а, укључујући и Извјештај о примјени ИСААР-а и Упутства за попуњавање Извјештаја банке о примјени ИСААР-а који се доставља Агенцији, Упутства о начину примјене одредби Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке које се односе на компоненте LCR-а и Упутства за попуњавање извјештајних образаца за ликвидносну покривеност;
 - 10) шест off-site контролора су, као чланови двије подгрупе за израду подзаконске регулативе, учествовали у изради приједлога Одлуке о плановима опоравка банке и банкарске групе и Одлуке о екстерној ревизији и садржају ревизије у банкама;
 - 11) након објаве подзаконских аката наведених у претходним тачкама (9) и (10), off-site контролори су учествовали у припреми приједлога одговора на упите банака и других лица који се односе на предмет одлука у чијој изради су учествовали;
 - 12) припрема приједлога одговора на Упитник ЕК за БиХ, у дијелу који се односи на банкарски сектор;

13) запосленици организационог дијела Агенције надлежног за off-site контролу учествовали су на више семинара, радионица и едукација у земљи и иностранству, из подручја Базела III, банкарских ризика, примарно кредитног, планова опоравка, ликвидности, банкарске супервизије, рачуноводства (МРС и МСФИ), ревизије итд.

2.3. Контрола ИС у банкама

Са убрзаним напретком ИТ, уочљива је и све већа њихова примјена у банкарском пословању. Примјена модерних ИТ у банкарству је унаприједила банкарско пословање, прво у подручју обраде великог броја података и постизања ефикасности, а потом и у развоју нових производа и услуга које се базирају на новим ИТ. Са примјеном нових ИТ повећава се и ризик који њихова употреба доноси са собом. Сигуран ИС подразумијева адекватно управљање сљедећим међусобно повезаним карактеристикама ИС: повјерљивости, интегритетом и доступности информација.

Са циљем да се ојача и овај вид посебног надзора банака, како би се одговорило наведеним захтјевима, крајем 2016. године формирана је посебна организациона јединица за контролу ИС у банкама, у оквиру организационог дијела Агенције надлежног за надзор пословања банака. У оквиру организационе јединице за контролу ИС у банкама обављају се и непосредне (on-site) контроле и посредне (off-site) контроле управљања ИТ ризицима, као и поступцима екстернализације одређених активности банке, а које се највећим дијелом односе на употребу ИТ и ИС у банкама.

2.3.1. On-site контроле ИС у банкама

У току 2017. године обављено је укупно седам on-site контрола ИС у банкама, како је и планирано Програмом рада Агенције за 2017 годину и то:

- три обимне контроле ИС, од којих је једна контрола обухватила и контролу извршења налога и
- четири циљане контроле према одређеним ризицима, од чега:
 - једна контрола ризика електронског банкарства,
 - двије контроле тестирања локалног информатичког центра и извршења налога и
 - једна контрола извршења налога.

Обимне контроле ИС у банкама обухватају контролу у складу са подзаконским актима Агенције којим се прописује овај сегмент пословања банака (Одлука о минималним стандардима управљања информационим системима у банкама и Одлука о минималним стандардима управљања екстернализацијом), а обухватају сљедеће сегменте:

- управљачке контроле, које као минимум укључују преглед и анализу свих значајних аката, одлука, стратегије ИС, оперативних планова, политике сигурности, процедура и друге документације коју банка посједује, а која представља основ за квалитетно управљање ИС, управљање ризицима везаним за уговорне односе, организацију, кадрове и обуке, извјештаје о стању сигурности ИС, ревизије ИС и друго;
- логичке (техничке) контроле, у шта спадају контроле приступа свим кључним сегментима ИС, као што су оперативни системи, базе података, кључна банкарска апликација, активне мрежне компоненте, систем електронске поште (e-mail), затим процеси управљања ресурсима ИС, корисничким захтјевима, развојем и промјенама ИС, инцидентима, оперативним и системским записима (енгл. log), резервним копијама података, антивирусном заштитом, као и квалитета документације коју банка посједује;

- специјалне контроле, као што су план опоравка ИС и управљање континуитетом пословања, систем електронског банкарства, систем картичног пословања, те физичке контроле приступа кључним ресурсима ИС и
- управљање екстернализованим услугама као посебно подручје, а које обухвата надзор над ризицима екстернализованих услуга, квалитета услуга и слично.

У току 2017. године обављене су укупно три обимне контроле ИС банака, од чега једна контрола ИС банке која је у току 2015. године промијенила цјелокупни ИС и двије обимне контроле ИС у банкама које су током 2016. године имале статусне промјене (припајање) и у којима је због тога дошло до значајних промјена у ИС.

Агенција је у току 2016. године, кроз off-site контролу извјештаја, редовно пратила процесе припајања банака у сегменту промјене ИС и миграције података, као и on-site контроле у кључним периодима реализације тих процеса, а како би се оцијенила спремност банака на процес припајања, односно прелазак у продукциони режим рада по извршеним статусним промјенама.

Поред наведених обимних контрола, обављају се и циљане контроле сегмената управљања ИС, које су у правилу значајно детаљније и дубље улазе у ризике области управљања ИС која је предмет контроле.

У току 2017. године обављене су четири циљане контроле ИС банака и то:

- једна циљана контрола се односила на управљање системом електронског банкарства, који је екстернализован код вањског пружаоца услуга. С обзиром да наведени пружалац услуга пружа услуге за дванаест банака у БиХ, односно седам банака у ФБиХ, исти се сматра системски важним пружаоцем услуга. Наведена контрола је извршена заједнички са представницима АБРС-а и истом су констатовани значајни недостаци у управљању ризицима сигурности система електронског банкарства. У вези са наведеним, свим банкама које користе услуге наведеног пружаоца услуга наложено је да до краја 2017. године, у оквиру управљања ризицима екстернализованих услуга, отклоне констатоване недостатке;
- друге двије циљане контроле су се односиле на контролу ризика осигурања континуитета рада ИС у оквиру територије БиХ и контролу извршења налога. У појединим банкама у ФБиХ цјелокупни ИС, односно дијелови кључне банкарске апликације са припадајућим подацима су похрањени изван територије БиХ, што доводи у питање могућност банке да осигура континуитет пословања у случају недоступности примарних/секундарних информатичких центара који се налазе изван БиХ. У оваквим случајевима, регулативом је прописана обавеза банке да осигура начин наставка пословања, односно обављања критичних пословних процеса у оквиру територије БиХ, у случају недоступности примарних/секундарних информатичких центара који се налазе изван БиХ. У вези са наведеним, проводе се контроле тестирања локалних резервних информатичких центара, у сврху провјере могућности наставка критичних пословних процеса унутар територије БиХ. У оквиру ових контрола обављене су и контроле извршења налога из претходних контрола Агенције;
 - у току 2017. године обављена је и једна циљана on-site контроле извршења наложених мјера у банци у којој су претходном контролом констатовани значајни недостаци у управљању ИТ ризицима, те је издат низ корективних мјера, које су праћене у постконтролном поступку, те је на основу наведеног праћења утврђена потреба за циљаном on-site контролом извршења налога.

По извршеним on-site контролама, проведени су прописани поступци:

- сачињавања записника о обављеним контролама, њихово анализирање и разматрање у оквиру надлежног организационог дијела Агенције за надзор пословања банака, као и достављање истог банци;
- у случају приговора на записник, разматрање истог и достављање одговора банци;
- припремања аката за Одбор за супервизију (информација о обављеним контролама и приједлога корективних мјера), као и разматрања истих;
- издавања корективних мјера (налога) банкама којима су у контроли утврђене неправилности или непридржавања одредби прописане регулативе. У току 2017. године Агенција је за четири банке предузела супервизорске мјере у виду издавања рјешења о издавању писмених налога за отклањање утврђених неправилности или непридржавања прописа у овом сегменту пословања.

2.3.2. Off-site контроле ИС

Праћење, односно „follow-up“ извршења налога издатих рјешења Агенције ради се континуирано, кроз off-site анализе редовних извјештаја управе банака, односно интерне ревизије о статусу реализације извршења налога, као и кроз обављање непосредних on-site контрола.

Издавањем рјешења банци, успоставља се обавеза извјештавања од стране управе банке, као и интерне ревизије банке према Агенцији о статусу реализације наложених мјера. У оквиру off-site контроле ИС редовно се анализирају достављени извјештаји и прати наведени статус реализације наложених мјера.

У 2017. години одржани су и редовни годишњи састанци са екстерним ревизорима ИС банака. Тим састанцима претходи анализа достављених извјештаја екстерних ревизора у сегменту ИС, са циљем утврђивања квалитете наведених извјештаја, усаглашености истих са документом „Очекивања Агенције везаним уз обављање ревизије информационог система у банкама од стране екстерног ревизора“, препорукама Агенције за кључне ризике ИС са претходних одржаних састанака, као и упоређивање са резултатима обављених on-site контрола ИС. Састанци су резултирали одговарајућим препорукама и очекивањима Агенције везаним за наредне екстерне ревизије ИС и кључне области и ризике ИС на које треба обратити додатну пажњу.

Везано за провођење екстерне ревизије ИС у банкама од стране ревизорских друштава, надлежни организациони дио Агенције за контролу ИС у банкама је у току 2017. године на редовној основи проводио преглед достављене документације од стране банака, а која се односила на захтјеве банака за добијањем сагласности за одабир екстерних ревизора ИС. Након проведених анализа, надлежни организациони дио Агенције за контролу ИС у банкама је давао мишљење надлежном организационом дијелу Агенције за лиценцирање банака, на начин да је утврђивао адекватност и потпуност достављене документације.

У току 2017. године, надлежни организациони дио Агенције за контролу ИС у банкама је на редовној основи проводио преглед документације банака, која се односила на намјеру банака да екстернализују одређене активности које су од стране банака биле процијењене као материјално значајне активности. Надлежни организациони дио Агенције за контролу ИС у банкама је у оквиру својих надлежности утврђивао адекватност и потпуности достављене документације, односно њену усклађеност са регулативом.

У току прве половине 2017. године проведена је одговарајућа off-site анализа ризика везаних за обављање SWIFT услуга у банкама у дијелу коришћења ИС и укључених ризика, а у свјетлу недавних злоупотреба у SWIFT пословању које су се дешавале у свијету. Као резултат проведене анализе, надлежни организациони дио Агенције за контролу ИС у банкама је на основу сигурносних контрола које су предложене од стране SWIFT-а, дефинисао листу обавезних и препоручених контрола које банке требају примијенити у сегменту SWIFT пословања, обавезу банака о обављању анализе укључених ризика SWIFT система у оквиру ризика ИС, те обавезу обављања интерне и екстерне ревизије ИС у наведеном сегменту.

У току прве половине 2017. године проведена је одговарајућа off-site анализа ризика везаних за систем електронског банкарства у банкама, а у вези са злоупотребом наведеног система која се дешавала како у нашој земљи, тако и у земљама из непосредног сусједства. Као резултат наведене анализе, Агенција је наложила банкама да су дужне извршити одговарајућу анализу ризика система електронског банкарства, а нарочиту пажњу посветити анализи контрола које се односе на мониторинг трансакција електронског банкарства, са циљем спречавања злоупотреба. Банке су биле дужне да проведене анализе ризика доставе у Агенцију закључно са трећим кварталом 2017. године.

Проведеном on-site контролом услуга електронског банкарства, констатовани су одређени ризици и слабости који се односе на пружаоца ове услуге. С тим у вези, свим банкама које су корисници услуга овог пружаоца услуга, Агенција је наложила да сачине и доставе одговарајуће акционе планове активности са дефинисаним временским роковима, са циљем отклањања слабости које су евидентирани приликом провођења контроле. Достављени акциони планови банака биће предмет off-site анализа у 2018. години.

2.3.3. Остали послови

Након ступања на снагу новог ЗоБ-а, у првом кварталу 2017. године, значајан дио активности надлежног организационог дијела Агенције за контролу ИС у банкама био је усмјерен на израду нових подзаконских аката који регулишу управљање ИТ ризицима и екстернализацијом у банкама. Припремљене су и усвојене нове одлуке - Одлука о управљању информационим системима у банкама и Одлука о управљању екстернализацијом, које су усаглашене са одредбама ЗоБ-а, унапријеђене у односу на раније важећу регулативу у складу са уоченим недостацима у њеној примјени, те прилагођене ЕУ регулативи и ЕВА-иним смјерницама у овом сегменту.

Током 2017. године припремљен је и регулаторни оквир како би се увела обавеза извјештавања банака и у области управљања ИС и екстернализацијом (упутства и пратећи обрасци). Циљ овог новог регулаторног оквира је да се унаприједе off-site контроле ИС кроз редовно извјештавање (на кварталној односно годишњој основи) и анализирање достављених извјештаја банака.

У складу са новим регулаторним оквиром, припремљене су и нове Смјернице за екстерне ревизоре за обављање ревизије ИС у банци, које је у јануару 2018. године донио директор Агенције, након чега су објављене на службеној web страници Агенције. Овим Смјерницама су дате детаљније упуте у вези с обављањем екстерне ревизије ИС у банци,

у складу са обавезама које проистичу из одредби ЗоБ-а, подзаконских аката – одлука Агенције (Одлуке о управљању информационим системом у банци, Одлуке о управљању екстернализацијом у банци, Одлуке о екстерној ревизији и садржају ревизије у банци и Одлуке о условима и поступку за издавање, одбијање издавања и укидање сагласности за обављање банкарских активности), те у складу са добрим праксама.

Припремљен је и нацрт Приручника за супервизоре информационих система, који садржи упутства, процедуре и тзв. „контролне листе“ по појединим областима контроле ИТ ризика и екстернализације. Планирано је да се наведени интерни документ разматра и усвоји у 2018. години у складу са прописаним процедурама.

У току 2017. године Агенција је, путем одговарајућих циркуларних дописа, обавјештавала банке о нападима на ИС, за које је надлежни организациони дио за контролу ИС у банкама имао сазнања да се проводе, како у нашој земљи, тако и у непосредном окружењу, а који долазе путем јавне интернетске мреже (информације добивене од Министарства унутрашњих послова и др.). Банке су информисане о преварама које користе организоване криминалне групе, коришћењем софистицираних техника напада „phishing“ (лажно представљање са циљем осигурања информација) и „spoofing“ (лажно представљање са циљем остварења ауторизованог приступа). С тим у вези, банкама је препоручена пажња и потреба појачаног надзора над ИС, те примјене одговарајућих превентивних мјера.

У току 2017. године, у оквиру надлежног организационог дијела за контролу ИС у банкама, реализоване су сљедеће активности, односно сачињено, разматрано, донесено или усвојено:

- седам записника о извршеним контролама;
- једна интерна информација о обављеној контроли;
- пет информација о извршеним контролама за Одбор за супервизију;
- четири рјешења о издавању писменог налога;
- 12 анализа и давања мишљења везаних за екстернализацију пословних активности банака;
- 16 анализа и сагласности за одабир екстерног ревизора за ревизију ИС банака;
- три анализе и давање мишљења за екстернализацију интерне ревизије ИС банака;
- седам анализа извјештаја са обављених тестирања резервних информатичких центара;
- три анализе документације о инцидентима који се десили, а пријављени су Агенцији од стране банака;
- једна информација за медије у вези с хакерским нападима на банке;
- два дописа банкама у вези с тумачењем регулативе;
- шест циркуларних дописа банкама у вези с различитим злоупотребама ИС и потребним контролама и
- редовни извјештаји према органима руковођења и управљања Агенцијом о извршењу планираних задатака.

2.4. Остале значајне активности у сегменту надзора пословања банака

У току 2017. године запосленици организационог дијела надлежног за надзор пословања банака су, заједно са запосленицима из других организационих дијелова Агенције, активно учествовали у активностима које се односе на:

- учешће у раду подгрупа за припрему новог регулаторног оквира за пословање и надзор банака (одлуке, упутства, смјернице) у складу са новим ЗоБ-ом;

- припрему одговора на питања из припадајућих поглавља Упитника ЕК, као и учешће у радним групама за Поглавља за које је задужена Агенција;
- учешће у раду Пројектног тима у погледу припреме нацрта регулативе, провођења QIS-а и других активности и др.

III - НАДЗОР БАНАКА У ПОСЕБНОМ СТАТУСУ

Организациони дио Агенције у чијој је надлежности надзор банака у посебном статусу наставио је са обављањем планираних и других активности повезаних са овим сегментом надзора. У 2017. години извршени су сљедећи послови:

- праћење рада и сарадња са банкама у ликвидационом поступку;
- провођење надзора рада ликвидационог поступка у банкама;
- контрола и анализа мјесечних, кварталних и годишњих извјештаја;
- припрема материјала и извјештаја за органе руковођења и управљања Агенцијом;
- предлагање и учествовање у реализацији и доношењу аката за банке у посебном статусу;
- пружање помоћи и подршке ликвидационим управницима везано за потенцијалне инвеститоре;
- други послови везани за надзор три банке које су у поступку ликвидације.

Поред наведених послова, учествовало се у раду подгрупа за израду подзаконских аката које Агенција доноси у складу с овлашћењима из ЗОБ-а, а у области надзора и реструктурирања банака, те у примјени Стратегије за увођење Базела III.

Такође, овај организациони дио учествовао је у пружању информација и образложења везаних за редовне посјете (мониторинг) представника ММФ-а и СБ-е, у вези са анализом кретања и промјена у сегментима банкарског пословања који су повезани са надзором банака у посебном статусу.

3.1. Поступци ликвидационих управа

3.1.1. Hercegovачка banka d.d. Mostar

У Hercegovачku banku d.d. Mostar привремена управа уведена је 06.04.2001. године, Одлуком Високог представника за БиХ, број: 96/01 („Службене новине Федерације БиХ“, број: 12/01). За привременог управника именована је гђа. Toby Robinson. Високи представник за БиХ је, у децембру 2006. године, вођење поступка привремене управе пренио на Агенцију, која је именовала привременог управника. Привремени управник је предложио, а Агенција прихватила приједлог за отварање ликвидационог поступка над Банком, те је Рјешењем број: 06-2080/12 од 11.07.2012. године, одузета дозвола за рад и именован је ликвидациони управник Банке.

И у 2017. години, као и у ранијем периоду, највећи проблем везан је за питања:

- власништва Банке на имовини Терминала течних горива Дретелъ Чапљина, који је Влада ФБиХ Одлуком бр. 522/06 од 07.09.2006. године, уступила фирми Terminali FBiH d.o.o. Питање власништва и даље је спорно и поред чињенице да Банка посједује земљишно књижне изводе са уписаним власништвом на овој имовини, као и
- наставка пословања супсидијара Банке. Банка је до 2005. године стекла власништво од 97% удјела у друштву Hercegovina osiguranje d.d. Mostar, над којим је Агенција за надзор осигурања увела мјере реорганизације и именовала привременог управника, а након покретања ликвидационог поступка и ликвидационог управника.

У 2017. години обновљена је иницијатива везана за изражени интерес, односно Закључак Владе ФБиХ, број: 710/2013. да се јача банкарски сектор и банке у којима је ФБиХ већински власник (Union banka d.d. Sarajevo), као и рјешавање статуса и заштите депозита Банке у ликвидацији.

Банка је закључно са 2017. годином исплатила верификоване депозите и друге обавезе у ликвидацији од I. до IV. исплатног реда у износу цца. 92% обавеза I-IV реда приоритета. Такође је вршена исплата прве про рата основе V-тог исплатног реда у износу цца. 23%. До 31.12.2017. године укупно је исплаћено 28,9 милиона КМ обавеза Банке.

Током 2017. године, ликвидациона управа водила је појачане активности на наплати доспјелих потраживања, путем склапања споразума са дужницима, утуживања и вођења судских спорова против неуредних дужника, а са циљем осигурања средстава за намирење преосталих повјерилаца.

3.1.2. Gospodarska banka d.d. Mostar

У 2017. години завршене су све активности на реализацији Јавног позива за продају некретнине Банке (тзв. „Стаклена банка“) у Мостару. Влада ФБиХ, као купац, је крајем 2017. године након достављања додатне документације потписала купопродајни уговор и уплатила купопродајну цијену. Након извршене уплате, стекли су се услови за почетак исплате верификованих депозита и других обавеза Банке у ликвидацији од I. до V. реда приоритета и прве про-рата основе VII-ог реда приоритета у износу цца. 34%.

3.1.3. Komercijalna banka d.d. Tuzla

У поступку привремене управе ријешени су депозити и друге обавезе Банке у износу цца. 85%. На преосталом дијелу имовине и обавеза отворен је ликвидациони поступак.

Активности ликвидационог управника у 2017. години односиле су се на вођење судских спорова и покушаја наплате преосталих потраживања Банке, те учешће у споровима везаним за наплату потраживања које је преузела UniCredit Bank d.d. Mostar.

IV - НАДЗОР СУБЈЕКТА БАНКАРСКОГ СИСТЕМА У ФБиХ У СЕГМЕНТУ СПНиФТА

Путем организационог дијела надлежног за контролу СПНиФТА, Агенција је у 2017. години извршила све планиране контроле у надзираним субјектима банкарског система у ФБиХ.

На основу контролом утврђене усклађености пословања са стандардима СПНиФТА, статуса извршења налога Агенције, анализом извјештаја и релевантних информација из екстерних извора, утврђена је оцјена усклађености, квантитет ризика и квалитет управљања ризиком од прања новца и финансирања терористичких активности и супервизорске забринутости за надзиране субјекте банкарског система у ФБиХ.

Извршене су контроле усклађености пословања са стандардима СПНиФТА у свим банкама у систему, те су појединачне оцјене банака резултирале оцјеном на нивоу

банкарског система у ФБиХ да се квантитет ризика од прања новца и финансирања терористичких активности задржао у границама умјереног, да је квалитет управљања овим ризицима задовољавајући, са растућим трендом, те да утврђене неправилности не представљају разлог за супервизорску забринутост у погледу управљања ризицима од прања новца и финансирања терористичких активности у банкама у ФБиХ.

У лизинг сектору у ФБиХ квантитет ризика се задржао у границама умјереног, са трендом кретања ка ниском, квалитет управљања ризицима од прања новца и финансирања терористичких активности је оцијењен задовољавајућим, са знацима тренда раста, те да не постоје разлози за супервизорску забринутост у погледу управљања овим ризицима.

За микрокредитни сектор у ФБиХ квантитет ризика од прања новца и финансирања терористичких активности оцијењен је и даље умјереним, квалитет управљања овим ризицима задовољавајућим, са трендом раста, те у том смислу не постоје разлози за супервизорску забринутост у погледу управљања овим ризицима.

Посматрајући надзиране субјекте банкарског система у ФБиХ, закључак је да су у овом сегменту већим дијелом усклађени са нормама које су прописане законским прописима, подзаконским и provedбеним актима којима се прописују обавезе субјеката банкарског система у ФБиХ у сегменту СПНиФТА.

4.1. Контроле СПНиФТА

Програмом рада Агенције за 2017. годину, планирано је да организациони дио Агенције надлежан за контролу СПНиФТА изврши 33 контроле, од чега 16 контрола усклађености пословања банака, пет контрола усклађености пословања лизинг друштава и 12 контрола МКО, од чега једна контрола усклађености пословања са стандардима СПНиФТА и 11 контрола извршења налога.

Све планиране контроле у потпуности су извршене у 2017. години, како према укупном броју, тако и према структури планираних контрола према надзираним субјектима банкарског система у ФБиХ и према врстама контрола.

У наредној табели даје се преглед планираних и остварених контрола, према надзираним субјектима банкарског система у ФБиХ и према врсти контроле:

Р. бр.	Врста контроле	Планира но	Остварено	Процент (%)
1	2	3	4	5=4/3X100
1.	Контрола усклађености пословања банака	16	16	100
2.	Контрола усклађености пословања лизинг друштава	5	5	100
3.	Контрола усклађености пословања МКО	1	1	100
4.	Контрола извршења налога МКО	11	11	100
	УКУПНО	33	33	100

Узимајући у обзир планиране и извршене контроле, уважавајући корпоративне промјене које су се дешавале у 2017. године у банкарском и лизинг сектору у ФБиХ, може се закључити да је Агенција у сегменту контрола СПНиФТА реализовала планиране активности. За извршење ових контрола утрошено је 661 контролор дана и то: контроле усклађености пословања у банкама - 459 контролор дана, контроле усклађености пословања лизинг друштава - 80 контролор дана, контроле извршења налога у МКО - 102 контролор дана и контроле усклађености МКО - 20 контролор дана.

У наредним табеларним прегледима дат је детаљан преглед појединачно извршених контрола СПНиФТА у 2017. години, према субјектима банкарског система у ФБиХ и према врсти контрола:

а) Банке, контроле усклађености пословања

Р.бр.	Назив банке	Дани прип.	Период контроле	Број дана контроле	Дани постк. поступка	Број контр.	Број контр. дана
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	Ziraat Bank BH d.d. Sarajevo	2	06.-13.02.	6	2	3	30
2.	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	2	06.-17.03.	10	3	2	30
3.	Privredna banaka Sarajevo d.d. Sarajevo	2	06.-14.03.	7	4	2	26
4.	Intesa SanPaolo Banka d.d. Sarajevo	1	27.03.-03.04.	6	3	3	30
5.	Raiffeisen Bank d.d. BiH	1	10.-18.04.	7	2	3	30
6.	UniCredit Bank d.d. Mostar	1	24.04.-04.05.	7	2	3	30
7.	SberBank BH d.d.	2	22.-30.05.	7	2	3	33
8.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1	12.-20.06.	7	3	3	33
9.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	2	06.-14.07.	7	2	3	33
10.	Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	1	21.-31.08.	9	2	2	24
11.	NLB d.d. Sarajevo	2	11.-22.09.	10	2	2	28
12.	Union banka d.d. Sarajevo	2	11.-22.09.	10	2	2	28
13.	Vakufska banka d.d. Sarajevo	2	09.-20.10.	10	2	2	28
14.	Komercijalno-investiciona banka d.d. Velika Kladuša	2	09.-20.10.	10	2	2	28
15.	ASA banka d.d. Sarajevo	2	06.-17.11.	10	2	2	28
16.	Razvojna banka Federacije BiH	2	20.-24.11.	5	3	2	20
	УКУПНО	-	-	-	-	-	459

У извршеним контролама утврђена је укупно 51 неусклађеност, што је 63% у односу на број неусклађености утврђених у претходном супервизорском циклусу, за чије отклањање су дата 54 налога, што је 53% у односу на претходни супервизорски циклус. Овај омјер смањења утврђених неусклађености у банкама односи се на све прописане појединачне политике: Политика о прихватљивости клијента (8 неправилности), Политика о идентификацији клијента (13 неправилности), Политика о сталном праћењу

рачуна и трансакција (23 неправилности) и Политика о управљању ризиком од прања новца и финансирања терористичких активност (7 неправилности).

б) Лизинг друштва, контроле усклађености пословања

Р.бр.	Назив лизинг друштва	Дани припр.	Период контроле	Број дана	Дани постк. поступка	Број контр.	Број контр. дана
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	2	23.-27.01.	5	3	2	20
2.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	2	08.-10.02.	3	3	2	16
3.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	1	27.-31.03.	5	3	2	18
4.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo ¹	1	11.-14.04.	4	3	2	16
5.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	1	11.-12.05.	2	2	2	10
	УКУПНО	7	-	19	14	2	80

У извршеним контролама утврђено је укупно десет неусклађености, што је 55% у односу на број неусклађености утврђених у претходном супервизорском циклусу, за чије отклањање је издато десет налога. Овај омјер смањења утврђених неусклађености се односи на све прописане појединачне политике: Политика о прихватљивости клијента (три неправилности), Политика о идентификацији и праћењу активности клијента (четири неправилности) и Политика о управљању ризиком од прања новца и финансирања терористичких активности (двје неправилности).

ц) МКО, контрола усклађености

Р.бр.	Назив МКО	Дани припреме	Период контроле	Број дана	Дани постк. поступка	Број контр.	Број контр. дана
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	MKF LOK Sarajevo	2	20.-24.02.	5	3	2	20
	УКУПНО	2	-	5	3	2	20

д) МКО, контроле извршења налога

Р.бр.	Назив МКО	Дани припреме	Период контроле	Број дана	Дани постк. поступка	Број контр.	Број контр. дана
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	MKD EKI Sarajevo	1	10.-12.01.	3	1	2	10
2.	MKF Mikra Sarajevo	1	17.-19.01.	3	1	2	10
3.	PIMKF Sarajevo	1	09.-11.05.	3	1	2	10
4.	MKF EKI Sarajevo	1	14.-16.04.	3	1	2	10
5.	MKF Sani Zenica	1	06.-07.07.	2	1	2	8
6.	MKF Mikro Aldi Goražde	1	17.-18.08.	2	1	2	8
7.	MKF Lider Sarajevo	1	01.-03.11.	3	1	2	10
8.	MKF Melaha Sarajevo	1	28.-29.11.	2	1	2	8

¹ Са 30.6.2017. друштву је, услјед статусне промјене припајања матичној банци, одузета дозвола за обављање послова лизинга

9.	MKF Mi-Bospo Tuzla	1	05.-07.12.	3	1	2	10
10.	MKF Partner Tuzla	1	05.-07.12.	3	1	2	10
11.	MKF LOK Sarajevo	1	26.-27.12.	2	1	2	8
	УКУПНО	11	-	29	11	2	102

На основу контролом утврђеног статуса извршења налога у сегменту СПНиФТА констатовано је да је на нивоу микрокредитног система у ФБиХ проценат извршења издатих налога Агенције 92%.

4.2. Остале активности

4.2.1. Moneyval делегација БиХ и Радна група институција БиХ за СПНиФТА

У току 2017. године представник Агенције у MONEYVAL делегацији БиХ и Радној групи институција БиХ за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности је учествовао у раду ова два тијела, са циљем припремања извјештаја за пленарне сједнице MONEYVAL комитета Савјета Европе о напретку БиХ у креирању и провођењу мјера спречавања прања новца и финансирања терористичких активности. Пленарне сједнице овог комитета су одржане у мају, септембру и децембру 2017. године.

4.2.2. Радна група за израду процјене ризика од прања новца и финансирања тероризма у БиХ

У току извјештајне године представници организационог дијела Агенције надлежног за контролу СПНиФТА су били укључени у рад Радне групе за процјену ризика од прања новца и финансирања терористичких активности у БиХ, као чланови Тима 3 – Процјена ризика банкарског сектора и Тима 6 – Процјена ризика за остале финансијске секторе (микокредитни и лизинг сектор који су под надзором Агенције). Тимом (подгрупом) 3 копредседавају представници Агенције и АБРС-а, а чланови су Тима (подгрупе) 6. Активности у вези са процјеном ризика су окончане на нивоу подгрупа. Наредна активност је рад чланова Радне групе (представници Савјета министара БиХ, које представља Министарство сигурности, Владе РС, Владе ФБиХ, Владе БДБиХ, Moneyval делегације БиХ и СИПЕ - ФОО) на процјенама које су урадили Тимови (подгрупе) и припрема коначне процјене за усвајање од стране Савјета министара БиХ. Планирано је да се након усвајања ове процјене, током 2018. године, приступи изради Акционог плана за израду потребних закона или прописа или израду измјена и допуна већ постојећих закона и прописа.

4.2.3. Радна група за реализацију FATF Акционог плана за БиХ

У вези са статусом БиХ на FATF-овој листи земаља са констатованим недостацима у провођењу мјера спречавања прања новца није се ништа мијењало. Током године констатован је напредак у постизању усклађености, иако још увијек није потпуно реализован FATF-ов Акциони план за БиХ. FATF је најавио своју on-site посјету БиХ у јануару 2018. године, са циљем утврђивања коначног стања и заузимања става у вези са брисањем БиХ са листе земаља са констатованим недостацима у провођењу мјера спречавања прања новца. Битно је напоменути да се нити једна мјера из Акционог плана FATF-а не односи на субјекте банкарског система у ФБиХ који су под надзором Агенције, нити је Агенција носилац било које активности из овог Акционог плана. Међутим, и поред овога FATF је затражио да у току посјете обави разговор са

представницима Агенције. У вези са овим захтјевом, Агенција је дала одговоре на Упитник који је доставило Министарство сигурности. Овај документ ће бити полазна основа у разговору представника Агенције и FATF-а.

V - НАДЗОР ПОСЛОВАЊА МКО

Организациони дио Агенције надлежан за контролу пословања МКО је у току 2017. године обавио укупно седам контрола МКО, на основу којих су сачињени детаљни записници и предложени потребни налози за унапређење рада МКО и отклањање уочених неправилности. Такође, проведени су потребни постконтролни поступци. У оквиру постојећих капацитета одговорено је и захтјевима off-site контроле, сачињавању анализа пословања и, у предвиђеном року, израде редовних кварталних информација о микрокредитном систему у ФБиХ, изради разних извјештаја, информација из сегмената off-site контроле, планова рада, као и других мишљења везаних за упите МКО.

У току 2017. године овај организациони дио Агенције је пратио рад радне групе на изради приједлога законског оквира који регулише питања рада МКО, као и радне групе именоване од стране ФМФ-а, а у вези с израдом нацрта новог ЗоМКО. У вези са достављеним нацртом ЗоМКО овај организациони дио Агенције је упутио иницијативу ФМФ-у за измјене приједлога новог закона са циљем јасне имплементације закона са аспекта супервизије, а водећи рачуна о препорукама FSAP мисије из области финансијске инклузије, те усклађивању са иницијативом за измјене закона у РС-у. Предложена су нова рјешења којима се у значајној мјери регулише рад МКО.

До краја 2017. године укупно је обављено седам on-site контрола МКО. Од укупног броја планом предвиђених контрола, проведене су три обимне и четири контроле извршења налога, а обављене су двије обимне контроле и пет контрола извршења налога. Након њиховог завршетка издато је укупно 35 налога за унапређење рада МКО као и отклањање свих уочених неправилности у раду МКО, а што је за 22 налога или 39% мање у односу на 2016. годину.

У сегменту лиценцирања у року су обрађена четири захтјева за измјену статута МКО-а, док су четири захтјева у поступку обраде.

У сегменту off-site контрола у току 2017. године је контролисано свих 12 МКО према прописаним извјештајима који се Агенцији достављају квартално.

Сачињено је пет информација о микрокредитном систему ФБиХ, чиме је реализован план израде информација. У складу са препорукама органа управљања и руковођења Агенцијом, информације о микрокредитном систему у ФБиХ су методолошки усклађене са кварталним информацијама за банке и лизинг друштва.

Овај организациони дио Агенције је био ангажован и на припремама одлука из области пословања МКО, те су окончане и многе друге активности као што су сагласности на избор ревизорских кућа, измјене органа управљања и руковођења, те организационих дијелова МКО.

У току 2017. године сачињене су све планиране информације о микрокредитном систему у ФБиХ, унапријеђене за нове анализе, а што је резултат систематичног планирања радних задатака, ефикасне организације и управљања ресурсима, тимском раду и

ангажовању запослених, као и реализацији свих других непланираних активности, а посебно за израду нацрта ЗоМКО, односно примједби на достављени текст.

5.1. Послови контроле пословања МКО

5.1.1. Off-site контрола

Контрола МКО путем извјештаја (off-site контрола) обавља се у складу са законским и подзаконским актима и обухвата:

- прикупљање, преглед, унос и анализу мјесечних и кварталних извјештаја МКО на обрасцима и у роковима које је прописала Агенција,
- прикупљање и преглед извјештаја екстерног ревизора о обављеној ревизији годишњих финансијских извјештаја МКО и њихових писама руководству,
- преглед осталих података и информација, те додатно прописаних извјештајних образаца које МКО достављају на захтјев Агенцији и свих других расположивих података о пословању МКО и њиховом финансијском стању.

На основу прикупљених и анализираних извјештаја МКО, подаци се консолидују у форми информација о стању у микрокредитном систему ФБиХ.

Анализом финансијских извјештаја МКО омогућено је континуирано праћење и надзор финансијског стања и пословања сваке МКО појединачно и консолидовано на нивоу цјелокупног микрокредитног система у ФБиХ, затим контрола законитости рада МКО и примјене прописа, те праћење степена испуњености стандарда прописаних одлукама Агенције и других кључних показатеља пословања.

У 2017. години, у складу са Програмом рада Агенције за банкарство ФБиХ за 2017. годину, проведене су сљедеће активности из off-site контроле:

- 1) унос, контрола и анализа 144 мјесечна извјештаја о пондерисаним номиналним каматним стопама и ЕКС по кредитима МКО, консолидовање мјесечних извјештаја на нивоу микрокредитног сектора, те праћење трендова кретања каматних стопа на микрокредите о којима се на кварталном нивоу (у оквиру информација) презентирају највише, односно најниже каматне стопе у МКО;
- 2) унос, контрола и анализа око 1.200 извјештаја за 12 МКО, те израда кварталних извјештаја на нивоу микрокредитног система на основу извјештаја МКО које су биле у редовном надзору и то:
 - на финансијски датум 31.12.2016. године – 20 прелиминарних извјештаја,
 - на финансијски датум 31.12.2016. године – 20 коначних извјештаја,
 - на финансијски датум 31.03.2017. године – 20 кварталних извјештаја,
 - на финансијски датум 30.06.2017. године – 20 кварталних извјештаја,
 - на финансијски датум 30.09.2017. године – 20 кварталних извјештаја;
- 3) Након уноса, прегледа и анализе извјештаја МКО, организациони дио Агенције надлежан за надзор МКО припремио је укупно пет информација о микрокредитном систему ФБиХ усвојених на сједницама УО који су јавно доступни документи, те служе за екстерно извјештавање и то:
 - двије годишње информације о микрокредитном систему ФБиХ на дан 31.12.2016. године (по прелиминарним и коначним подацима),
 - три кварталне информације о микрокредитном систему ФБиХ са стањима на дан 31.03.2017. године, 30.06.2017. године и 30.09.2017. године.

- 4) уз свеобухватне кварталне информације о микрокредитном систему ФБИХ, за потребе менаџмента Агенције се припремају и скраћене кварталне информације о микрокредитном систему ФБИХ, те је у току 2017. године припремљено укупно пет скраћених информација;
- 5) по пријему ревизорских извјештаја у 2017. години, извршен је преглед извјештаја о обављеној екстерној ревизији финансијских извјештаја за 12 МКО на дан 31.12.2016. године и 11 писама управи, те праћење објаве скраћених ревизорских извјештаја у дневној штампи. Све МКО су у прописаном року доставиле комплетирану документацију која се тиче екстерне ревизије извјештаја за годину која је завршила 31.12.2016. године. Такође, у оквиру Информације о микрокредитном систему са стањем на дан 30.06.2017. године, укључен је скраћени преглед извјештаја независног екстерног ревизора за годину која је завршила 31.12.2016. године;
- 6) с обзиром да се врше и on-site и off-site контроле пословања МКО, приликом припреме за on-site контроле (обимне, циљане или контроле извршења налога), у оквиру off-site активности, припремају се информације о МКО које су предмет контроле на основу извјештаја које МКО достављају Агенцији, било на мјесечном или кварталном нивоу;
- 7) континуирани off-site надзор у редовном пост-контролном поступку провођен је над четири МКО, праћењем извршења наложених мјера за отклањање уочених неправилности и неусклађености у њиховом пословању у прописаним роковима и то укупно 97 налога датих рјешењима Агенције.

5.1.2. On-site контрола

У току 2017. године, овај организациони дио Агенције је обавио двије обимне контроле пословања МКО у ФБИХ и пет контрола извршења налога, чиме је планирани број контрола извршен.

Обимне контроле су сложеније и захтјевније, како по предмету рада, тако и по ресурсима и дужини трајања контроле, а обављају се према приоритету, односно случајевима битно поремећеног пословања услјед значајних слабости у управљању, прије свега кредитним ризиком и ризиком зараде. То је у већој мјери имало негативан утицај на капитал, као посљедица раније уоченог несолидног управљања пословањем.

Обимне контроле пословања подразумијевају контролу квалитете управљања и руковођења активе и управљање кредитним ризиком, ризиком ликвидности, контролом капитала и посебно донираних средстава, контролом усклађености са стандардима пословања дефинисаних Одлуком о осталим општим условима пословања, те усклађености са ЗоМКО, Законом о удружењима и фондацијама и свим другим прописима. Циљ обимних контрола је био преглед пословања предметних МКО, како би се утврђене неправилности и слабости отклониле, а све са циљем стварања поузданог микрокредитног система који остварује циљеве прописане чланом 2. ЗоМКО. У вези са обављеним обимним контролама сачињени су детаљни записници о свим сегментима извршених контрола, те одговори на достављене приговоре од стране МКО. Након окончања процеса доставе записника, информације о обављеним контролама, те приједлози рјешења о издавању писмених налога, упућени су Одбору за супервизију.

Преглед остварених обимних контрола и контрола извршења налога МКО даје се у Прилогу 6. овог Извјештаја.

5.1.3. Кључни налази и неправилности утврђене контролама и поступци

У току 2017. године за обављене on-site контроле је утврђено да већина МКО послује у складу са законским и подзаконским прописима, те циљевима ради којих су и основане. Већина МКО је у значајном проценту поступила по налозима и препорукама Агенције који су резултат обимних и циљаних контрола из претходног периода, те су унапријеђене пословне праксе и процеси, као и интерне контроле, што се рефлектовало на побољшање кредитног портфолија. Такође, уложени су значајни напори на побољшању наплате кредита који се налазе у ванбилансној евиденцији, а што утиче на финансијску дисциплину клијената, те у коначници на резултате пословања МКО. У контролама извршења налога код четири МКФ, степен потпуног извршења налога се креће у распону од 43% до 100%. У тим контролама укупно је евидентирано четири неизвршена налога и сви се односе на једну МКФ. Степен дјелимично извршених налога износио је 20% и исти ће бити предметом наредних контрола. Агенција је, у оквиру законских могућности, предузела све расположиве надзорне мјере и покренула потребне радње пред надлежним органима у сврху увођења пословања МКФ у законске оквире, ради постизања основне улоге микрокредитирања.

Код обимних контрола значајне неправилности односе се на нереално исказивање финансијског положаја и резултата пословања код двије МКО. У вези са уоченим неправилностима, сачињени су приједлози рјешења за издавање укупно 35 налога МКО у току 2017. године за које је окончан процес контроле и усвајања информација на Одбору за супервизију. Коначни налози су припремљени на основу приједлога и закључака донесених на сједницама Одбора за супервизију.

5.2. Послови лиценцирања

▪ Издавање дозвола за рад МКФ и МКД

У току 2017. године овај организациони дио Агенције је примио захтјев за лиценцирање нове МКО за који је тражена додатна документацију у складу са важећим прописима. Такође, вршене су консултације са адвокатским канцеларијама у вези с оснивањем два друштва за чије оснивање, до краја године, није упућен захтјев Агенцији.

▪ Сагласности на статусне промјене

У току 2017. године, није било захтјева за статусне промјене МКФ.

▪ Одузимање дозволе за рад МКФ

У току 2017. године није било одузимања дозвола за обављање послова давања микрокредита.

▪ Издавање дозволе за рад новонасталих МКФ и МКД

У току 2017. године за примљено је неколико упита за оснивање МКФ и МКД од стране физичких и правних лица, односно адвокатских канцеларија, те су вршене консултације у вези с потребном документацијом за оснивање МКО, стандарде пословања МКО везане за извјештавања, резервисања и слично.

▪ **Издавање сагласности и мишљења везаних за организационе дијелове МКО, избор ревизора, избор органа управљања и руковођења и оснивачке акте МКО**

Побољшање ефикасности и продуктивности посебно у сегменту издавања разних сагласности за организационе дијелове, као и ревизорске извјештаје резултат је апликације регистра за издавање сагласности. Укупно је примљено 126 захтјева за организационе дијелове МКО и сви су ријешени у предвиђеним роковима. Акти укључују попутна писма, рјешења и закључке у вези са сагласности за отварање нових (94), промјене облика постојећих уреда (13), промјене адресе постојећих уреда (15), те затварање постојећих организационих дијелова МКО (4).

Такође, у току 2017. године примљено је десет захтјева за издавање сагласности за избор ревизора за обављање ревизије финансијских извјештаја МКО и сви су позитивно ријешени, од чега три сагласности за обављање ревизије на датум 31.12.2016. и седам сагласности за обављање ревизије на датум 31.12.2017. године. Поступак издавања сагласности је био условљен анализама претходно ревидираних извјештаја, као и испуњења услова за одабир ревизорске куће прописане актима Агенције.

Обрађено је и ријешено укупно 15 захтјева за избор и промјену органа. 14 захтјева се односило на органе управљања и један захтјев за промјену органа руковођења МКО. Такође, у току 2017. године примљено је осам захтјева за измјену и допуну статута МКО. Дате су укупно четири сагласности на измјене и допуне статута. Четири захтјева за издавање сагласности за измјене и допуне статута су у фази обраде.

5.3. Послови вођења и ажурирања регистра МКО

Везано за послове вођења и ажурирања Регистра МКО, креирана је додатна апликација профила МКО која садржи све битне информације о свакој МКО у оквиру Регистра. Апликација електронског Регистра је проширена за издавање типских налога за контроле, те ће у наредној фази бити додатно проширена за систем праћења издатих налога на основу обављених контрола. Унапређење апликације је континуиран процес.

5.4. Сарадња

У току 2017. године овај организациони дио Агенције је наставио сарадњу са Федералним министарством правде везано за питање регистра. Такође, настављена је сарадња са ФМФ-ом по питању новог законског оквира за МКО. За исти су дате примједбе са циљем побољшања супервизорских алата и финансијске инклузије, као и заштите корисника микрокредита, укључујући приједлог ограничења ЕКС-а и успостављања механизма ограничења. Сврха наведеног је онемогућавање примјене екстремно високих каматних стопа за микрокредитирање, те ограничен улазак правних лица са циљем „pay day“ - дневних зајмова по екстремним стопама. Такође, дат је приједлог повећања минималног капитала потребног за оснивање МКО са циљем консолидације МКО и боље економије обима организација, праћење трошкова и друге мјере које имају за циљ пружање услуга ширем броју корисника, али по прихватљивим условима. Супервизорски алати су у приједлогу ЗоМКО у значајној мјери побољшани.

Организациони дио Агенције надлежан за надзор пословања МКО је наставио сарадњу и са АБРС-ом, те су обављени разговори у смислу рјешавања текућих питања надзора, извјештавања, евентуалних измјена одређених аката којима се уређује пословање МКО,

као и измјена ЗоМКО. На основу редовних консултација, АБРС ће радити на сличним рјешењима и ограничењима.

И у 2017. години одржани су бројни састанци и конференцијски позиви са иностраним кредиторима и рејтинг кућама, те су размијењена мишљења о стању сектора и његовој будућности. Инвеститори и даље показују интерес за имплементацију законских и подзаконских аката, очекивани преокрет у развоју микрофинансијског сектора, те будуће трендове. СБ је понудила програм техничке помоћи, са циљем јачања законског оквира, као и подзаконских прописа.

У току 2017. године обављене су консултације са ревизорским кућама по питању квалификованих ревизорских извјештаја. Сарадња са ревизорским кућама представља добру праксу којом се осигурава транспарентно пословање МКО.

С обзиром да питање рјешавања жалби жираната и клијената рјешава Омбудсмен, у сарадњи са њим прате се жалбе клијената и припремају извјештаји о жалбама.

5.5. Остали послови

У 2017. години извршени су и остали послови:

- издато је 113 закључака о плаћању накнада за издата рјешења. Крајем сваког квартала по примљеним извјештајима МКО, врши се израчун кварталне фиксне и варијабилне накнаде према предметној одлуци Агенције;
- настављено је са праћењем трендова пословања МКО у свијету путем различитих електронских публикација (Microfinance Bulletin, Извјештаји Планет Рејтинга и др.) и анализом показатеља најзначајнијих МКО у БиХ.

VI - НАДЗОР ПОСЛОВАЊА ЛИЗИНГ ДРУШТАВА

Активности Агенције у области контроле пословања и регулативе лизинг друштава у ФБиХ биле су усмјерене на унапређење сигурности, квалитета и законитог пословања тржишно оријентисаног и стабилног лизинг система у ФБиХ.

Праћење пословања лизинг друштава у ФБиХ реализовано је кроз континуирани процес посредних (off-site) и непосредних (on-site) контрола, комуникацију са представницима управа лизинг друштава, УДЛБиХ и екстерних ревизора којима је Агенције издала сагласност за ревизију финансијских извјештаја лизинг друштава у ФБиХ.

У 2017. години извршено је укупно шест контрола, од чега четири on-site контроле извршења наложених мјера, једна обимна on-site контрола усклађености пословања и једна off-site контрола усклађености са одредбама ЗоЗКФУ. Непосредне контроле код којих је предмет била оцјена извршења наложених мјера резултирале су оцјеном да није било неизвршених налога од стране лизинг друштава. Извршена обимна контрола усклађености пословања са законским прописима, подзаконским актима Агенције и другом регулативом резултирала је издавањем рјешења лизинг друштву за отклањање контролом утврђених неусклађености и неправилности.

Поред извршених посредних и непосредних контрола у лизинг друштвима у ФБиХ, те активности у оквиру прописаних поступака обраде захтјева и одлучивања о давању

сагласности лизинг друштвима, Агенција је путем организационог дијела надлежног за надзор пословања лизинг друштава у 2017. години провела и значајне активности на допуни регулаторног оквира за пословање и надзор лизинг друштава у ФБиХ у процесу усклађивања подзаконских аката Агенције са извршеним измјенама и допунама ЗоЛ-а. У оквиру тих регулаторних активности извршене су измјене и допуне три постојеће одлуке и усвојена нова одлука у сегменту прописивања услова за издвајање пословних процеса из лизинг друштава (екстернализација).

Са 30.06.2017. године извршена је статусна промјена припајања једног лизинг друштва матичној банци, која ће наставити обављати послове финансирања путем финансијског лизинга путем пословне мреже банке. Услијед извршене статусне промјене, Агенција је одузела дозволу за обављање послова лизинга том лизинг друштву.

6.1. Лиценцирање

6.1.1. Сагласности за обављање функције члана управе у лизинг друштву

Издато је шест претходних сагласности за обављање функције члана управе лизинг друштва и то:

- по двије претходне сагласности за директора и извршног директора ASA Leasing d.o.o. Sarajevo и
- претходна сагласност за директора и извршног директора Sparkasse Leasinga d.o.o. Sarajevo.

Поред наведених сагласности, извршена је обрада захтјева за издавање претходне сагласности за чланове Управе Sparkasse Leasinga d.o.o. Sarajevo, која је издата у јануару 2018. године.

6.1.2. Сагласности за стицање власничког интереса у другом правном лицу

Издата је претходна сагласност Sparkasse Leasingu d.o.o. Sarajevo за стицање 100% власништва у друштву S-PREMIUM d.o.o. Sarajevo.

6.1.3. Сагласности за именовање екстерног ревизора

Издато је шест претходних сагласности за именовање екстерног ревизора, који ће извршити ревизију годишњих финансијских извјештаја за 2017. годину и оцјену усклађености лизинг друштава са стандардима СПНиФТА.

6.1.4. Рјешење о одузимању дозволе за обављање послова лизинга

Услијед извршене статусне промјене припајања UniCredit Leasinga d.o.o. Sarajevo матичној банци UniCredit Bank d.d. Mostar (100% власник лизинг друштва), Агенција је издала Рјешење којим је одузета дозвола за обављање послова лизинга друштву UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo, а што је представљало предуслов за провођење статусне промјене у регистрационом суду.

6.2. Надзор

Циљ надзора је био да се оцијени способност лизинг друштава у ФБиХ да управљају кључним ризицима у пословању и усклађеност њиховог пословања са законском регулативом и подзаконским актима Агенције, као и регулативом којом је дефинисана заштита корисника финансијских услуга.

Надзор лизинг друштава обављао се кроз континуирани посредни и непосредни надзор.

6.2.1. Посредни надзор

Поступак посредног надзора лизинг друштава обавља се кроз сљедеће процесе: прикупљање, преглед, контрола и анализа регулаторних извјештаја које лизинг друштва достављају Агенцији на мјесечном и кварталном нивоу, анализа извјештаја екстерних ревизора о обављеним ревизијама годишњих финансијских извјештаја лизинг друштава, те осталих података и информација које лизинг друштва достављају на захтјев Агенције и свих осталих расположивих података о пословању лизинг друштава у ФБиХ и њиховом финансијском стању.

Регулаторни извјештаји се достављају у папирној форми и путем информатичке апликације за обраду података о пословању лизинг друштава и банака које у свом портфолију имају потраживања по основу финансијског лизинга.

Након контроле и обраде регулаторних извјештаја, сачињено је пет информација о лизинг систему ФБиХ. Подаци о лизинг систему ФБиХ обухватају збирне податке о лизинг сектору (подаци лизинг друштава у ФБиХ који посједују дозволу за обављање послова лизинга издату од стране Агенције) и податке исказане у извјештајима банака које у свом портфолију имају потраживања по основу финансијског лизинга, који се израђују са циљем информисања јавности о пословању лизинг система у ФБиХ и активностима Агенције по основу надзора над истим. Сачињене су сљедеће информације:

- двије годишње информације о лизинг систему у ФБиХ са стањем на дан 31.12.2016. године (једна по привременим и једна по коначним подацима) и
- три кварталне информације о лизинг систему у ФБиХ са стањем на дан 31.03., 30.06. и 30.09.2017. године.

Контролом регулаторних извјештаја и података унесених у информатичку апликацију у току 2017. године, контролори су у неколико наврата од давалаца лизинга захтијевали корекцију извјештаја услед нетачног сачињавања истих, као и образложења за материјално значајна одступања појединих позиција у односу на претходне извјештајне периоде.

У складу са динамиком достављања прописаних извјештаја, редовно је вршен преглед и контрола извјештаја, осталих информација и података о пословању давалаца лизинга и на основу истих су вршене анализе финансијског стања лизинг система у ФБиХ, анализирани трендови у пословању и ризици којима су изложени у пословању, те су се на основу истих планирале активности за непосредни надзор.

6.2.2. Непосредни надзор

Поступак непосредног надзора лизинг друштава обавља се кроз сљедеће процесе: планирање, припрема контроле, контрола, оцјена пословања, налагање корективних мјера и постконтролни поступак. Поменути процеси обухватају сложене активности и радње, на основу којих се доносе оцјене о усклађености пословања са законском регулативом, утврђују се неправилности и неусклађености, врши оцјена квалитете управљања ризицима у пословању лизинг друштава и дају приједлози и доносе одлуке о корективним и другим мјерама према лизинг друштвима, а са циљем одржавања стабилног лизинг система у ФБиХ.

Програмом рада Агенције за 2017. годину планирано је шест непосредних контрола лизинг друштава, од чега је обављено пет непосредних контрола и једна посредна контрола и то:

- једна обимна контрола,
- четири контроле извршења наложених мјера и
- једна посредна контрола.

Остварени број контрола представља извршење од 83% у односу на планирани број контрола у 2017. години, из разлога престанка пословања Нуро-Alpe-Adria Leasinga d.o.o. Вања Лука (у даљем тексту: HLBL), код којег је планирана контрола извршења налога. Наиме, у току припреме Агенције за контролу, од стране АБРС-а је достављено Рјешење којим се HLBL одузима дозвола за обављање послова лизинга. Ступањем на снагу Рјешења (21.06.2017. године) престала је надлежност Агенције за обављањем послова надзора над ХЛБЛ, те је у складу са законским одредбама покренут ликвидациони поступак. Надлежни организациони дио Агенције није био у могућности обавити планирану контролу извршења налога услијед наведеног разлога. Од стране одговорног контролора сачињена је Службена забиљешка о достављеној документацији у вези са поступањем по налозима из Рјешења, чиме је даљњи поступак надзора обустављен.

Извршена је посредна (off-site) контрола усклађености једног лизинг друштва са одредбама ЗоЗКФУ, а која није била планирана за 2017. годину. Наиме, организациони дио Агенције надлежан за надзор пословања лизинг друштава је по основу достављеног дописа Омбудсмена о непоштивању одредби ЗоЗКФУ од стране тог друштва извршио посредну (off-site) контролу, којом је констатовано да је наведено лизинг друштво извршило пренос потраживања по уговорима о лизингу закљученим са физичким лицима на друго правно лице чије пословање није под надзором Агенције. По основу ове посредне контроле наведеном друштву издат је прекршајни налог.

Обимна контрола једног лизинг друштва резултирала је предузимањем супервизорских мјера према друштву, односно захтјевима да се пословање усклади са законском регулативом. Агенција је издала рјешење са укупно седам налога за отклањање контролом утврђених неусклађености.

У Прилогу 7. и 8. овог Извјештаја даје се упоредни преглед планираних и остварених контрола у току 2017. године.

У оквиру непосредног надзора надлежни организациони дио Агенције за надзор пословања лизинг друштава је провео и сљедеће активности:

- обављање припремне радње за контролу: контакти са одговорним особама у лизинг друштвима, дефинисани захтјеви за потребном документацијом и информацијама, организација припреме контроле, одржавање интерних састанака чланова тима за контролу, израда плана контроле (распоред задатака, вријеме потребно за припрему контроле и контролу на лицу мјеста) и одржавање уводног састанка;
- израда седмичних информација у току контроле, одржавање завршног састанка са одговорним лицима лизинг друштва и презентација прелиминарних налаза контроле;
- доношење слjedeћих аката Агенције: пет налога за контролу, шест записника о обављеним контролама, једна службена забиљешка, два одговора на приговоре на записнике, једно рјешење о издавању писменог налога за извршење корективних мјера и један прекршајни налог;
- постконтролни поступци, који обухватају: анализирање достављене документације о извршењу наложених мјера, сачињавање извјештаја по истом, контрола извршења наложених мјера датих лизинг друштвима, одржавање уводних и завршних састанка са представницима управа лизинг друштва;
- извршен је преглед поступања лизинг друштва по укупно 23 налога у току контрола извршења, који је резултирао оцјеном да је 19 налога у потпуности извршено, а да су четири налога дјелимично извршена и
- друге активности везане за непосредни надзор лизинг друштва.

Наведене активности подразумијевају примјену законских и подзаконских процедура и рокова за њихово извршење, уз досљедну примјену Приручника за надзор лизинг друштва.

Неправилности утврђене непосредним и посредним контролама лизинг друштва у ФБиХ у 2017. години односиле су се на: недостатке система интерних контрола, непоступање по одредбама Закона о заштити жираната у Федерацији Босне и Херцеговине и ЗоЗКФУ, неадекватно успостављање организационе структуре, неправилности у сегменту рачуноводствене функције, неадекватно управљање пословним процесима који су везани за управљање ризицима, неадекватно прикупљање, архивирање и управљање уговорном документацијом, неадекватно дефинисање критеријума по основу минималног садржаја прихватљивости процјена тржишне вриједности предмета лизинга сачињених од стране овлашћених судских вјештака и других овлашћених лица (процјениоца) и достава неадекватних података по уговорима оперативног лизинга у ЦРК код ЦББиХ.

6.3. Учешће у изради прописа

Крајем 2016. године ступио је на снагу Закон о измјенама и допунама Закона о лизингу. Агенција је свим лизинг друштвима са сједиштем у ФБиХ и УДЛБиХ упутила допис у којем су дата одређена појашњења и упуте за поступање лизинг друштва и Агенције у примјени одредби Закона о измјенама и допунама Закона о лизингу.

У току 2017. године запосленици организационог дијела Агенције надлежног за надзор пословања лизинг друштва су радили на усклађивању постојећих подзаконских аката са наведеним измјенама и допунама Закона о лизингу. Извршене су измјене и допуне постојећих одлука и то:

- Одлуке о условима и поступку за издавање и одузимање дозволе за обављање послова лизинга;
- Одлуке о условима и поступку за издавање и одузимање сагласности лизинг друштва и

- Одлуке о надзору лизинг друштава.

У складу са Измјенама и допунама Закона о лизингу усвојена је и нова Одлука о издвајању пословних процеса лизинг друштва (екстернализација), са циљем детаљнијег дефинисања услова за издвајање пословних процеса.

У току четвртог квартала 2017. године од стране Агенције Министарству финансија/финанција ФБиХ је достављена подршка иницијативи УДЛБиХ по основу измјена Закона о порезу на додану вриједност БиХ (порески третман камате обрачунате од стране лизинг друштава за кориснике лизинга - физичка лица), по узору на земље окружења и развијене западноевропске земље, а што би имало утицаја на директне стране инвестиције, пораст директних и индиректних пореза, лакшу набавку нових возила за физичка лица, те допринијело развоју лизинг система у БиХ. У допису је, такође, дата подршка и иницијативи УДЛБиХ по основу нових измјена Закона о лизингу, са циљем креирања законског оквира који ће омогућити експанзију лизинг пословања у ФБиХ.

Услијед извршене статусне промјене UniCredit Leasinga d.o.o. Sarajevo, а која се односи на припајање матичној банци UniCredit Bank d.d. Mostar, Агенција је доставила Инструкцију за поступање банкама у ФБиХ по основу доставе извјештаја о портфолију финансијског лизинга, а са циљем адекватног извјештавања и праћења лизинг портфолија на подручју ФБиХ. Надлежни организациони дио Агенције за надзор пословања лизинг друштава је сачинио и Приједлог Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о облику и садржају извјештаја које лизинг друштва достављају Агенцији, којим би се прописала обавеза извјештавања банака по основу обављања послова финансијског лизинга, а са циљем сагледавања кретања цјелокупног лизинг портфолија, сачињавања тачних и квалитетних информација о лизинг систему у ФБиХ, као и осигуравања једнообразног оквира за обављање лизинг дјелатности и спречавање нелојалне конкуренције. Предуслов за усвајање измјена наведене Одлуке је измјена и допуна Закона о лизингу. По том основу је крајем 2017. године Агенција доставила Министарству финансија/финанција ФБиХ Приједлог Закона о измјенама и допунама Закона о лизингу, који је сачинио надлежни организациони дио Агенције за надзор пословања лизинг друштава, са циљем усклађивања одредби истог са новом законском регулативом којом се прописује рад Агенције и пословање субјеката банкарског система у ФБиХ (ЗоА, ЗоБ и ЗоФ). Предложеним измјенама би се, поред нужног усклађивања са одредбама ЗоА, осигурао и једнообразан приступ у супервизији свих субјеката банкарског система ФБиХ чије пословање надзире Агенција. Планирано је да се окончање активности на измјенама и допунама одредби Закона о лизингу интензивира у првој половини 2018. године.

6.4. Остали послови у надзору пословања лизинг друштава

У складу са захтјевима и потребама, Агенција је путем организационог дијела надлежног за надзор пословања лизинг друштава у 2017. години извршила и остале послове, од којих су најзначајнији:

- одговори и тумачења на 26 упита достављених од стране лизинг друштава, адвокатских канцеларија (везано за оснивање нових лизинг друштава), УДЛБиХ, екстерних ревизора и других правних субјеката;
- девет састанака са члановима управа лизинг друштава која послују на територији ФБиХ по основу поступања по издатим рјешењима Агенције за отклањање контролом

утврђених неусклађености и неправилности, припајања лизинг друштва матичној банци из исте групације, уступања потраживања лизинг друштва другом правном лицу, добијања претходне сагласности за обављање функције члана управе лизинг друштва и планова пословања лизинг друштва;

- одржана су три састанка са представницима потенцијалних оснивача лизинг друштва, а везано за оснивање нових лизинг друштва. Надлежни организациони дио Агенције за надзор пословања лизинг друштва завршио је анализу Елабората о економској оправданости оснивања једног лизинг друштва и доставио коментаре и сугестије прије званичног достављања захтјева за издавање дозволе за обављање послова лизинга од стране истог. Окончање процеса оснивања се очекује до краја првог квартала 2018. године;
- израда Програма рада надлежног организационог дијела за надзор пословања лизинг друштва за 2018. годину и Извјештаја о раду за 2017. годину (четири квартална плана контрола за 2017. годину и двије полугодишње информације о извршеним контролама у 2017. години);
- израда обрачуна тромјесечне варијабилне накнаде коју лизинг друштва плаћају Агенцији;
- за потребе Федералног завода за статистику достављени су подаци о билансу стања и билансу успјеха за седам лизинг друштва;
- активности надлежног организационог дијела за надзор пословања лизинг друштва везане за попуњавање Упитника ЕК по поглављима, које су завршене;
- попуњен је дио Упитника ОЕЦД-а за Извјештај о конкурентности земаља Југоисточне Европе, који садржи питања у вези с правним и регулаторним оквиром пословања лизинг друштва, опорезивање лизинга, вриједности закључених уговора и друга питања;
- одржана су два састанка са представницима ревизорске куће Deloitte d.o.o. Sarajevo, а теме су биле упознавање истих са управним спором покренутим по основу Рјешења Агенције од стране једног лизинг друштва, као и неусаглашеност ревизорског извјештаја са констатацијама Агенције по основу књиговодственог евидентирања умањења вриједности изузетих предмета лизинга;
- надлежном организационом дијелу Агенције за правну подршку и лиценцирање достављен је приједлог одговора надлежног организационог дијела за надзор пословања лизинг друштва за Тужилаштво Кантона Сарајево, у вези с два правна лица.

VII - НАДЗОР ДЕВИЗНОГ ПОСЛОВАЊА

Активности организационог дијела Агенције надлежног за надзор девизних послова у 2017. години односиле су се на даљњи развој Регистра банака, овлашћених мјењача и мјењачких мјеста (у даљем тексту: Регистар), осигурање континуираног електронског извјештавања о обављању мјењачких послова, контролу извјештавања, праћење прописа, едукацију запослених, текуће послове и др.

Рад карактерише предузимање активности са циљем даљњег развијања и обављања надзора девизних послова код банака, овлашћених мјењача, кроз усаглашавање са новим ЗОБ и ЗОА.

7.1. Праћење примјене прописа

Пратећи примјену Одлуке о минималним стандардима за обављање мјењачких послова кроз извјештавање овлашћених мјењача о обављеним мјењачким пословима уочила се потреба за измјеном форме Прилога 1. (Извјештај банака о обављеним мјењачким пословима) и Прилога 2. (Извјештај овлашћених мјењача о обављеним мјењачким пословима) допуњавањем одређених података за квалитетније и свеобухватније извјештавање. У том циљу приликом усаглашавања постојећих одлука којима се регулише девизно пословање са новим ЗОБ и ЗОА извршене су потребне измјене, након чега су израђене и нове форме извјештаја претходно поменутих Прилога 1. и 2., као и нови Прилог 1.а. (Дневни извјештај банака о обављеним мјењачким пословима-чековима).

7.2. Регистар

7.2.1. Континуирано вођење, ажурирање и одржавање Регистра

Контролишући прикупљене податке за Регистар, као и компарацијом података добивених од банака и од ФМФ-а, те усаглашавањем истих, у протеклом периоду наставило се са континуираним вођењем, ажурирањем и одржавањем базе података Регистра.

На дан 31.12.2017. године у Регистру су евидентирана 53 овлашћена мјењача и 394 мјењачка мјеста, који имају закључен уговор о обављању мјењачких послова са банкама чије је сједиште у ФБиХ.

И даље је примијењен наставак раскида уговора о обављању мјењачких послова са банкама са сједиштем на подручју ФБиХ, те се исти закључују са банкама са сједиштем у РС чије организационе јединице дјелују на подручју ФБиХ. С обзиром да организациони дијелови банака који послују на подручју ФБиХ, а чије је сједиште у РС-у, немају приступа апликацији, у складу с тим уочен је недостатак у Регистру овлашћених мјењача.

Према сазнањима са банком са сједиштем у РС чије организационе јединице дјелују на подручју ФБиХ закључено је 18 Уговора о обављању мјењачких послова. Због наведеног, затражено је да се размотри могућност да се овој банци омогући приступ апликацији ради уношења података у Регистар овлашћених мјењача, а како би се располагало са свим потребним подацима о овлашћеним мјењачима који послују на територији ФБиХ. Очекује се да ће се у 2018. години ријешити ово питање.

7.2.2. Разматрање и одобравање захтјева за добијање корисничког имена, лозинке и сертификата потребних за електронско извјештавање

Урађена је информатичка апликација која омогућава рад у области мјењачких послова и даје свеобухватне податке о банкама, овлашћеним мјењачима и мјењачким мјестима, свакодневне промјене и дневну ажурност битних података. За електронско дневно извјештавање о мјењачким пословима потребно је да овлашћени мјењач одреди особе за рад на извјештавању и да за исте поднесе захтјев за добијање корисничког имена, лозинке и сертификата потребног за електронско извјештавање.

У ту сврху, надлежни организациони дио Агенције је прегледао, продужио доспјеле, а одобрио нове захтјеве, уколико су испуњавали прописане услове.

7.3. Надзор над достављеним извјештајима о обављеним мјењачким пословима

У протеклом периоду вршен је и надзор над дневним извјештавањем Агенције о обављеним мјењачким пословима у банкама и овлашћеним мјењачима који имају склопљен уговор са банкама и овлашћење ФМФ-а.

Дневна ажурност подразумијева разматрање 15 извјештаја достављених од банака у ФБиХ, као и 71 извјештај о обављеним мјењачким пословима овлашћених мјењача. Број извјештаја овлашћених мјењача у зависности је од рока трајања издатог овлашћења, а сам извјештај је збирни приказ свих мјењачких мјеста једног овлашћеног мјењача.

7.4. Остали послови

Поред наведених активности организациони дио Агенције задужен за надзор девизног пословања је обављао и остале текуће послове, тако је одговарано на пристигле упите банака, овлашћених мјењача, комитената, као и других организационих дијелова Агенције.

Свакодневно се вршила контрола достављених електронских дневних извјештаја о обављеним мјењачким трансакцијама у банкама и овлашћеним мјењачима, као и пружање помоћи банкама и овлашћеним мјењачима по питању из области девизних послова.

7.5. Сарадња са другим институцијама

У 2017. години организациони дио Агенције задужен за надзор девизних послова је активно учествовао у усаглашавању одлука из области девизног пословања са новим ЗОБ и ЗоА.

Такође, разматране су предложене измјене и допуне Закона о девизном пословању од стране ФМФ-а, те су дате сугестије на предложени текст.

У протеклом периоду остварена је сарадња по питању девизних и мјењачких послова са банкама са подручја ФБиХ и ФМФ-ом са циљем размјене искуства, као и остваривање послова и задатака из наведене области.

VIII - НАДЗОР ПОСЛОВАЊА ДРУШТАВА ЗА ФАКТОРИНГ

У складу са ЗоФ, у надлежности Агенције су послови лиценцирања друштава за факторинг, надзора над радом истих, као и доношења подзаконских аката за провођење ЗоФ-а. Факторинг пословање, у складу са ЗоФ-ом, могу обављати и банке, чије је пословање уређено прописима који регулишу пословање банака у ФБиХ.

Почетком 2017. године стављена је у употребу апликација, којом је омогућено банкама достављање извјештаја у сегменту факторинг пословања.

Током 2017. године организациони дио Агенције надлежан за пословање друштава за факторинг је обављао сљедеће активности:

- лиценцирање - обим, садржај и форма документације и доказа које је неопходно доставити са циљем издавања дозволе за обављање послова једног факторинг друштва, односно допуне истог;
- дозвола за обављање послова факторинга - обрађен је један захтјев за издавање одобрења и издата дозвола за обављање послова факторинга друштву које планира почети са оперативним радом у 2018. години;
- сагласност за стицање квалификованог учешћа - издата је сагласност страном стицаоцу за стицање 100% квалификованог (контролног) учешћа у капиталу друштва домаћег правног лица;
- сагласност за избор, односно именовање надзорног одбора и управе друштва за факторинг - у оквиру издавања одобрења за рад, обрађена је достављена документација и докази, те су издате сагласности за избор, односно именовање надзорног одбора и управе - директора и извршног директора једног правног лица;
- надзор над обављањем послова факторинга – с обзиром да у 2017. години није било регистрованих друштава за факторинг, факторинг пословање су обављале четири банке које су под надзором Агенције;
- off-site контрола - поступак off-site контроле обављања факторинг пословања, врши се кроз процес прикупљања, прегледа, контроле и анализе регулаторних извјештаја које банке достављају Агенцији на кварталној основи, те осталих података и информација које се достављају на захтјев Агенције.
- on-site контрола - обављена је једна обимна on-site контрола у једној банци, те контрола извршења налога издатих у тој контроли. У оквиру извршене on-site контроле, овај организациони дио Агенције је обавио припремне радње за контролу, сачинио записник о извршеној контроли, издао шест налога којима су наложене мјере за извршење корективних мјера, те сачинио двије писане информације о извршеним контролама и кроз постконтролни поступак анализирао достављену документацију о извршењу наложених мјера, као и поштивање рокова за њихово извршење.

8.1. Активности на изради подзаконских аката

Организациони дио Агенције надлежан за надзор факторинг пословања, у току 2017. године, за УО, припремило је приједлог Одлуке о накнадама које друштва за факторинг плаћају Агенцији. У оквиру именоване подгрупе, овај организациони дио Агенције је био непосредно укључен у израду подзаконског акта који произилази из ЗоБ-а, а који регулише подручје купопродаје пласмана банака.

С тим у вези креиран је нацрт, а након проведене једномјесечне јавне расправе, урађен и приједлог Одлуке о купопродаји пласмана банке који је усвојен од стране УО. Такође, једна банка је поднијела и званичан захтјев Агенцији са прописаном документацијом за издавање сагласности за купопродају пласмана банке, који је након анализе и приложене документације одобрен.

8.2. Остали послови

У складу са захтјевима и потребама, Агенција је путем овог организационог дијела обавила и остале послове од којих су најзначајнији:

- попуњавање упитника OECD-а за израду Извјештаја о конкурентности у Југоисточној Европи 2018 у дијелу који се односи на сегмент факторинга;
- активно учествовање на индивидуалним састанцима са представницима OECD-а у оквиру израде наведеног Извјештаја о конкурентности у Југоисточној Европи 2018 за

подручје приступа финансирању малих и средњих предузећа (Qualitative assessment access to finance);

- активно учествовање на састанцима са представницима банака и друштава која се баве куповином пласмана, по питањима имплементације пројекта субпартиципације, односно купопродаје пласмана;
- учествовање у формулисању приједлога ЦББиХ за допуне Одлуке о Централном регистру кредита пословних субјеката и физичких лица у Босни и Херцеговини, у дијелу који се односи на факторинг пословање и купопродају пласмана банака;
- креирање одговора на питања поднесена од стране Пореске управе ФБиХ - у вези са примјеном прописа о факторингу;
- давање одговора и тумачења на упите банака који се односе на факторинг пословање у сарадњи са другим организационим дијеловима Агенције и др.

IX - ПОСЛОВИ ПРАВНЕ ПОДРШКЕ У СУПЕРВИЗИЈИ И ЛИЦЕНЦИРАЊУ БАНАКА

У 2017. години организациони дио Агенције надлежан за правну подршку у супервизији и лиценцирање банака обавио је планиране активности у складу са Програмом рада Агенције за 2017. годину, а у појединим сегментима извршене активности су и изнад планираних.

Кључне активности овог организационог дијела Агенције односиле су се на:

- учешће у изради нових законских прописа (ЗоБ, ЗоА, ЗоМКО), Статута Агенције, подзаконских аката којима се уређује рад субјеката банкарског система ФБиХ;
- издавање и одузимање дозвола и сагласности банкама у складу са прописима;
- правну подршку у надзору пословања субјеката банкарског система ФБиХ, рјешавање приговора и заступање Агенције у судским споровима, те рјешавање и других правних питања у раду Агенције.

Поред наведених активности представници организационог дијела Агенције надлежног за прописе, лиценцирање и заступање Агенције наставили су редовну сарадњу са ФМФ-ом, КВП-ом, РВП, надлежним судовима и другим институцијама у земљи и иностранству по питањима од значаја за правну подршку у супервизији и послове лиценцирања банака, а учествовали су и на састанцима са потенцијалним инвеститорима у банкарски систем у ФБиХ.

9.1. Активности Агенције у изради прописа и послови везани за прописе

9.1.1. Законски прописи

- активно учешће у завршној изради новог ЗоБ-а, који је објављен у „Службеним новинама ФБиХ“, број: 27/17 од 12.04.2017. године;
- партиципирање у изради приједлога ЗоА, који је објављен у „Службеним новинама ФБиХ“, број: 75/17 од 04.10.2017. године;
- активно учешће у изради нацрта новог ЗоМКО, путем партиципирања у раду Радне групе именоване од ФМФ-а.

9.1.2. Статут Агенције

У поступку усклађивања са одредбама члана 20. ЗоА, организациони дио Агенције надлежан за прописе непосредно је учествовао у раду на израду новог Статута Агенције, у оквиру именоване Радне групе. Наведени поступак резултирао је усвајањем Статута Агенције, од стране УО 27.12.2017. године, који је након добијања сагласности Владе ФБиХ објављен у „Службеним новинама ФБиХ“, број: 3/18 од 17.01.2018. године.

9.1.3. Учесће у изради подзаконских аката Агенције

9.1.3.1. Подзаконски акти којим се уређује рад и супервизија банака

Организациони дио Агенције надлежан за прописе је, у складу са надлежностима, активно учествовао у раду Радне групе за израду подзаконских аката по ЗоБ-у, именоване Одлуком директора Агенције број 01-1710/17 од 25.04.2017. године, што је подразумијевало израду тзв. „мапирања аката“ и програма рада Радне групе, учествовање у изради одлука о именовању 35 подгрупа за израду приједлога појединачних аката, интерну координацију и координацију са представницима АБРС-а, као и активно учешће у изради подзаконских аката путем рада на појединачним приједлозима подзаконских аката - одлука у појединим подгрупама.

Као резултат наведеног извршена је правно-техничка обрада подзаконских аката и њихова припрема за разматрање од стране Одбора за супервизију, а након тога у коначном облику за разматрање и усвајање од стране УО.

У овом поступку УО је у складу са прописаном процедуром усвојио укупно 35 подзаконских аката – одлука Агенције, које су службено објављене и то: одлуке од редног броја 1. до 28. у “Службеним новинама ФБиХ”, број: 81/17 од 20.10.2017. године, одлуке од редног броја 29. до 34. у “Службеним новинама ФБиХ”, број: 90/17 од 22.11.2017. године, а одлука под редним бројем од 35. у “Службеним новинама ФБиХ”, број: 103/17 од 29.12.2017. године. Преглед истих даје се у наставку како слиједи:

- 1) Одлука о израчунавању капитала банке;
- 2) Одлука о великим изложеностима банке;
- 3) Одлука о управљању каматним ризиком у банкарској књизи;
- 4) Одлука о управљању ризицима у банци;
- 5) Одлука о интерном процесу процјене адекватности капитала у банци;
- 6) Одлука о управљању ризиком ликвидности банке;
- 7) Одлука о објављивању података и информација банке;
- 8) Одлука о контролним функцијама банке;
- 9) Одлука о екстерној ревизији и садржају ревизије у банци;
- 10) Одлука о условима за издавање прокуре у банци;
- 11) Одлука о купопродаји пласмана банке;
- 12) Одлука о плановима опоравка банке и банкарске групе;
- 13) Одлука о захтјевима за консолидовану банкарску групу;
- 14) Одлука о управљању екстернализацијом у банци;
- 15) Одлука о изузецима од чувања банкарске тајне;
- 16) Одлука о евиденцији банке и организационог дијела банке са сједиштем у Републици Српској или Брчко Дистрикту и представништва банке отворене у Федерацији Босне и Херцеговине;
- 17) Одлука о обавези банке о обавјештавању Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине;

- 18) Одлука о пословању банке са лицима у посебном односу са банком;
- 19) Одлука о јединственем начину обрачуна и исказивања ефективне каматне стопе на кредите и депозите;
- 20) Одлука о условима када се банка сматра несолвентном;
- 21) Одлука о савјесном поступању чланова органа банке;
- 22) Одлука о политици и пракси накнада запосленицима у банци;
- 23) Одлука о условима и начину поступања банке, микрокредитне организације и лизинг друштва по приговору клијента;
- 24) Одлука о управљању информационим системом у банци;
- 25) Одлука о изјави о имовинском стању;
- 26) Одлука о управљању девизним ризиком у банци;
- 27) Одлука о систему интерних контрола у банци;
- 28) Одлука о укључивању посебних услова за уговарање дугорочних ненамјенских и замјенских кредита физичким лицима у систем управљања ризицима у банци;
- 29) Одлука о условима и поступку за издавање, одбијање издавања и укидања дозволе за рад;
- 30) Одлука о условима и поступку за издавање и одбијање издавања сагласности за избор односно именовање чланова надзорног одбора и управе банке и укидање издатих сагласности;
- 31) Одлука о условима и поступку за издавање, одбијање издавања и укидања других сагласности за обављање банкарских активности;
- 32) Одлука о процјени испуњења услова за чланове надзорног одбора и управе банке;
- 33) Одлука о супервизији банака и поступцима Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине;
- 34) Одлука о поступку за утврђивање потраживања и расподјеле активе и пасиве приликом ликвидације банке и
- 35) Одлука о форми извјештаја које банка доставља Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине.

Такође, организациони дио Агенција надлежан за прописе учествовао је у номотехничкој обради упутстава, односно смјерница са припадајућим извјештајним формама. Иницијалне приједлоге упутстава и смјерница су зависно до предмета сачиниле именоване подгрупе, а након разматрања истих од стране Радне групе, исте је у складу са прописаном процедуром усвојио директор Агенције 22.12.2017. године, а потом су објављени на службеној веб страници Агенције. Ради се о следећим актима:

- 1) Упутство за попуњавање извјештаја банке о регулаторном капиталу, кредитном, оперативном и тржишном ризику и стопи финансијске полуге;
- 2) Упутство за попуњавање извјештајних образаца за велике изложености;
- 3) Упутство за попуњавање извјештајних образаца за каматни ризик у банкарској књизи;
- 4) Смјернице о извјештавању Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине о примјени ИСААР-а у банци;
- 5) Упутство о начину примјени одредби Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке које се односе на компоненте LCR-а;
- 6) Смјернице за процјену планова опоравка;
- 7) Упутство за извјештавање о управљању екстернализацијом;
- 8) Упутство за извјештавање о управљању информационим системима;
- 9) Упутство за примјену Одлуке о управљању девизним ризиком банке;
- 10) Упутство за израчунавање пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе;

- 11) Упутство за примјену и израду извјештаја повјериоца у складу са Одлуком о условима и начину поступања банке, микрокредитне организације и лизинг друштава по приговору клијента.

У децембру 2017. године сачињен је приједлог Упутства за попуњавање извјештајних образаца за ликвидносну покривеност, а у јануару 2018. године окончана је процедура доношења истог од стране директора Агенције, након чега је и објављено на службеној веб страници Агенције.

На основу претходно проведене процедуре, у „Службеним новинама ФБиХ“, број 42/17 од 07.06.2017. године објављено је стављање ван снаге сљедећих Одлука:

- 1) Одлука о обрачуна камате и накнада за неактивне рачуне, која је била објављена у „Службеним новинама ФБиХ“, број: 7/03 и
- 2) Одлука о поступању банке са неактивним рачунима, која је била објављена у „Службеним новинама ФБиХ“, бр. 30/15, 98/15 и 98/16.

9.1.3.2. Подзаконски акти којим се уређује реструктурирање банака

У оквиру активности Агенције на успостављањ регулаторног оквира за реструктурирање банака у складу са законским прописима, организациони дио надлежан за прописе активно је учествовао у изради нацрта подзаконских аката Агенције из области реструктурирања банака, који су већим дијелом усаглашени са АБРС-ом, а очекује се усаглашавање са СБ у оквиру пројекта техничке помоћи ентитетским агенцијама за банкарство.

Усвајање сета одлука о реструктурирању банака очекује се у првом кварталу 2018. године.

9.1.3.3. Подзаконски акти којима се уређује рад и надзор пословања лизинг друштава

Организациони дио Агенције надлежан за прописе је са представницима организационог дијела надлежног за надзор пословања лизинг друштава учествовао у изради подзаконских аката којима су извршене измјене и допуне три постојеће одлуке којима се прописује надзор пословања лизинг друштава и сачињена нова одлука која се односи на издвајање пословних процеса лизинг друштва.

Наведене активности су, у складу са проведеном процедуром, резултирале усвајањем сљедећих одлука:

- Одлука о издвајању пословних процеса лизинг друштва (екстернализацији);
- Одлука о измјенама и допунама Одлуке о надзору лизинг друштава;
- Одлука о измјенама и допунама Одлуке о условима и поступку за издавање и одузимање дозволе за обављање послова лизинга и
- Одлука о измјенама и допунама Одлуке о условима и поступку за издавање и одузимања сагласности лизинг друштву.

Предметне Одлуке су објављене у „Службеним новинама ФБиХ“, број: 58/17 од 02.08.2017. године.

9.1.3.4. Подзаконски акти којима се уређује факторинг

Учешће у номотехничкој обради Одлуке о накнадама која друштва за факторинг плаћају Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине, која је објављена у “Службеним новинама ФБиХ”, број: 90/17 од 22.11.2017. године.

9.1.3.5. Интерни акти Агенције

Надлежни организациони дио Агенције за прописе је током 2017. године непосредно учествовао у изради сљедећих интерних аката:

- Плана интегритета Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине, који је у складу са прописаном процедуром одобрен од стране директора Агенције у фебруару 2017. године и
- Нацрта Упутства о методологији Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине за израду аката у поступку планирања и извјештавања, за чију је припрему именована Радна група, која је сачинила и крајем године доставила нацрт овог Упутства у даљњу процедуру разматрања и усвајања.

9.1.3.6. Евидентирање и објављивање подзаконских аката Агенције

Статут Агенције и сви подзаконски акти Агенције који се односе на рад субјеката банкарског система ФБиХ (одлуке, упутства, смјернице и др.) те интерни акти Агенције (правилници, пословници и др.), у поступку након њиховог коначног усвајања се у оквиру организационог дијела Агенције надлежног за прописе редовно ажурирају, води се евиденција о усвојеним актима, адекватно се овјеравају и архивирају усвојени подзаконски акти, те се врши припрема и евидентира њихова објава у „Службеним новинама ФБиХ“, а обављају се и други послови у сврху лакшег и редовног праћења усвојених подзаконских и интерних аката Агенције.

Уз наведено, евидентирају се подзаконски акти Агенције које је потребно мијењати, ревидирати, допуњавати и сл., те се у складу са наведеним даје иницијатива за усклађивање прописа којима се уређује рад субјеката банкарског система ФБиХ.

Посебан сегмент је ажурирање и објава подзаконских аката Агенције на службеној web страници Агенције, што је активност која се реализује у сарадњи са другим организационим дијеловима Агенције и о томе се води посебна евиденција.

9.1.4. Поступање по заprimљеним упитима и захтјевима за тумачења

Поступање Агенције по заprimљеним упитима и захтјевима за тумачења субјеката банкарског система ФБиХ односило се на:

- нормативно праћење рада других организационих дијелова Агенције надлежних за надзор субјеката банкарског система ФБиХ, односно подршку другим организационим дијеловима Агенције у нормативном дијелу;
- давање мишљења (усмено или писмено) на захтјев организационих дијелова Агенције (првенствено оних који врше непосредни надзор субјеката банкарског система ФБиХ) везано за рад субјеката банкарског система ФБиХ или тумачење одредби из подзаконских аката Агенције и
- давање тумачења, односно одговора на упите по захтјевима субјеката банкарског система ФБиХ и других заинтересованих лица, са циљем правилне примјене прописа. У извјештајном периоду је дато 50 писмених одговора.

9.1.5. Остали послови

Организациони дио надлежан за прописе активно је учествовао у сачињавању одговора на:

- питања у оквиру припадајућег поглавља из Упитника ЕК и
- дио Упитника који је достављен од стране ОЕСД-а за Извјештај о конкурентности земаља Југоисточне Европе.

У оквиру организационог дијела Агенције надлежног за прописе, током 2017. године настављена је сарадња са ЦББиХ, АОД-ом, ентитетским министарствима финансија, АБРС-ом, УББиХ, УМКО у БиХ, УЛД у БиХ и другим надлежним институцијама у земљи, као и сарадња са ММФ-ом, у оквиру техничких мисија и техничке помоћи, као и са СБ, нарочито у оквиру пружања техничке помоћи на изради новог ЗоБ-а и подзаконских аката Агенције, укључујући оквир за реструктурирање банака.

9.2. Послови лиценцирања банака

Послови лиценцирања, односно издавања банкарских дозвола, других сагласности и одобрења, у 2017. години, обављали су се у складу са ЗоБ-ом, ЗоА и Упутством за лиценцирање и друге сагласности ФБА, до ступања на снагу подзаконских аката у складу са новим ЗоБ-ом, а то су: Одлука о условима и поступку за издавање, одбијање издавања и укидање дозволе за рад банке, Одлука о условима и поступку за издавање и одбијање издавања сагласности за избор односно именовање чланова надзорног одбора и управе банке и укидање издатих сагласности и Одлука о условима и поступку за издавање, одбијање издавања и укидање сагласности за обављање банкарских активности, које су усвојене и објављене наконведеног поступка усаглашавања са новим законским прописима („Службене новине ФБиХ“, број: 90/17 од 22.11.2017. године), као и у складу са другим законским прописима у ФБиХ (Закон о привредним друштвима, прописи КВП и сл.).

У организационом дијелу Агенције надлежном за лиценцирање у извјештајном периоду урађени су сљедећи послови:

▪ Отварање организационих дијелова банака

Током 2017. године није било битнијег ширења мреже организационих дијелова банака, чему је основни узрок рационализација пословања.

Банке су, уз сагласност Агенције, вршиле реорганизацију мреже пословних јединица тако што су у већој мјери вршиле промјене организационог облика, организационе припадности или адресе у сједишту постојећих организационих дијелова, али и укидање неких организационих дијелова, а све са циљем рационализације пословања и смањења трошкова пословања. За све наведене промјене у оквиру надлежног организационог дијела Агенције за лиценцирање банака вршена је анализа и обрада захтјева банака у поступку давања одобрења у складу са прописима.

Оваквих промјена код банака из ФБиХ било је укупно 38, од чега 35 на територији ФБиХ и три у РС-у, основано је 12 нових организационих дијелова, девет организационих дијелова је укинута, а код 17 организационих дијелова су спроведене промјене за које је била потребна сагласност Агенције.

- **Стицање или повећање значајног власничког интереса у банци**

У 2017. години у поступку је био један захтјев за сагласност за индиректно стицање значајног власничког интереса у двије банке, који ће бити завршен у 2018. години.

- **Стицање или повећање значајног власничког интереса банке у другом правном лицу**

У току је обрада једног захтјева из 2017. године, која ће бити завршена у 2018. години.

- **Избор чланова надзорног одбора и именовање чланова управе банке**

У 2017. години проведена процедура окончана је издавањем сагласности Агенције за управе шест банака (издато седам рјешења) и 13 сагласности за промјене чланова у надзорним одборима банака (издата 23 рјешења).

Поступак издавања сагласности за избор чланова надзорног одбора и именовање чланова управе банке, након обраде захтјева и приложене документације, укључује и обављање интервјуа са предложеним кандидатима који на основу приложене документације испуњавају услове за чланове надзорног одбора и управе банке.

- **Допунски капитал банке**

У складу са прописаном процедуром, издате су двије сагласности банкама на анексе постојећег уговора о субординисаном дугу.

- **Емисије дионица**

Агенција је, у складу са прописаном процедуром, издала двије сагласности банкама за емисију дионица.

- **Статути банака**

У складу са прописаном процедуром Агенција је издала 15 сагласности на приједлог текста Статута банака, од чега се осам сагласности односило на усклађивање Статута банака са новим законским оквиром за пословање банака. Поступак усклађивања Статута банака са ЗоБ-ом треба бити окончан до краја фебруара 2018. године.

- **Претходне сагласности за именовање екстерних ревизора за ревизију финансијских извјештаја банака**

У 2017. години проведена је прописана процедура и издато 15 претходних сагласности за именовање друштава за ревизију финансијских извјештаја банака.

- **Претходне сагласности за именовање екстерних ревизора за ревизију ИС банака**

Издато је 14 претходних сагласности за именовање друштава за ревизију за обављање ревизије ИС банака.

Издавање сагласности практично укључује додатну контролу и увид од стране организационог дијела задуженог за лиценцирање и пословање банака, као и правце даљег кретања истих. Велики дио обухвата и процес обраде захтјева за Одбор за супервизију (нпр. именована чланова надзорног одбора и управе банке, стицање власничког интереса, статусне промјене). Наведене контроле обухватају контролу законитости рада банке и одговорних лица банке, примјену прописа и одржавања стандарда Агенције од стране банака, а вршиле су се кроз додатну документацију која се тражила од банака и регулаторних институција страних банка, као и кроз редовне извјештаје банака према Агенцији и налазе организационог дијела Агенције надлежног за надзор пословања банака.

▪ **Остали послови**

Организациони дио Агенције надлежан за лиценцирање обављао је и остале послове, односно учествовао у:

- сачињавању одговора на дио питања из Упитника ЕК, која су везана за питања из надлежности Агенције за лиценцирање банака,
- раду на изради МоУ за финансијску стабилност БиХ са ММФ-ом;
- раду на обради захтјева за статусну промјену припајања једног лизинг друштва матичној банци, заједно са организационим дијелом надлежним за надзор пословања лизинг друштава,
- учешће у раду на изради подзаконских аката у поступку усклађивања са ЗоБ-ом (учешће у изради осам појединачних одлука у оквиру именованих подгрупа).

Осим наведеног, обављане су сталне активности у погледу наставка:

- контроле дионичког капитала и промјена дионичког капитала у банкама;
- редовне сарадње са организационим дијелом Агенције надлежним за надзор пословања банака, посебно у смислу припрема обимних контрола, праћења извршења налога након обављених контрола, као и давања сагласности које су повезане са налозима контроле, укључујући давање мишљења;
- давања одговора на упите трећих правних и физичких лица о банкама и о правним сљедницима бивших банака;
- редовне сарадње са ФМФ-ом, КВП ФБиХ, РВП ФБиХ, МУП Кантона Сарајево, СИПА, те другим институцијама у земљи и иностранству, а нарочито регулаторним институцијама страних банака и надлежним судовима;
- учешћа у изради нових законских и подзаконских прописа који регулишу пословање банака, те континуираног праћења прописа Агенције и других прописа;
- активности око постављања и функционисања Регистра банака (континуирана активност), које подразумијевају да се заједно са организационим дијелом Агенције задуженим за електронску обраду података (ЕОП) утврди начин коришћења унесених докумената, те изврше прилагодбе програма у складу са дефинисаним приједлозима;
- учешћа у рјешавања конкретних питања повезаних са лиценцирањем банака, заједно са осталим организационим дијеловима Агенције надлежним за надзор пословања банака и правну подршку у супервизији банака;
- праћења и свих других промјена у банкама ФБиХ, које укључују захтјеве према банкама у погледу доставе комплетне документације којом се поткрепљују те промјене. Према банкама се реаговало на основу информација добијених усмено и/или писмено од трећих особа, као и на основу информација из медија;

- редовног прикупљања документације са ажурираним имовинским картонима чланова надзорних одбора и управа банака и други послови повезани са лиценцирањем банака и др.

9.3. Послови заступања Агенције

Агенција је путем организационог дијела Агенције надлежног за заступање у 2017. години обављала сљедеће послове:

- израда прекршајних налога по извршеним контролама у субјектима банкарског система ФБиХ те достављање истих субјектима банкарског система ФБиХ на реализацију;
- поступање по захтјеву за судско одлучивање и по приговору на прекршајни налог, заступање Агенције у прекршајним поступцима пред надлежним судовима;
- унос издатих прекршајних налога Агенције у регистар прекршајних казни и праћење стања реализације прекршајних налога;
- заступање Агенције пред свим судовима у постојећим судским предметима (кривични поступци, управни спорови, парнични поступци, радно правни спорови и остали);
- рад на другостепенем поступку у процесу вршења контрола пословања субјеката банкарског система ФБиХ, тј. на рјешавању приговора по рјешењима Агенције о издавању писаних налога;
- рад на притужбама правних лица на рад субјеката банкарског система ФБиХ, као и обрада и давање података потребних надлежним државним органима за вођење прописаних поступака;
- рад у поступцима по захтјевима за ослобађање од обавезе јемства према Закону о заштити жираната у ФБиХ, а након обраде и издате препоруке Омбудсмена;
- рад на предметима који се односе на захтјеве за приступ информацијама, а у складу са Законом о слободи приступа информацијама у ФБиХ;
- праћење прописа и њихова примјена у оквиру надлежности овог организационог дијела Агенције;
- пружање помоћи на изради нових закона и подзаконских аката Агенције у оквиру надлежности овог организационог дијела Агенције;
- вођење и сачињавање извјештаја о статусу постојећих предмета (извјештај о стању судских поступака, приговора и прекршајних налога које се воде у сврху сачињавања редовних годишњих извјештаја и мјесечних извјештаја који се достављају руководству Агенције) и
- други послови по налогу и указаној потреби.

9.3.1. Заступање Агенције у судским поступцима

У току 2017. године вођен је укупно 51 судски поступак, од чега се 26 односи на управне поступке који су покренути против Агенције, десет на парничне поступке у којима је Агенција тужени, шест на радно-правне поступке покренуте против Агенције, шест на прекршајне поступке покренуте против Агенције и три поступка које је покренула Агенција. За наведене поступке у оквиру надлежног организационог дијела за заступање води се одговарајућа и ажурна евиденција (табеларни преглед поступака са подацима о предмету ради којег је поступак покренут, вриједности спора, надлежном суду и актуелном статусу предмета, са описним коментарима за сваки од предмета у смислу актуелног стања и очекиваног тока поступка).

У току је и један поступак који се води против Агенције пред Конкуренцијским савјетом БиХ.

Од укупног броја поступака, у току 2017. године окончано је девет предмета, док су у четири предмета прекинута поступци, те до даљњег мирују.

Од окончаних девет предмета, два су пресуђена у корист Агенције, четири су враћена на поновни поступак Агенцији, док су три предмета окончана на сљедећи начин: једна тужба Агенције одбијена, једна тужба Агенције одбачена и један прекршајни налог против одговорног лица обустављен.

Преостали предмети и то свеукупно 42 предмета из 2017. године (од којих четири предмета мирују), су још увијек активни, те по њима теку судски поступци.

Агенција од свих предмета има највише управних спорова, тренутно 20 активних управних спорова. Управни спорови пред Кантоналним судом у Сарајеву се у просјеку рјешавају у периоду од 3 до 4 године. Такође, два поступка су прекинута због покренутог стечајног поступка, што значи да се наведена два спора неће ријешити у скорије вријеме.

Агенција у току 2017. године није запримила нити једну нову тужбу у управном спору.

У односу на предмете који су враћени Агенцији на поновни поступак битно је истаћи да су исти враћени на поновни поступак због формалних недостатака или процесних грешака, а не у смислу погрешне примјене материјалног права, посебно имајући у виду да суд ни једну мериторну одлуку у овим поступцима није донио.

Везано за поступке који се воде против одлука Агенције у складу са Законом о заштити жираната у ФБиХ битна је напомена да су покренути са истим приговором његове ретроактивне примјене, гдје се у будућем периоду очекује правни став надлежног суда по овом питању. У једном предмету је одржана усмена расправа.

9.3.2. Прекршајни поступци

У току 2017. године Агенција је издала укупно 56 прекршајних налога против субјеката банкарског система ФБиХ, од којих се највећи број односи на банке - 44 издата прекршајна налога, десет се односи на лизинг друштва и два на факторинг друштво, а након подношења пријава надлежних лица Агенције.

У свим издатим прекршајним налозима против банака и одговорних лица у банци прихваћена је одговорност, те је прихваћена и одговорност лизинг друштва и одговорних лица у лизинг друштвима, након чега су и уплаћене изречене новчане казне, док је за два прекршајна налога против друштва и одговорног лица у друштву које је неовлашћено користило назив „факторинг“, у току 2017. године покренуто судско одлучивање, те се очекује заказивање усменог претреса.

По свим прекршајним налозима које је Агенција издала субјектима банкарског система ФБиХ у 2017. години наплаћено је новчаних казни у укупном износу од 161,4 хиљада КМ, од чега се износ од 154,5 хиљада КМ односи на банке, а остатак износа од 6,9 хиљада КМ на лизинг друштва.

9.3.3. Регистар прекршајних казни

С обзиром да је Агенција увезана са регистром прекршајних казни код ИДДЕЕА, након сваког изданог прекршајног налога Агенција уноси прекршајни налог у регистар прекршајних казни. Путем ове апликације је отворена могућност праћења уплате новчане казне или евентуално добијања информације о затраженом судском одлучивању.

9.3.4. Приступ предметима путем интернета

У 2017. години редовно су прибављани приступни кодови за све предмете који се воде пред надлежним судовима. На овај начин, путем интернета омогућен је увид у спис предмета и провјера стања предмета. Приступ интернетској бази омогућава праћење и рад адвоката који су добили пуномоћи да заступају Агенцију у одређеним предметима.

9.3.5. Другостепени поступци

У 18 случајева је проведен другостепени поступак тј. разматрани су приговори субјеката банкарског система ФБиХ на рјешења Агенције о писаним налозима након завршене контроле и наконведеног поступка донесена су коначна рјешења.

Од укупног броја случајева, 13 случајева се односи на приговоре банака, два на приговоре лизинг друштава, два на приговоре МКО и један приговор физичког лица.

9.3.6. Рјешавање Агенције по захтјевима за ослобађање од јемства

Агенција је у току 2017. године запримила свеукупно 17 препорука Омбудсмена које су се односиле на захтјеве за ослобађање од јемства, док су два предмета пренесена из 2016. године и иста су ријешена у току 2107. године.

Од укупно 19 предмета, ријешено је 13 предмета, док је шест предмета пренесено у 2018. годину. Од 13 ријешених предмета, у 12 предмета захтјеви су одбијени као неосновани, а у једном предмету је захтјев за ослобађање од обавезе јемства усвојен на начин да је наложено да се обустави наплата од јемца док се не исцрпе све могућности наплате од корисника кредита.

9.3.7. Притужбе правних лица и разни упити

Овај сегмент рада организационог дијела надлежног за заступање односио се на обављање послова по приговорима правних лица, а која су упућена против субјеката банкарског система ФБиХ, као и на одговоре Агенције на разне упите правних лица.

У 2017. години организациони дио Агенције надлежан за заступање је обрадио укупно 72 предмета која се односе на правна лица. Притужбе правних лица односиле су се на блокиране рачуне, затим на приговоре везане за мјенице, неизвршење рјешења о извршењу тј. плъенидбу новчаних средстава извршеника на рачунима који се воде код банака, а према одредбама Закона о извршном поступку, приговоре који се односе на исплату новчаних средстава на рачуну, приговор који се односио на класификацију клијента, док су се преостале притужбе односиле на нпр. брисање из ЦРК-а, репрограм

кредита, непоступање банке у складу са Законом о унутрашњем платном промету, интернет крађу, погрешно уплаћена средства тј. захтјев за поврат средстава, итд. Поред обраде предмета који су се односили на приговоре правних лица, одговарано је и на различите врсте упита, тумачења и разних врста правних савјета у поступањима према субјектима банкарског система ФБиХ. У 2017. години обрађено је укупно 73 оваква предмета.

У току 2017. године, поред наведеног, радило се на предметима који су се односили на давање одговора, односно изјашњења на питања која су постављена пред Владом ФБиХ и Парламентом ФБиХ, те је обрађено 12 предмета ове врсте.

9.3.8. Остали послови

У току 2017. године обављани су и други послови који су се односили на захтјеве законодавне и извршне власти, истражних органа и други послови повезани са надлежностима организационог дијела Агенције за заступање.

Поступано је по предметима који су се односили на захтјеве за приступ информацијама по Закону о слободи приступа информацијама у ФБиХ, те сходно споменутом Закону доношене су одлуке, тј. рјешења. У 2017. године обрађено је 11 захтјева за приступ информацијама у смислу доношења рјешења Агенције.

Запримљен је већи број захтјева од стране институција која врше јавна овлашћења, у којим је од Агенције затражено да се наведеним институцијама доставе банковни рачуни физичких или правних лица ради њиховог надлежног поступања. Институције које су упућивале овакву врсту захтјева су имале сазнања да Агенција посједује регистар банковних рачуна физичких лица. Такође, уколико су се обраћали банкама наилазили су на проблематику различите примјене и тумачења Закона о заштити личних података и одредби Зоб-а (пословна тајна).

У току свог редовног обављања текућих послова обрађивани су захтјеви судова и тужилаштва који су тражили доставу података ради провођења својих судских поступака. Од поднесених предмета од стране надлежног суда или тужилаштва обрађено је 25 предмета (седам предмета који су достављани од стране надлежног тужилаштва односили су се на поднесене кривичне пријаве у смислу доставе одређених информација и података од стране Агенције), 38 обрађених предмета поднесено је од стране надлежне полицијске управе и три обрађена предмета поднесена су од стране пореске управе или другог органа.

Запосленици организационог дијела Агенције надлежног за заступање учествовали су у изради подзаконских аката у поступку усклађивања са ЗОБ-ом, а што је укључивало и анализу постојећих аката Агенције, те прикупљања релевантних аката у земљама окружења.

X - ПОСЛОВИ РАЗВОЈА

10.1. Реализација Стратегије Агенције у 2017. години

Активности Агенције на усклађивању са захтјевима Басел-а III и директива ЕУ вођене су путем Пројектног тима, у складу са Стратегијом Агенције и Програмом рада Агенције за

банкарство ФБиХ за 2017. годину. Извршене су све планиране активности у координацији са тимом из АБРС-а, што је у коначници резултирало усаглашеним подзаконским оквиром из домена Стуба I, Стуба II и Стуба III између ентитетских агенција за банкарство и објавом предметних одлука у Службеним новинама.

Доношење новог подзаконског оквира усклађеног са одредбама новог ЗоБ-а, односно са регулаторним оквиром ЕУ, подразумијева паралелно извјештавање по новим и старим регулаторним извјештајима у периоду од годину дана, током прелазног периода од 01.01. до 31.12.2018. године, чиме ће се реализовати и пуна примјена Стратегије Агенције, чија је реализација била прилагођена роковима усклађивања из новог ЗоБ-а.

Активности у оквиру Стратегије Агенције су дио Акционог плана Агенције које су успједиле након извршене процјене финансијског сектора у БиХ од стране заједничког тима ММФ-а и СБ.

Реализација Стратегије Агенције је и дио Реформске агенде БиХ, односно Акционог плана за реализацију приоритета из Извјештаја о БиХ, као једна од битних активности у процесу приступања БиХ у чланство ЕУ.

10.1.1. Окончање активности на QIS-у 1

У 2017. години настављене су активности на провођењу QIS-а 1 за имплементацију нових захтјева у погледу регулаторног капитала, израчунавања капиталних захтјева за кредитни, оперативни и тржишни ризик, као и захтјева за ликвидносно покриће у БиХ.

У односу на план активности око провођења QIS-а 1, све активности на провођењу истог су извршене у планираним роковима.

Са циљем координације свих активности на провођењу QIS-а 1 на нивоу БиХ, у јануару 2017. године у Сарајеву је одржан радни састанак пројектних тимова ентитетских агенција, у организацији УББиХ са комерцијалним банкама у БиХ. Након одржаног радног састанка, крајем јануара 2017. године, Агенција је УББиХ и свим комерцијалним банкама у ФБиХ доставила одговоре, односно очитовање Агенције на коментаре банкарског сектора који се односе на провођење QIS-а 1.

У оквиру организационог дијела Агенције надлежног за послове развоја, вршене су активности везане за пријем података од банака, обрада и анализа података, те сачињавање резултата обављеног QIS-а 1 по сегментима. Пројектни тим је сачинио анализу обрађених података у погледу регулаторног капитала, израчуна капиталних захтјева за кредитни, оперативни и тржишни ризик, као и захтјева за ликвидносно покриће.

Резултати проведене анализе су објављени и доступни на web страници Агенције од марта 2017. године. Сачињена су два документа:

- Резултати анализе прикупљених података банака за дио QIS-а који се односи на ефекат примјене новог регулаторног оквира - Стуб I и
- Прелиминарни резултати анализе прикупљених података банака за дио QIS-а који се односи на нове регулаторне захтјеве у сегменту ликвидности.

Резултати QIS-а 1 показали су да нови регулаторни захтјеви у складу са регулаторним оквиром ЕУ не би имали негативног утицаја на банкарски систем у ФБиХ.

У сегменту регулаторног капитала, стопа регулаторног капитала била би изнад прописаног минимума (16,5%, односно 17,3% уколико би банке користиле само исправке вриједности према MPC-у 39 и резервисања према MPC-у 37). Према новом регулаторном оквиру учешће изложености кредитном ризику је 91,25%, оперативном ризику 7,25% и тржишном ризику 1,5%. Све банке би имале заштитни слој за очување капитала, а стопа финансијске полуге износила би 10,2%.

У сегменту кредитног ризика примјеном стандардизованог приступа Базела III дошло би до измјена у начину израчуна ризиком пондерисане активе у смислу редефинисања појединих категорија изложености, односно коришћења измијењених и нових пондера ризика, што би утицало и на вриједност изложености, као и на смањење укупног ризика пондерисане активе и кредитних еквивалената.

Код примјене стандардизованог приступа за оперативни ризик, изложеност банака по оперативном ризику би се смањила за цца. 10%. Од банака су добијени значајни подаци о фреквенцији штетних догађаја и њихових значајно материјалних ефеката на банку. Штета узрокована оперативним ризиком не би имала значајног утицаја на капиталне захтјеве за овај ризик.

Банке би испуњавале нове капиталне захтјеве по Базелу III за тржишни ризик по стандардизованом приступу, гдје би највеће учешће имале за валутни ризик (98% укупних капиталних захтјева за тржишне ризике) и симболично за капиталне захтјеве за позицијске ризике у власничким и дужничким инструментима (2% укупних капиталних захтјева за тржишне ризике).

На основу проведене анализе података у сегменту ликвидности, може се извести закључак да би увођењем новог регулаторног захтјева у погледу одржавања LCR-а, банкарски систем у ФБиХ одржао задовољавајући ниво ликвидности у периоду стреса од 30 календарских дана.

Са изузетком једне банке, све остале банке у систему исказале су LCR изнад 100%, а неке значајно изнад. Може се очекивати да би та банка, с обзиром на наведене мјере које већ предузима и које је планирала предузети, могла до периода примјене новог регулаторног захтјева у погледу LCR-а удовољити регулаторном захтјеву. Свеобухватно сагледавање могућих ефеката у сегменту дугорочне, односно структуралне ликвидности које је повезано са планираним увођењем новог регулаторног захтјева у погледу испуњавања НСФР-а у складу са имплементацијом Стратегије Агенције, дало би потпунији преглед утицаја увођења нових регулаторних захтјева у сегменту ликвидности на банкарски систем у ФБиХ.

10.1.2. Реализација QIS-а 2

У периоду од априла до краја јула 2017. године проведен је и QIS 2 из сегмента Стуба II, чији је циљ био сагледавање ефеката утицаја на банкарски систем у ФБиХ увођења новог регулаторног оквира у складу са захтјевима ЕУ везано за четири нацрта одлука из сегмента Стуба II.

QIS 2 обухвата анализу и сагледавање ефекта новог регулаторног оквира по питању захтјева за управљање ризицима, ИСААО, великих изложености и управљања каматним ризиком у банкарској књизи.

Извршена је анализа обрађених података. Резултати проведене анализе су објављени на web страници Агенције (аугуст 2017. године). Сачињени су сљедећи документи:

- Резултати анализе прикупљених података банака за дио QIS-а који се односи на нове регулаторне захтјеве из Стуба II у сегменту управљања ризицима и ИСААР-у;
- Резултати анализе прикупљених података банака за дио QIS-а који се односи на ефекте примјене новог регулаторног оквира из сегмента великих изложености;
- QIS примјене нових регулаторних захтјева из Стуба II Базела III у сегменту каматног ризика у банкарској књизи.

Резултати анализе QIS-а 2 у сегменту управљања ризицима су очекивано показали већи степен припремљености банака чланица међународних банкарских групација са сједиштем у ФБиХ за примјену нових регулаторних захтјева у односу на банке из групе мањих банака, с обзиром на период и обухват примјене групних стандарда и процедура, донесене интерне акте, успостављену организациону структуру, као и знања и искустава у примјени регулаторног оквира за пословање и надзор кредитних институција у ЕУ. Имајући у виду број банака који је био спреман попунити Извјештај о примјени ИСААР-а, као и резултате анализе достављених података може се закључити да је у овом сегменту значајно мањи степен припремљености банака, укључујући и чланице међународних банкарских групација. У наредном периоду потребне су додатне активности банака, како би се степен припремљености подигао на већи ниво, при чему је позитивно то што је значајан број банака сам идентификовао сегменте у којима су потребна побољшања.

Анализа QIS-а 2 у сегменту великих изложености показују да банке у ФБиХ неће имати значајнијих проблема везано за усклађивање са законским прописаним максимално допуштеним ограничењима великих изложености од 25% признатог капитала банака.

Резултати анализе у сегменту каматног ризика у банкарској књизи показују да утицај каматног ризика није значајан, односно потенцијални негативни утицај промјене каматних стопа не представља ниво који би могао у знатној мјери нарушити капиталну основу банака у ФБиХ.

10.1.3. Провођење јавне расправе за подзаконски оквир из домена ликвидности

Половином јуна 2017. године нацрт Одлуке о управљању ризиком ликвидности банака, објављен је на web страници Агенције са циљем провођења јавне расправе са комерцијалним банкама у БиХ заједно са тимом АБРС-а. Презентација нацрта Одлуке о управљању ризиком ликвидности банака реализована је путем УББиХ, са циљем наставка дијалога са банкама у БиХ и упознавања истих са новим регулаторним оквиром. По нацрту предметне Одлуке, у поступку јавне расправе са банкарским сектором који је окончан до краја јула 2017. године, није било примједби и сугестија од комерцијалних банака.

10.1.4. Окончање израде нацрта подзаконских аката у оквиру Стратегије Агенције

Нацрти одлука сачињених у оквиру Пројектног тима сукцесивно су усаглашавани у току 2017. године са резултатима проведених QIS-ева из домена Стуба I и Стуба II, одредбама новог ЗоБ-а, измјенама у регулаторном оквиру ЕУ, као и подзаконском оквиру сачињеном од стране тима из АБРС-а.

У поступку усаглашавања са ЗоБ-ом, крајем јуна 2017. године су нацрти сљедећих одлука:

- Одлука о израчунавању капитала банке (Стуб I);
- Одлука о управљању ризицима у банци (Стуб II);
- Одлука о интерном процесу процјене адекватности капитала у банкама – ICAAP (Стуб II);
- Одлука о великим изложеностима (Стуб II);
- Одлука о управљању каматним ризиком у банкарској књизи (Стуб II) и
- Одлука о управљању ризиком ликвидности банке.

Активности на окончању нацрта наведених одлука, представљале су предуслов добијања трансхе кредита у оквиру Пројекта СБ - јачање банкарског сектора у БиХ. Наведено, као и активности око провођења QIS-а 1 и QIS-а 2, представљају успјешно реализоване активности за реализацију трансхе за 2017. и 2018. годину. У даљим активностима урађени су нацрти Одлуке о објављивању података и информација банке (Стуб III) и Одлуке о контролним функцијама банке.

По обављеној интерној и јавној расправи те усаглашавању текстова са АБРС одлуке су усвојене на УО и објављене у Сл. новинама ФБиХ.

Урађене су и коначне транспозиционе табеле по захтјеву ЕК (табеле усклађености националног законодавства са Acquis-ем ЕУ), односно са CRD IV и CRR из сегмента регулаторног оквира, који је сачињен у оквиру Стратегије Агенције и исте су крајем октобра 2017. године достављене Уреду за ЕУ интеграције Владе ФБиХ и ДЕИ.

У децембру 2017. године окончане су активности око сачињавања упутстава/смјерница за одлуке из Стуба I и Стуба II. Сачињена су сљедећа упутства/смјернице:

- Упутство за попуњавање извјештаја банке о регулаторном капиталу, кредитном, оперативном и тржишном ризику и стопи финансијске полуге (веза примјене Одлуке о израчунавању капитала банке - Стуб I) са припадајућим извјештајним обрасцима (регулаторни капитал - 4 обрасца, кредитни ризик - 18 образаца, оперативни ризик - 2 обрасца, тржишни ризик - 55 образаца и образац за финансијску полуку);
- У сегменту девизног ризика извршено је ажурирање постојећег Упутства и инструкција, као и обрасца за извјештавање банака о девизној позицији и сачињено Упутство за примјену Одлуке о управљању девизним ризиком банке (веза примјене Одлуке о израчунавању капитала банке – Стуб I);
- Упутство за попуњавање извјештајних образаца за велике изложености (веза примјене Одлуке о великим изложеностима - Стуб II) са припадајућих 5 извјештајних образаца;
- Упутство за попуњавање извјештајних образаца за каматни ризик у банкарској књизи (веза примјене Одлуке о управљању каматним ризиком у банкарској књизи - Стуб II), са припадајућим извјештајним обрасцима (40 извјештајних образаца);
- Смјернице о извјештавању Агенције о примјени ICAAP-а у банци (веза примјене Одлуке о интерном процесу процјене адекватности капитала у банци - Стуб II), са

додацима који се односе на Извјештај о примјени ИСААР-а, Упутству за попуњавање Извјештаја о примјени ИСААР-а који се доставља Агенцији и Секторску и индивидуалну концентрацију;

- Упутство о начину примјене одредби Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке које се односе на компоненте LCR-а, као и Упутство за попуњавање извјештајних образаца у сегменту ликвидности са припадајућим извјештајним образцима (5 извјештајних образаца).

10.2. Учесће у активностима Агенције везано за Упитник ЕК

У 2017. години настављене су активности везане за попуњавање одговора на Упитник ЕК који је достављен ДЕИ. Овај задатак је извршен кроз:

- учествовање на радним састанцима у организацији ДЕИ-а са свим укљученим институцијама, са циљем договора око активности сачињавања одговора на Упитник ЕК;
- координирање свих активности око доставе и упознавања свих надлежних организационих дијелова Агенције са комплетним материјалом достављеним од стране ДЕИ, односно Уреда за ЕУ интеграције Владе ФБиХ;
- учешће у попуњавању и достави одговора задужених организационих дијелова Агенције;
- комплетирање и обједињавање парцијалних одговора надлежних организационих дијелова Агенције;
- координирање послова верификовања обједињених одговора на нивоу Агенције;
- припрему интегралног материјала/верификованих одговора Агенције на Упитник ЕК са припадајућим прилозима на разматрање Одбору за супервизију;
- припрему наведеног материјала УО на упознавање, а након усвајања верификованих одговора Агенције на Упитник ЕК са припадајућим прилозима од стране Одбора за супервизију Агенције;
- припрему верификованих одговора Агенције на Упитник ЕК за унос у ИС ДЕИ-а;
- доставу верификованих одговора Агенције према поглављима Уреду за ЕУ интеграције Владе ФБиХ и унос истих у ИС ДЕИ-а.

Агенција је била укључена у сачињавање одговора на питања из Упитника ЕК која су била предмет сљедећих поглавља:

- Економски критеријуми;
- Поглавље 4. – Слободно кретање капитала;
- Поглавље 9. – Финансијске услуге;
- Поглавље 17. – Економска и монетарна политика;
- Поглавље 20. – Предузетништво и индустријска политика;
- Поглавље 25. – Наука и истраживање и
- Поглавље 28. – Заштита потрошача и здравља.

Све наведене активности су извршене синхронизовано и успјешно, као и унос верификованих одговора Агенције на Упитник ЕК у ИС ДЕИ-а са 31.01.2017. године.

Агенција је активно учествовала у свим активностима око накнадних захтјева ДЕИ (активности око превода аката, сачињавања пречишћених текстова, појашњења или допуне датих одговора по појединим поглављима и др.).

У складу са Одлуком Савјета министара БиХ о успостављању радних група за Европске

интеграције, а везано за систем координације процеса Европских интеграције у БиХ, Агенција је именовала представнике у Радне групе за Европске интеграције, у којим је Агенција идентификована као надлежна институција:

- Радна група за слободно кретање капитала (Поглавље 4);
- Радна група за финансијске услуге (Поглавље 9);
- Радна група за монетарну и економску политику (Поглавље 17);
- Радна група за заштиту потрошача и здравља (Поглавље 28);
- Радна група за економске критеријуме.

У даљим активностима Агенција је била укључена код корекције одговора на Упитник ЕК по питању ажурирања финансијских показатеља, усвајања новог ЗоБ-а и већ достављених одговора који су садржавали одредбе из старог ЗоБ-а, као и усклађивања одговора датих од других надлежних институција у БиХ. Сачињена је корекција одговора Агенције од стране именованих представника Агенције радних група за Европске интеграције за одговоре из Поглавља 4, 9, 17 и сегмента који се односи на Економске критеријуме те је извршен унос коригованих одговора, укључујући и прилоге на Упитник ЕК у утврђеном року у ИС ДЕИ-а.

10.3. Партиципирање у раду ЕУ/ БиХ подбора за 2017. годину

Агенција је у 2017. години активно учествовала у раду два подбора у оквиру својих надлежности и то:

- Подбор за унутрашње тржиште и конкуренцију са становишта усклађивања законодавства БиХ са правом ЕУ, чланом 89. ССП-а, са посебним акцентом на тренутно стање у вези са стратегијама у БиХ за усклађивање са новим регулаторним пакетом о капиталним захтјевима (активности ентитетских агенција за банкарство на имплементацији Стратегија). Везано за попутне активности, Агенција је у октобру 2017. године доставила Уреду Владе ФБиХ за европске интеграције и ДЕИ-у следеће:
 - табеле усклађености националног законодавства са Acquis-ем ЕУ о банкарству (двје обимне транспозиционе табеле) из сегмента регулаторног оквира који је сачињен у оквиру Стратегије Агенције из домена Стуба I, Стуба II и Стуба III), који, између осталог, укључује и капиталне захтјеве. Транспозиционе табеле односе се на усклађеност подзаконског оквира Агенције (Одлука о израчунавању капитала банке - Стуб I, Одлука о великим изложеностима - Стуб II, Одлука о управљању ризицима у банци - Стуб II, Одлука о интерном процесу процјене адекватности капитала у банкама - Стуб II и Одлука о објављивању података и информација банке - Стуб III) са CRD IV и CRR и
 - информацију везано за услове и поступке регистрације које банке са сједиштем у једном ентитету требају да испуне са циљем пружања услуга у другом ентитету у БиХ.
- Подбор за економска и финансијска питања и статистику са становишта макроекономске стабилности, односно развоја финансијског сектора и потенцијалних ризика за стабилност. Након достављених препорука ЕУ везаних за овај Подбор од стране Уреда Владе за ЕУ интеграције ФБиХ, односно ДЕИ-а, Агенција у предметном Подбору није имала додатних обавеза, односно препорука из ове области.

10.4. Пројекат СБ - Јачање банкарског сектора у БиХ

Пројекат СБ - Јачање банкарског сектора у БиХ има за циљ пружање техничке помоћи у смислу унапређења капацитета за супервизију и реструктурирање банака и јачање

руковођења над ентитетским развојним банкама. У оквиру овог Пројекта, Агенција има обавезу усклађивања подзаконског оквира у складу са новим законским оквиром. Наведени Пројекат СБ обухвата пет компоненти који се односе на пружање техничке помоћи, односно обухвата сљедеће области:

- Компонента 1 – Стуб I и Стуб II - имплементације Базела III, СРЕП-а и консолидовани захтјеви за банкарску групу;
- Компонента 2 – јачање оквира AQR-а;
- Компонента 3 – подзаконски оквир везано за реструктурирање банака;
- Компонента 4 - израда регулаторног оквира за рад ентитетских развојних банака и
- Компонента 5 - техничка подршка и оперативни трошкови.

Активности Агенције у оквиру Пројекта јачања банкарског сектора у БиХ у претходном периоду огледале су се у:

- учествовању у мисијама СБ, видео састанцима са представницима СБ и АБРС-а;
- достављању коментаре на извјештаје СБ по обављеним мисијама;
- учествовању на радним састанцима са консултантима СБ;
- учествовању у изради регулаторног оквира везано за Компоненте 1 и 3.

10.5. Остали послови

У 2017. години из домена послова развоја обављале су се и сљедеће активности:

- праћење и учешће у реализацији закључака Владе ФБиХ везано за активности које су у надлежности Агенције, односно реализацији активности на ССП-у;
- давање приједлога мјера које су у надлежности Агенције за Акциони план за реализацију приоритета из Извјештаја о БиХ сачињеног од стране ДЕИ. О реализацији мјера из Акционог плана за реализацију приоритета из Извјештаја о БиХ се извјештава на кварталној основи, што представља континуирану активност Агенције за реализацију мјера које су у надлежности Агенције. Агенција врши квартално унос ажуриране информације о испуњености мјера и активности из Акционог плана за реализацију приоритета из Извјештаја о БиХ у ИС ДЕИ-а и о истом извјештава Уред за ЕУ интеграције Владе ФБиХ;
- давање одговора на питања из Упитника СБ о истраживању регулације банака и супервизије. Наведени Упитник је садржавао 360 питања из 15 поглавља везано за Базел Шоквир, укључујући регулаторне захтјеве за ликвидношћу, захтјеве везано за резолуцију банака, макропруденцијалну супервизију, исламско банкарство, лиценцирање, захтјеве за екстерну ревизију, супервизију, податке везано за карактеристике банкарског сектора, заштиту потрошача и др. У испуњавању Упитника СБ учествовала је и АОД;
- учешће у изради Упитника ОЕСД-а за израду Извјештаја о конкурентности у Југоисточној Европи 2018. Почетком 2017. године Радна група за координацију активности на побољшању индикатора конкурентности и пословног окружења у БиХ је у координацији са релевантним министарствима и институцијама у БиХ, организовала процес попуњавања Упитника ОЕСД-а за израду Извјештаја о конкурентности у Југоисточној Европи 2018. У наведени процес је био укључен и ФМФ, а испуњавање Упитника се вршило кроз више фаза. Агенција је, почетком фебруара 2017. године, на захтјев ФМФ-а, дала свој допринос у испуњавању Упитника ОЕСД-а у дијеловима који су у надлежности Агенције. У испуњавању наведеног Упитника су били укључени организациони дијелови Агенције надлежни за надзор пословања банака, лизинг друштава, факторинг друштава, за правну подршку и лиценцирање, послове развоја и Омбудсмен. На накнадно достављено Поглавље

Извјештаја OECD-а о конкурентности у Југоисточној Европи која се односи на област Приступ финансирању, Агенција је у септембру 2017. године доставила коментаре и нове информације који су релевантни за ову област;

- израда и достава Упитника BSCEE са циљем прикупљања података од земаља чланица за објаву годишњег извјештаја, континуирана годишња активност (релевантни подаци за БиХ, односно ФБиХ: макроекономска кретања, измјене по питању законског и институционалног оквира и овлашћења Агенције за посматрани период у обављању супервизије, стратегија развоја у наредном периоду, међународне активности и сарадња са другим супервизорским ауторитетима, укључујући и финансијске показатеље за банкарски сектор у ФБиХ);
- презентација нацрта нове подзаконске регулативе банкама на УББиХ;
- учешће на билатералном састанку са представницима ЕЦБ-а, односно заједничког тима за супервизију за Раиффеисен Групу, одржаном у Сарајеву у септембру 2017. године, као и на истом презентирање измјена регулаторног оквира у БиХ. Састанак је одржан са циљем унапређења сарадње у области супервизије банака чланица банкарских групација, а са становишта јединственог надзора банака у оквиру ЕЦБ-а (SSM) и размјене информација везано за очување и стабилност финансијског сектора;

XI - ПОСЛОВИ ОРГАНА УПРАВЉАЊА И РУКОВОЂЕЊА АГЕНЦИЈОМ И ИНФОРМИСАЊА ЈАВНОСТИ

У складу са унутрашњом организацијом Агенције у оквиру Дирекције Агенције извршени су послови који произилазе из реализације Програма рада Агенције за 2017. годину, као и друге активности у складу са новим или измијењеним околностима које су утицале на потребу извршавања додатних активности из прописаних надлежности рада Агенције током извјештајне 2017. године.

У оквиру организационог дијела надлежног за послове органа управљања и руковођења Агенцијом обављени су послови пружања административно – техничке подршке раду органа управљања и руковођења Агенцијом, који укључују координирање и учествовање у припреми материјала, праћењу сједница, изради записника са сједница и друге послове за потребе тих органа.

Поред наведених послова који су директно повезани са обављањем послова из надлежности органа управљања и руковођења Агенцијом, у оквиру овог организационог дијела Агенције извршени су и други руководни и специјалистички послови у координацији са другим организационим јединицама Агенције, послови кореспонденције, административно-технички и остали послови у складу са одредбама ЗоА, Статута Агенције и интерним актима Агенције.

У сврху реализације планираних послова органа управљања и руковођења Агенцијом у оквиру надлежног организационог дијела извршени су савјетодавни и специјалистички послови у функцији савјетовања, координирања значајних процеса између организационих јединица Агенције, праћења законитости и ефикасности цјелокупног пословања Агенције, праћења примјене потписаних МоУ, сарадње са колегијумима супервизора, сарадње са другим институцијама у земљи и иностранству у складу са овлашћењима директора и замјенице директора и други послови у складу са законским прописима, Статутом Агенције и интерним актима Агенције.

Путем надлежног организационог дијела Агенције за информисање током 2017. године одвијала се континуирана и успјешна комуникација са јавношћу, са акцентом на стратешку, проактивну и двосмјерну комуникацију.

11.1. Активности органа управљања Агенцијом

У складу са законским прописима, орган управљања Агенцијом је УО, који врши општи надзор пословања Агенције и предузима мјере за ефикасно и рационално обављање послова из надлежности Агенције. За свој рад УО одговара Парламенту ФБиХ.

У претходном сазиву УО је обављао своју функцију до 27.02.2017. године, када је Одлуком Парламента ФБиХ, број: 01,02-02-1773/16 од 02.02.2017. године („Службене новине Федерације БиХ“, број: 12/17) именован нови УО у саставу: Љерка Марић, Мелиха Башић, Самир Бакић, Желимира Распудић и Велид Ефендић. Један члан УО, гђа. Желимира Распудић, је дана 29.06.2017. године поднијела оставку на мјесто члана УО, због преласка на нову дужност. Агенција је, у оквиру својих надлежности, иницирала активности према Влади ФБиХ у вези са избором и именовањем петог члана УО, на мандатни период тренутног сазива УО.

У 2017. години реализоване су активности у складу са Програмом рада Управног одбора Агенције за 2017. годину. У вршењу својих надлежности утврђених ЗоА и Статутом Агенције, УО је имао активну улогу у вршењу прописаних надлежности, која је у извјештајном периоду била посебно карактеристична и интензивна у сегменту доношења сета подзаконских аката Агенције у процесу усклађивања са ЗоБ-ом.

С обзиром да је ЗоА ступио на снагу 12.10.2017. године, УО је у складу са чланом 51. став (1) Закона извршио усклађивање Статута Агенције и исти усвојио на сједници од 27.12.2017. године.

У складу са чланом 20. став (3) ЗоА, Влада ФБиХ је донијела Одлуку којом се даје сагласност на Статут Агенције, В. број: 33/2018 од 11.01.2018. године, када је и ступио на снагу.

Имајући у виду наведено, УО је у оквиру својих надлежности у 2017. години започео и процес усклађивања са ЗоА, којим је прописана обавеза именовање чланова Одбора за супервизију и Одбора за реструктурирање, које на приједлог директора Агенције именује УО, као и именовање Другостепене комисије која одлучује по жалби против првостепених аката Агенције који се односе на пословање субјеката банкарског система у ФБиХ, што ће бити окончано у прописаним роковима у првом кварталу 2018. године.

УО је, у оквиру својих надлежности утврђених ЗоА и Статутом Агенције у 2017. години своју функцију обављао на сједницама УО. Укљученост чланова УО, појединачно и колективно, у надзор рада и пословања Агенције је била континуирана.

Чланови УО редовно су извјештавани о значајним активностима Агенције кроз Информације о раду Агенције између двије сједнице УО, у оквиру које су презентиране све активности и догађаји у протеклом периоду, извршење одлука и реализација приједлога и закључака са потребним образложењима.

УО је у 2017. години одржао укупно 17 сједница, од чега три сједнице у претходном сазиву УО, а 14 сједница у новом сазиву УО. Рад УО одвијао се у складу са законским прописима, Статутом Агенције и Пословником о раду Управног одбора Агенције, при чему су сви чланови УО редовно присуствовали сједницама.

Све одлуке, закључци и остали акти донесени су једногласно, а материјали за сједнице УО припремљени на вријеме, стручно и професионално.

У оквиру надлежности утврђених одредбама ЗоА и Статута Агенције, УО је усвојио прописане акте:

- четири акта којима се прописује рад Агенције (Статут Агенције, који је упућен на сагласност Влади ФБиХ, Одлуке о избору предсједнице и замјеника предсједнице Управног одбора Агенције, измјене и допуне Пословника о раду Управног одбора Агенције);
- Извјештај о раду Агенције и Извјештај о раду Управног одбора Агенције за 2016. годину;
- Програм рада Агенције и Програм рада Управног одбора Агенције за 2018. годину;
- Извјештај о раду Омбудсмена за банкарски систем у ФБиХ за 2016. годину и прво полугодиште 2017. године;
- 43 акта – одлуке које се односе на регулисање рада субјеката банкарског система у ФБиХ;
- редовне кварталне информације о банкарском, микрокредитном и лизинг сектору у ФБиХ;
- Извјештај о финансијском пословању Агенције за 2016. годину и Извјештај о финансијском пословању Агенције за прво полугодиште 2017. године;
- План финансијског пословања Агенције за 2018. годину;
- остале одлуке чије је доношење у надлежности УО (осам појединачних одлука) и
- остали акти (информације, закључци и други акти).

УО је усвојио препоруке по коначном Извјештају о финансијској ревизији Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2016. годину, које су из надлежности УО, те предузимање активности и давања коментара на исте по закључку УО.

Преглед појединачно усвојених аката УО даје се у Додатку 1. Извјештаја, као његов саставни дио.

11.2. Руковођење радом Агенције

У складу са законским прописом, директор Агенције представља Агенцију, руководи радом и одговоран је за рад Агенције. Замјеник директора замјењује директора у случају његовог одсуства и спријечености да обавља функцију директора са истим правима и дужностима, те обавља послове у складу са налогом директора Агенције и актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста.

У извјештајном периоду, након проведене процедуре, Парламент ФБиХ је Одлуком о именовању директора Агенције за банкарство Федерације БиХ, број: 01-02-100-01/17 и Одлуком о именовању замјенице директора Агенције за банкарство Федерације БиХ, број: 01-02-99-01/17 од 20.02.2017. године („Службене новине Федерације БиХ“, број: 15/17) именовао Јасмина Махмузића за директора Агенције и Дубравку Бошњак за замјеницу директора Агенције. Примопредаја дужности са ранијим руководством Агенције је извршена 02.03.2017. године. Након извршене примопредаје дужности, у руковођењу радом и представљању Агенције директор и замјеница директора Агенције континуирано су обављали послове у складу са законом прописаним надлежностима, одредбама Статута Агенције и интерним актима Агенције донесеним у складу са

законским прописима и Статутом Агенције, те интензивно радили на даљем унапређењу супервизије банака и других субјеката банкарског система.

У 2018. години биће успостављено и савјетодавно тијело директора Агенције у области реструктурирања банака, а све у поступку усклађивања пословања, радних процеса и интерних аката Агенције са законским прописима и Статутом Агенције, као и одговарајуће унутрашње организационе јединице за обављање послова реструктурирања банака, на начин да се осигура њена самосталност, организациона раздвојеност послова супервизије банака и развојне банке од послова реструктурирања банака, одвојено руковођење сваким од тих послова и спречавање сукоба интереса.

Директор и замјеница директора Агенције су учествовали у раду УО без права гласа, те редовно присуствовали сједницама Одбора за супервизију. Такође, током извјештајног периода директор и замјеница директора Агенције су у оквиру својих права и обавеза извршавали редовне послове у оквиру прописаних надлежности, у складу са законским прописима, Статутом Агенције и интерним актима Агенције.

Директор Агенције је извршавао редовне послове из прописаних надлежности у сегментима лицензирања и супервизије субјеката банкарског система у ФБиХ, заступања, представљања Агенције и руковођења радом Агенције. Током 2017. године, у складу са прописаним надлежностима извршене су и значајне активности којим је руководио директор Агенције у сегментима међуинституционалне сарадње и координације банкарске супервизије у БиХ, међународних активности, а посебно сарадње са представницима ММФ-а и СБ, реализације сарадње са супервизорима из окружења и земаља Југоисточне Европе, земаља чланица ЕУ и трећих земаља, те ЕВА-е, на основу потписаних споразума о узајамној сарадњи и размјени информација, као и планираног потписивања споразума са ЕЦБ-ом. Више детаља о овим активностима Агенције наведено је у припадајућим дијеловима овог Извјештаја. Такође, обављени су и остали послови из надлежности директора Агенције у складу са одредбама ЗоА и другим законима, Статутом Агенције и интерним актима Агенције о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста.

Полазећи од надлежности прописаних одредбама ЗоА и Статута Агенције, директор Агенције је у поступку израде новог регулаторног оквира – одлука Агенције у поступку усклађивања са ЗоБ-ом и ЗоА, а имајући у виду значај, обим и комплексност овог поступка, у априлу 2017. године именовано Радну групу за израду подзаконских аката, Одлуком број: 01-1710-10/17 од 25.04.2017. године, којом су утврђени задаци и рокови за израду нацрта подзаконских аката по ЗоБ-у и њиховог упућивања у јавну расправу и на разматрање и усвајање од стране Одбора за супервизију, односно УО. Путем именоване Радне групе воде се и активности на сачињавању и објављивању одговора на постављена питања банака у вези са примјеном новог регулаторног оквира на службеној веб страници Агенције, уз усаглашавање и координацију са АБРС-ом, као и са УББиХ.

У овом поступку, поред сета одлука које је у 2017. години усвојио УО, директор Агенције је донио сет проведбених аката – упутстава и смјерница којима се детаљније уређује примјена одредби из појединих одлука Агенције које се односе на упуте за попуњавање извјештајних образаца које су банке обавезне достављати Агенцији по питању регулаторног капитала, кредитног, оперативног и тржишног ризика, финансијске полуге, ИСААР, управљање ризиком ликвидности, процјену планова опоравка, управљања ИС и екстернализацијом, девизним ризиком, израчун пондерисане номиналне и ефективне

каматне стопе, извјештавање о начину поступања субјеката банкарског система у ФБиХ по приговорима клијената. Предметни provedбени акти су, након усвајања од стране директора Агенције, објављени на службеној веб страници Агенције у децембру 2017. године.

У оквиру вршења прописаних надлежности, а са циљем поступања у складу са обавезом јавних институција на свим нивоима власти у БиХ у сегменту превенције корупције и борбе против корупције, директор Агенције је у фебруару 2017. године усвојио План интегритета Агенције, након добијања одобрења надлежне Агенције за превенцију корупције и координације борбе против корупције на предложени План интегритета који је припремила Радна група, именована Одлуком директора Агенције из новембра 2016. године. Одлуком директора о усвајању Плана интегритета именована је и особа за надзор над провођењем мјера и препорука за побољшање интегритета, као и извјештавање директора Агенције о резултатима провођења предложених мјера и препорука из Плана интегритета, те утврђене обавезе раније именоване особе за контакт са Антикорупционим тимом Федерације БиХ (Рјешење Агенције о именовању ове особе донесено у децембру 2016. године).

11.3. Рад Одбора за супервизију

У области супервизије субјеката банкарског система у ФБиХ, савјетодавно тијело директора Агенције, Одбор за супервизију, континуирано је радио у складу са својим прописаним надлежностима, утврђујући приједлоге аката у области супервизије и регулативе којом се уређује пословање и надзор субјеката банкарског система у ФБиХ, чије је доношење у надлежности директора Агенције.

У 2017. години, Одбор за супервизију је разматрао и доносио приједлоге аката који се односе на рад субјеката банкарског система у ФБиХ, усклађеност пословања субјеката банкарског система у ФБиХ са стандардима СПНиФТА, те друге приједлоге. Активности Одбора за супервизију су, у значајној мјери, биле усмјерене на разматрање и утврђивање приједлога подзаконских аката по основу обавезе Агенције за усклађивањем са новим законским оквиром у ФБиХ (ЗоА, ЗоБ, ЗоЛ итд.)

Акти које је разматрао и усвајао Одбор за супервизију представљају приједлог директору Агенције за доношење, између осталог:

- одговарајућих одлука у оквиру прописаних надлежности, а које укључују и одлуке о додијеленом јединственом рангу финансијског и оперативног стања банке, а према прописаним једнообразним критеријумима, и/или
- изрицање одређених корективних и/или других мјера, у зависности од степена утврђених незаконитости и слабости у пословању субјеката банкарског система у ФБиХ, са циљем одржавања и јачања стабилности система и унапређивања пословања свих субјеката банкарског система у ФБиХ.

Сједнице Одбора за супервизију одржавају се у правилу два пута мјесечно, а учешће у раду Одбора имају директори сектора који су надлежни за надзор пословања субјеката банкарског система ФБиХ, контролу СПНиФТА, надзор банака у посебном статусу, те правну подршку и лиценцирање и остали представници организационих дијелова Агенције по позиву.

У току су активности на усклађивању одредаба Пословника о раду Одбора за супервизију са ЗоА, којим се уређује начин сазивања и одржавања сједница Одбора за супервизију и

друга питања у вези са његовим радом, а у складу са одредбама члана 24. ЗоА, односно одредби чл. 25, 26. и 27. Статута Агенције, што ће бити окончано у прописаним роковима за усклађивање.

Припрему материјала за сједнице Одбора за супервизију врше надлежни организациони дијелови Агенције, који су предлагачи материјала који се достављају на разматрање Одбору за супервизију, уз координацију надлежног организационог дијела Агенције за подршку пословима органа управљања и руковођења Агенцијом, који врши праћење сједница и израду записника са сједница Одбора за супервизију.

У 2017. години, Одбор за супервизију је одржао укупно 26 редовних сједница на којима је, између осталог, разматрао и усвајао сљедеће приједлоге:

- информација о извршеним обимним и циљаним контролама, рјешења о издавању писмених налога, закључака о начину праћења наложених мјера и стратегије надзора у процесу припајања у банкама и сл.,
- информација о извршеним обимним и циљаним контролама, те контролама извршења налога и рјешења о издавању писменог налога у МКО,
- информација о извршеним обимним контролама и контролама извршења налога, те рјешења о издавању писменог налога у лизинг друштвима,
- информација о контролама у сегменту СПНиФТА у погледу усклађености пословања банака, МКО и лизинг друштава са прописаним стандардима СПНиФТА,
- информација о активностима из области надзора банака у посебном статусу,
- информација и материјала које се односе на активности Пројектног тима,
- претходних сагласности по разним основама (именовања чланова управе - директора и извршних директора банака, избор чланова надзорних одбора банака, избор независних чланова надзорних одбора банака, и др.),
- подзаконских аката који се односе на регулисање рада банака, лизинг друштава, факторинг друштава, итд.

11.4. Остале активности за потребе органа управљања и руковођења Агенцијом

Остале активности надлежног организационог дијела Агенције за потребе органа управљања и руковођења Агенцијом су у значајној мјери биле усмјерене на јачање и унапређење сарадње како са домаћим, тако и са међународним финансијским институцијама, те регионалним и другим организацијама, као и јачање билатералне и мултилатералне сарадње са банкарским регулаторима из земље и региона и шире, на основу постојећих и нових споразума о сарадњи и размјени информација. Значајније активности у овом сегменту у 2017. години су се односиле на:

- усаглашавање коначног текста МоУ са ЕЦБ-ом, које се успјело окончати у другој половини 2017. године, а потписивање тог МоУ се очекује у току 2018. године;
- преговори Агенције, заједно са АБРС-ом, око потписивања МоУ са Централном банком Русије су у завршној фази и ускоро се очекује усаглашавање текста МоУ, као и његово потписивање;
- организацију Регионалне конференције банкарских супервизора под називом „Супервизорски процес и организација“, којој је крајем 2017. године Агенција била домаћин. Конференција је имала за циљ да окупи банкарске супервизоре из региона, чија је улога надзор пословања банака и креирање супервизорског процеса, те политика и процедура за издавање банкарских дозвола, а послужила је, између осталог, и за размјену искустава између банкарских супервизора и упознавање са сличним праксама и примјерима из региона.

Поред наведеног, надлежни организациони дио за послове органа управљања и руковођења Агенцијом је у 2017. години обављао и друге послове у сарадњи са другим организационим дијеловима Агенције, са циљем испуњења програмираних задатака Агенције у оквиру прописаних надлежности и циљева Агенције.

11.5. Послови информисања јавности

Агенција је у 2017. години остварила успјешну сарадњу са медијима и јавношћу, водећи при томе рачуна о континуитету двосмјерне комуникације. Посебан акценат стављен је на стратешко и проактивно комуницирање, чиме се превенирају могуће кризне ситуације, а у случајевима негативног и непотпуног разумијевања босанскохерцеговачких медија, адекватно је одговорено, штитећи дигнитет и интегритет институције.

11.5.1. Комуникација са јавношћу

У оквиру ових активности настављена је континуирана комуникација са представницима босанскохерцеговачких медија, али и грађанима-корисницима финансијских услуга и субјектима банкарског система ФБиХ који су се у писаној форми обраћали Агенцији. Отвореном комуникацијом са јавношћу, те благовременим одговорима на све медијске упите, упите грађана-корисника финансијских услуга и субјеката банкарског система ФБиХ, Агенција је путем надлежног организационог дијела наставила комуникацију са јавношћу у оквирима прописаних циљева и надлежности Агенције за надзор субјеката банкарског система ФБиХ, у функцији очувања кредибилитета и повјерења јавности.

Координирано сачињавање одговора за медије резултирало је ефикасним и објективним извјештавањем о дјеловању Агенције, а све са циљем побољшања односа са медијима, те позитивне перцепције Агенције у босанскохерцеговачком медијском простору.

Медијима су, у складу са законским прописима и у оквиру прописаних надлежности, биле доступне све релевантне информације о раду Агенције. Редовним саопштењима за јавност Агенција је путем медија дистрибуирала све важне информације везане за надзор субјеката банкарског система ФБиХ. У оквиру надлежности, Агенција је одговарала на све достављене новинарске упите, поштујући захтјеве новинарске професије. Посебно се водило рачуна о професионалном приступу у комуникацији, нарочито са стручном јавношћу.

Сви упити грађана-корисника финансијских услуга просљеђивани су самосталној организационој јединици у саставу Агенције, унутар које дјелује Омбудсмен, као један од носилаца заштите права корисника финансијских услуга у ФБиХ.

Радило се и на континуираној едукацији јавности о надлежностима и задацима Агенције, организационој структури и начинима управљања, ради бољег разумијевања јавности о основним циљевима Агенције и значају за очување стабилности банкарског система и заштите депонената, те унапређивања сигурног, квалитетног и законитог пословања банкарског система ФБиХ.

Поред комуникације путем надлежног организационог дијела Агенције за информисање, са директором Агенције је објављено неколико интервјуа у принтанам и дигиталним медијима, као и у телевизијским емисијама, што је уз остале активности информисања

јавности повољно утицало на стварање позитивног публицитета и транспарентност рада Агенције.

Такође, крајем године је организован састанак са главним и одговорним уредницима свих релевантних медијских кућа у ФБиХ, како би им се приближило дјеловање Агенције у складу са прописаним циљевима и надлежностима.

У оквиру активности Агенције на организацији значајне Регионалне конференције банкарских супервизора земаља Југоисточне Европе, којој су присуствовали представници седам земаља, надлежни организациони дио Агенције за информисање успјешно је извршио пратеће активности на комуникацији путем медија. Саопштење за јавност о овој Конференцији објавило је 13 медија, углавном web портала и новина. Све објаве оцијењене су као позитивне, чиме је Агенција показала успјешно проактивно дјеловање у комуникацији са јавношћу.

Може се закључити да су постигнути циљеви у сегменту комуницирања Агенције са јавношћу у 2017. години, који су, поред осталог, обухватили: континуирано стварање позитивне перцепције јавности о активностима Агенције, упознавање јавности о резултатима пословања Агенције, те успостављање и одржавање коректне комуникације и међусобног повјерења са медијима.

11.5.2. Анализа медијских објава

За комплетну медијску слику о Агенцији, надлежни организациони дио Агенције за информисање наставио је са активностима на континуираној и детаљној анализи медијских објава, а на основу праћења сакупљених објава у више од 80 различитих медија у БиХ (принтаних, електронских и web портала), свакодневно у два термина.

У току извјештајног периода, забиљежене су укупно 394 објаве о Агенцији. Највише објава било је на web порталима 245, у принтаним медијима 129, док је најмање објава било у електронским медијима, тек 20. Водећи медији према броју објава били су углавном стручни и специјализирани часописи и web портали, а тек онда дневна штампа и најпосјећенији web портали.

Од укупног броја објава о Агенцији за банкарство Федерације БиХ, 207 објава је оцијењено позитивним, 143 неутралним, те 44 негативним. Агенција је била примарна тема у 72 објаве, а секундарна тема у 322 објаве у медијима. Објаве које су регистроване на име директора Агенције оцијењене су као позитивне.

11.5.3. Објаве на web страници Агенције

Званична web страница Агенције редовно је ажурирана, чиме је свим заинтересираним омогућено да на једном мјесту и за кратко вријеме пронађу све потребне информације. Углавном су објављивана саопштења за јавност, упозорења грађанима-корисницима финансијских услуга, информације о стању у банкарском, микрокредитном и лизинг систему, те нови законски и подзаконски прописи као и одговори на упите.

У току 2017. године, на web страници Агенције је била укупно 101 објава, различитог карактера и садржаја.

XII - АКТИВНОСТИ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

Функција интерне ревизије у Агенцији организационо је успостављена у Уреду интерног ревизора, при Дирекцији Агенције.

Именовањем главног интерног ревизора, Уред интерног ревизора је почео са радом 01.09.2017. године, а од 01.12.2017. године попуњено је и радно мјесто вишег стручног сарадника-интерног ревизора.

У периоду од 01.09. до 31.12.2017. године извршене су сљедеће активности интерне ревизије:

- сачињавање одговора о предузетим радњама у Агенцији ради поступања по препорукама Уреда за ревизију институција у Федерацији БиХ из Извјештаја о финансијској ревизији Агенције за банкарство ФБиХ за 2016. годину и достављање одговора Агенције Уреду за ревизију институција у Федерацији БиХ у прописаном року;
- рад са екстерним ревизором приликом обављања предревизије финансијских извјештаја Агенције за 2017. годину;
- сачињавање приједлога Правилника о интерној ревизији Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине, који треба донијети УО;
- сачињавање приједлога Повеље интерне ревизије;
- сачињавање Програма рада Уреда интерног ревизора за 2018. годину, који је усвојен од стране УО.

Доношење наведених аката којима се уређује рад интерне ревизије у Агенцији представља полазну основу за реализацију циљева и надлежности интерне ревизије у погледу оцјене адекватности, ефикасности и успјешности система интерних контрола и приједлога за његово унапређење, односно обављање послова интерне ревизије, у складу са прописима и Програмом рада за 2018. годину.

XIII - ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ АГЕНЦИЈЕ

13.1. Међународне активности Агенције

У складу са прописаним надлежностима, Агенција је током 2017. године наставила интензивну сарадњу са међународним органима, тијелима и институцијама које врше супервизију, реструктурирање и остале надлежности према банкама и другим финансијским организацијама. Наведене активности у сегменту размјене података и остварења међународне сарадње су се, у складу са одредбама ЗоА, одвијале самостално или у сарадњи са ЦББиХ, у складу са прописима којима се регулише рад ЦББиХ и одредбама ЗоА.

Током 2017. године, Агенција је у сарадњи са ЦББиХ и АБРС-ом наставила активности на јачању и унапређењу међународне сарадње са међународним финансијским институцијама, регионалним и другим организацијама, као и билатералну и мултилатералну сарадњу са банкарским регулаторима из других земаља.

По питању међународне сарадње са банкарским регулаторима других земаља, активности се реализују на основу мултилатералних споразума које је Агенција заједно с ЦББиХ и АБРС потписала са супервизорима земаља Југоисточне Европе и то: Албаније, Грчке, Македоније, Румуније, Бугарске, Србије, Црне Горе и Кипра, односно

MoU са надлежним супервизорским органима Аустрије, Њемачке, Словеније, Хрватске, Србије, Црне Горе и Турске. Одредбама МоУ су поближе дефинисане: размјена информација, on-site контроле, захтјеви за информацијама и контролама, заштита информација, континуирана сарадња, те остале одредбе.

На основу потписаног МоУ са FMA потписан је и билатерални споразум о сарадњи у области супервизије Addiko Group (раније Нуро Alpe Adria Grup), а представници Агенције су у јануару 2017. године учествовали и у колегијуму супервизора Addiko Group, које су организовали супервизорски органи Аустрије. У јуну 2017. године представници Агенције су, такође, учествовали у колегијуму супервизора NLB групе у организацији ЕСВ-а и Банке Словеније. Са представницима ЕСВ-а Агенција је одржала и билатералне састанке у Сарајеву, у септембру 2017. године, а у вези с надзором над Raiffeisen bank d.d. Sarajevo и Raiffeisen групе, након чега је Агенција добила позив да у 2018. години приступи колегијуму супервизора Raiffeisen групе, у својству посматрача.

За потребе промовисања ефикасног, ефективног и конзистентног функционисања колегијума супервизора, ЕВА је преузела задатак да координира примјену регулаторних одредби о еквивалентности режима повјерљивости, односно професионалне тајности земаља које нису чланице ЕУ, а ради учествовања релевантних надзорних органа у тим колегијумима супервизора. У складу са тим, ЕВА је извршила процјене режима повјерљивости, односно професионалне тајности који су примјенљиви у разним трећим земљама. У групи земаља које су од ЕВА добили позитивну оцјену о усклађености регулаторног оквира са Европским директивама у погледу размјене информација и заштите повјерљивости информација је и БиХ.

На основу претходно наведене оцјене усклађености и успостављене сарадње са ЕВА-ом, Агенција је, у октобру 2015. године, заједно са АБРС-ом, Народном банком Македоније, Централном банком Црне Горе, Народном банком Србије и Централном банком Албаније потписала је Споразум о сарадњи са ЕВА-ом, на основу којег су земље потписнице стекле статус равноправног учешћа у размјенама информација са земљама чланицама ЕУ, када је у питању пословање и супервизија банкарских система.

Договор је постигнут под покровитељством Бечке иницијативе, а у оквиру Споразума осигурано је да ће ЕВА обавјештавати надлежне супервизоре о релевантним промјенама регулативе, те ће на тај начин олакшати њихово учешће у колегијумима супервизора. ЕВА ће, такође, отворити редовне едукативне активности за потписнике Споразума, који ће слати обавјештења ЕВА-и са свим информацијама везаним за промјене у својим банкарским системима, која ће бити коришћена за анализу потенцијалних ризика. С друге стране, надлежне институције земаља потписница Споразума ће тежити да прилагоде своје законе, надзорне стандарде и институционална правила у складу са истим у ЕУ, према распореду прилагођеном условима у свакој земљи појединачно, а земље потписнице Споразума ће имати могућност давања сугестија на регулативу која је у припреми.

Успоставом SSM-а у Еуро зони извршен је пренос посебних задатака у супервизији кредитних институција са националних регулатора на ЕЦБ. У складу са тим, у првој фази размјене информација са ЕЦБ-ом, Агенција је на званични упит ЕЦБ-а дала сагласност националним регулаторима са којима има потписан МоУ, а који су чланице ЕЦБ да у оквиру супервизије кредитних институција које имају чланице банкарске групе на територији ФБиХ, а под надзором су ЕЦБ, могу прослиједити податке које добивају од

Агенције и ЕЦБ-у. На основу позитивне оцјене усклађености добијене од стране ЕВА-е и потписаног Споразума са ЕВА-ом, БиХ је сврстана у прву групу земаља ван ЕУ са којима ЕЦБ планира потписати заједничке споразуме о сарадњи. Текст споразума је усаглашен и очекује се његово потписивање. Потписивањем Споразума са ЕЦБ-ом, створили би се претпоставке за свеобухватну размјену информација и заједничку супервизију банкарских група чије су чланице банке које послују у ФБиХ (UniCredit, Intesa, Raiffeisen, Sparkasse, Sberbank и NLB), а које су под директном супервизијом ЕЦБ-а.

Агенција је учествовала у раду тзв. “Бечке иницијативе 2.0”, која је успостављена као координација међународних финансијских институција, надзорних тијела матичних земаља и земаља домаћима, те највећих банкарских група које послују у ЦЕСЕЕ, на врхунцу глобалне финансијске кризе 2008/09., са фокусом на јачању координације „home“ и „host“ надлежних надзорних органа, како би се подржало стабилно прекогранично банкарство и пружила заштита против неконтролисаног раздуживања. У протеклом периоду, путем ове Иницијативе је пружена активна подршка напорима земаља Југоисточне Европе које нису чланице ЕУ да развију блиску регулаторну координацију са ЕВА-ом. У марту 2017. године у Луксембургу је одржана и Годишња конференција „Бечке иницијативе 2.0“, пуни форум, а теме конференције су биле: раздуживање у ЦЕСЕЕ, неквалитетни кредити, регулаторне измјене у ЦЕСЕЕ, унија тржишта капитала и др.

Током 2017. године Агенција је заједно са АБРС-ом активно учествовала и у раду BSCEE, те је у оквиру ових активности односно учествовала и на XXX-тој Годишњој конференцији, која је одржана крајем маја, односно почетком јуна 2017. године у Републици Бјелорусији (Минск), а на којој су обрађиване теме из области новог Базелског оквира, AQR-а и ризика нових финансијских технологија.

У оквиру активности међународне сарадње, Агенција је наставила са редовним достављањем података о стању и кретању у банкарском систему ФБиХ представницима Мисије ММФ-а, а заједно са ЦБиХ и АБРС-ом настављено је са провођењем годишњих, полугодишњих и кварталних стрес тестова за банкарски систем. Агенција је заједно са представницима Мисије ММФ-а, у оквиру испуњења обавеза по аранжману са ММФ-ом, (EFF), редовно квартално разматрала и анализирала утицај свјетске економске и дужничке кризе на домаћи банкарски и финансијски сектор, кретања у банкарском сектору, капитализираност банака у ФБиХ, питања рјешавања неквалитетне активе, резултате проведених стрес тестова за банкарски систем, провођење поступака AQR-а и провођења налаза AQR-а, рјешавање питања појединачних банака и статусних промјена, јачање сарадње у области надзора банака између Агенције и АБРС-а. Предмет разговора били су и актуелни регулаторни и банкарски законодавни оквир и доношење нових закона, испуњење препорука из Писма намјере и др. У 2017. години остварена је и сарадња у оквиру Мисије за техничку помоћ ММФ-а, која је била у посјети надлежним институцијама у БиХ у области јачања сарадње у банкарској супервизији и припреми за израду новог МоУ о финансијској стабилности, као и изради нове Методологије за утврђивање системских важних банака.

Агенција је у 2017. години остварила значајну сарадњу и са представницима СБ у БиХ, који су ентитетским агенцијама за банкарство пружили значајну техничку помоћ у едукацији у области консолидоване супервизије, МСФИ, а посебно МСФИ 9, припреми новог регулаторног оквира, као и провођењу QIS-а. Крајем 2017. године отпочео је и

пројекат SREP-а (методологије, приручник, оперативни модел и др.), који ће се реализовати као дугорочни пројекат уз техничку помоћ СБ.

У оквиру билатералне сарадње, Агенција је током 2017. године наставила сарадњу са банкарским регулаторним органима Словеније и Аустрије, и то путем:

- редовне размјене информација са Банком Словеније у оквиру надзора NLB групе, редовне размјене на кварталној основи Newslettera, израде годишњих SREP извјештаја, учешћа на колегијуму супервизора NLB групе у Словенији;
- редовне кварталне размјене Newslettera са FMA, информација о банкарским групама и банкама чланицама група са сједиштем у ФБиХ (Raiffeisen, Addiko, Sparkasse и Sberbank), годишњег SREP извјештаја за Addiko Bank, те учешће на колегијуму супервизора Addiko групе.

У 2017. години Агенција је, на основу успостављене билатералне сарадње, остварила сарадњу и са супервизорским тимовима ЕЦБ-а који обављају надзор над Raiffeisen групом, у оквиру које су одржани и билатерални састанци у Сарајеву, на којем су разматране теме везане за надзор Раиффеисен групе и њене банке чланице у ФБиХ.

Значајне активности Агенције у области међународне сарадње односиле су се и на организацију Регионалне конференције супервизора, која је одржана 23. и 24. 11. 2017. године у Сарајеву, а на којој су учествовали супервизори из земаља региона: Хрватске, Македоније, Косова, Црне Горе, БиХ, као и представници СБ, ММФ-а и USAID-а. Конференција се фокусира на супервизорске приступе које примјењују супервизори у окружењу, стање у банкарском сектору у региону, питање неквалитетних кредита, примјену МСФИ 9 и др.

13.2. Едукација запосленика Агенције

Полазећи од прописаних надлежности Агенције и остварења циљева у погледу очувања и јачања стабилности банкарског система и заштите депонената, те унапређења сигурног, квалитетног и законитог пословања субјеката банкарског система у ФБиХ, Агенција је наставила провођење потребне едукације запосленика у функцији јачања институционалних капацитета и ефикасности извршавања планираних активности у 2017. години.

Развој људских ресурса Агенције је континуирани процес усмјерен, како на индивидуални развој и професионално напредовање запосленика, тако и развој организације, односно корпоративне културе и корпоративних вриједности. Овај процес постаје све значајнији, ако се имају у виду промјене које се дешавају у регулаторном, пословном и друштвеном окружењу у којем Агенција извршава своју захтјевну и веома одговорну улогу и циљеве у надзору субјеката банкарског система. Стога су путем организационог дијела Агенције надлежног за опште и кадровске послове током 2017. године обављени послови који се односе на управљање људским ресурсима у складу са потребама радних процеса у Агенцији, те потребне обуке запосленика, а нарочито у погледу доношења и примјене новог регулаторног оквира за пословање и надзор банака, те надзора пословања МКО, лизинг друштава, факторинг пословања, односно усклађивања са ЕУ регулаторним оквиром.

У оквиру тог процеса, Агенција је и у 2017. години наставила са провођењем едукације и обуке запосленика, у складу са планираним активностима и потребама обављања

послова из надлежности Агенције, омогућавајући запосленицима учешће на семинарима, стручним конференцијама, курсевима и радионицама у земљи и иностранству, те другим облицима унапређења стручних знања и вјештина потребних у процесима извршавања редовних послова из области супервизије субјеката банкарског система, СПНиФТА, рачуноводствених стандарда и стандарда финансијског извјештавања, а посебно примјену МСФИ 9, интерне ревизије, супервизије ИС, микрофинансирања, лизинга, факторинга и др. Кроз ове видове едукације унапређивана су специјалистичка знања која се односе на сљедећа референтна подручја: банкарска супервизија, усклађивање са законодавством ЕУ, тестирање отпорности на стрес, управљање ризицима, прелазак са МРС 39 на МСФИ 9, нове законске прописе из области рачуноводства и ревизије, управљања Цубер и информационом сигурношћу, подршке борби против прања новца, превенција превара у електронском и картичном пословању банака, смјерницама и показатељима за спречавање и откривање on-line криминала и прања новца, управљање ризицима од прања новца и финансирања терористичких активности, борбе против корупције, примјене МРС-а 16 - Најмови у лизинг друштвима и др.

Агенција је за потребе обуке запосленика у организационом дијелу за надзор пословања банака организовала и два специјалистичка семинара у просторијама Агенције на којим је тема била примјена МСФИ 9 у банкама, који су организовани у сарадњи са ревизорском кућом Deloitte Sarajevo, СБ, односно Центром за реформу финансијског извјештавања (ЦФРР). Организовани су и интерни семинари на којима су обрађиване теме из области консолидоване супервизије и СРЕП-а, који су реализовани уз техничку помоћ представника ММФ-а.

Агенција је, такође, омогућила својим запосленицима да похађају програме обуке за стицање звања овлашћеног интерног ревизора, овлашћеног рачуновође, ризик менаџера и других звања, а осигурана је и лиценца за запосленике Агенције за on-line приступ “FSI connect“- web страници FSI за учење и информисање супервизора финансијског сектора.

Везано за процесе придруживања ЕУ и хармонизације регулативе у БиХ са прописима ЕУ, запосленици Агенције који раде на пословима везаним уз ове процесе учествовали су у програму обавезних (бесплатних) обука у области европских интеграција у организацији ДЕИ, које се реализују у складу са Одлуком о условима и начину учешћа на обукама из области европских интеграција. Учесће у овом програму обуке је у функцији усвајања неопходних знања и вјештина за обављање послова који се односе на процес европских интеграција БиХ, у складу са прописаном надлежношћу и циљевима Агенције.

XIV - ЗАЈЕДНИЧКЕ ФУНКЦИЈЕ У АГЕНЦИЈИ

Заједничке функције у Агенцији, као пословна функција дефинисана за пружање подршке раду Агенције, дјелује на плану општих, кадровских, рачуноводствено-финансијских и информатичких послова, у складу са програмским циљевима и захтјевима радних процеса. Примарно, тежишне активности, као и претходних година, биле су усмјерене на осигурање квалитетног и ефикасног система подршке свим организационим, а преваходно супервизијским функцијама Агенције.

14.1. Послови ИТ – информатичка подршка

У складу са расположивим ресурсима и постављеним приоритетима, надлежни организациони дио Агенције је у извјештајном периоду проводио активности на пружању информатичке подршке свим организационим дијеловима Агенције у складу са њиховим захтјевима и програмским циљевима, те послове на имплементацији нових софтверских и хардверских рјешења у ИС Агенције, уз модификације постојећих апликацијских рјешења и база података на којима се заснива рад Агенције. Значајне активности овог организационог дијела Агенције су биле усмјерене на израду и дораду апликација за електронско примање и обраду извјештајних образаца које Агенцији достављају субјекти банкарског система ФБиХ чији је надзор у надлежности Агенције, одржавање и креирање припадајућих база података, те дјеловање на систему за управљање документима.

14.2. Рачуноводствено-финансијски послови

Активности Агенције у области рачуноводствено-финансијских послова у 2017. године су обухватале свакодневне редовне и периодичне радне задатке. Послови су обављени у складу са планираним програмским циљевима, уз осигурање ефикасног финансијског управљања и поузданог система финансијске контроле. У оквиру процеса рада обављени су сљедећи послови:

- редовни финансијски и рачуноводствени послови који обухватају: књиговодствено евидентирање пословних промјена, припремање рачуноводствене базе за креирање финансијских извјештаја, провођење политика и процедура за ефикасно и ефектно управљање новчаним средствима и банковним рачунима, праћење стања расположивих средстава, обрачун и исплата плата и накнада, старање о обрачуну и наплати прихода и расхода, вођење евиденција о сталним средствима, ситном инвентару и библиотетском материјалу, благајнички и административно-технички послови (унос, контрола и одобравање примљених фактура, контакти са добављачима, евиденција плаћања, вођење и контрола одређених евиденција и други послови);
- израда планова, програма рада, извјештаја и анализа пословања (Програм рада Агенције, План финансијског пословања Агенције, Извјештај о раду Агенције и Извјештај о финансијском пословању Агенције, годишњи обрачун: израда биланса стања и биланса успјеха и осталих финансијских извјештаја, израда периодичних извјештаја о пословању и других аката који регулишу финансијско и рачуноводствено пословање Агенције);
- активности на попису имовине и обавеза;
- обављање послова који подразумевају сарадњу са другим органима и институцијама. Ти послови обухватају: припремање и достављање извјештаја према федералним органима у складу са важећим прописима (достављање података Пореској управи: мјесечни извјештаји, спецификације и годишњи извјештаји о исплаћеним платама и другим личним примањима радника путем прописаних образаца, обрада и достава статистичких података Федералном заводу за статистику путем прописаних образаца и други извјештаји, прегледи и информације који се шаљу органима и институцијама у БиХ у складу са прописима који уређују одређене области);
- активности везане за завршну ревизију финансијских извјештаја Агенције за 2016. годину, те претходну ревизију пословања институције за 2017. годину, које се односе на припремање документације потребне за обављање ревизорског процеса, која укључује: унутрашњу организацију и систематизацију послова, бруто биланс

(аналитика и синтетика), интерне акте којима су регулисана одређена подручја рада Агенције, Програм рада Агенције за банкарство ФБиХ, План финансијског пословања Агенције за банкарство ФБиХ, Извјештај о финансијском пословању Агенције за банкарство ФБиХ, рад УО, податке о исплаћеним платама и накнадама запосленицима и вањским сарадницима, новчане токове, некретнине и опрему, законске и подзаконске прописе везане за функционисање Агенције, информације о тужбама и судским споровима и друга подручја рада Агенције.

Предревизију финансијских извјештаја Агенције за 2017. годину обавило је ревизијско друштво „Deloitte“ d.o.o. Сарајево крајем мјесеца новембра извјештајне године, које је у првом тромјесечју исте године извршило и завршну ревизију финансијских извјештаја Агенције за 2016. годину.

Проведене активности у вези са ревизијом финансијских извјештаја Агенције за 2016. годину укључивале су: учешће у изради читовања на Нацрт извјештаја ревизора, анализирање ревизорских препорука, преглед и проучавање одређених склопљених уговора, појединих одлука и других аката Агенције који су били предмет ревизије.

Финансијски извјештаји Агенције за 2016. годину били су предметом ревизије и од стране Уреда за ревизију институција у Федерацији Босне и Херцеговине, која је, након проведене предревизије у претходној години, окончана у другој половини (крајем мјесеца септембра) 2017. године. Проведена финансијска ревизија од стране те институције обухватила је ревизију финансијских извјештаја и ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са законским и осталим прописима. На финансијске извјештаје је дато позитивно мишљење, а на усклађеност је дато мишљење са резервом.

С обзиром да су у наведеном извјештају дате одређене препоруке везано за усклађеност, предузете су активности на анализирању и имплементацији истих, у складу са донесеним планом поступања по препорукама из Извјештаја ревизора.

14.3. Општи, кадровски послови и остали послови

Организациони дио Агенције надлежан за опште и кадровске послове током 2017. године обавио је послове за које је надлежан, а који у највећој мјери представљају редовне радне задатке.

У оквиру овог организационог дијела Агенције обављени су послови на плану управљања људским ресурсима који се односе на планирање људских ресурса, профилисање, пријем и распоређивање кадрова у складу са потребама радних процеса, успостављања нових кадровских политика, обука и усавршавање запосленика, као и друге послове из наведеног сегмента пословања.

Током периода овај организациони дио Агенције је био ангажован на пословима провођења поступака пријема нових запосленика, вођења дисциплинских поступака, рјешавања одређених кадровских питања, праћење прописа из области радног права, као и на пословима израде аката који регулишу област радно-правних односа (уговори, рјешења, потврде, увјерења и др.), те аката који уређују финансијско и рачуноводствено пословање Агенције. Проведене су и одређене активности у вези са планираним доношењем нових општих интерних аката, који ће се изградити на новим основама, који уређују област унутрашње организације, плата и других материјалних примања

запосленика и радно-правних односа, као усклађивања тих подручја рада са новим регулаторним захтјевима и измијењеним условима пословања, односно тренутним потребама Агенције. Значајно дјеловање забиљежено је и на плану израде новог Статута Агенције, што је обављено у сарадњи са другим организационим дијеловима Агенције, Уредом савјетника директора при Дирекцији Агенције и организационим дијелом Агенције надлежним за правну подршку и лиценцирање.

Током извјештајне године одржано је више пословних скупова којима је пружена подршка у раду Агенције, а као значајне треба истаћи:

- Међународну регионалну конференцију банкарских супервизора (Supervisory Process and Organization), одржану у Сарајеву, чији је домаћин била Агенција;
- савјетодавну радионицу („in-house“ едукација), одржану у Сарајеву у пословним просторијама Агенције, као једнодневни едукацијски програм из области примјене МСФИ, са фокусом на МСФИ 9 - Финансијски инструменти у банкарском сектору;
- мисије СБ и ММФ-а;
- вишедневне пословне скупове одржане са представницима АБРС-а, на којима су разматрана питања из области банкарске супервизије, СПНиФТА и других области.

Поред наведеног, активности су биле усмјерене на одржавању пословних просторија, опреме, система, уређаја и инсталација, као и о техничкој, физичкој, противпожарној и противпровалној заштити простора. Осим тога, по прописаним процедурама вршио је набавку опреме, услуга, инвентара и потрошног материјала, те друге послове опште природе везане за пружање подршке раду институције.

Набавне процедуре провођене су уз примјену одговарајућих поступака набавке, сагласно одредбама Законом о јавним набавкама и његовим подзаконским актима, те интерним актима Агенције који уређују ову област.

У дијелу који се односи на канцеларијско и архивско пословање, поред свакодневних послова из те области (завођење аката у евиденционе књиге, административно-техничка обрада докумената, достављање предмета у рад организационим дијеловима Агенције, рад на апликацији за унос, обраду, скенирање и додјелу онлине докумената организационим дијеловима Агенције, вођење одређених евиденција, архивирање предмета и др.), обављени су и радни задаци у вези са чувањем, одржавањем и класификовањем архивске грађе.

Агенција располаже пословним просторијама у њеном власништву смјештеним у пословно-стамбеном објекту у Сарајеву, у улици Кошево 3, највећим дијелом (осим дијела пословног простора на трећем спрату пословне зграде) набављене из средстава примљене новчане донације коју је Агенцији уручила Влада САД-а у првом дијелу 2001. године. На основу Одлуке УО некретнина је била предметом продаје током 2015. и 2016. године (проведена три неуспјешна поступка продаје), а посљедње активности на том плану окончане су почетком 2017. године. Анализирајући досадашњи ток продаје ове некретнине могуће је процијенити да предложена продајна цијена имовине није усклађена са тренутним тржишним околностима, односно да је иста већа од тренутне тржишне (утрживе) вриједности која се може постићи на тржишту некретнина, те да тражња за пословним просторима има опадајућу тенденцију.

Имајући у виду наведено, с обзиром да се ради о посебној врсти имовине за коју су прометовања веома ријетка, примјењујући начело рационалности и економичности пословања (продаја по сваку цијену било би нерационално и економски неоправдано

рјешење), сагледат ће се сви релевантни елементи за доношење новог плана продаје некретнине који би укључивао провођење обимних активности. Исте подразумијевају: анализу стања на тржишту некретнина, дефинисање метода продаје, процјењивање вриједности некретнине по којој је исту могуће продати, уз укључивање утицаја тржишта, тржишних цијена и других релевантних фактора и расположивих података као и прибављање нових информација које су од значаја за провођење процеса продаје ове имовине.

Трансакцијом продаје ове некретнине осигурала би се средства која би се усмјерила у Фонд посебних резерви Агенције, као поврат дијела средстава резерви која су у складу са раније донесеном Одлуком УО привремено коришћена (позајмљено 4.000.000,00 КМ) за потребе финансирања куповине нових пословних просторија.

14.4. Финансијско пословање Агенције у 2017. години

14.4.1. Финансирање рада Агенције

Агенција је у складу са одредбама ЗоА, непрофитна организација, која средства за рад осигурава искључиво из прописаних накнада које субјекти банкарског система у ФБиХ плаћају за издавање дозвола за рад, за супервизију њиховог пословања и накнада за обављање других послова из прописаних надлежности Агенције.

Пословни приходи остварени су од редовног пословања, а састоје се од накнада које субјекти банкарског система: банке, МКО, лизинг друштава и друштава за факторинг издвајају за супервизију њиховог пословања те накнада за обављање других послова из дјелокруга рада Агенције као и других сопствених извора мале вриједности.

Наплата средстава извршена је у складу с одредбама ЗоА и подзаконским актима којима је уређено финансирање рада институције:

- Одлуком о утврђивању тарифе накнада Агенције за банкарство Федерације БиХ, које банке плаћају Агенцији за банкарство Федерације БиХ;
- Одлуком о накнадама које микрокредитне организације плаћају Агенцији за банкарство Федерације БиХ;
- Одлуком о накнадама које лизинг друштва плаћају Агенцији за банкарство Федерације БиХ и
- Одлуком о накнадама које друштва за факторинг плаћају Агенцији за банкарство Федерације БиХ.

У структури прихода представљени су и донирани извори средстава, као неновчани приходи, који се односе на износ обрачунате годишње амортизације за пословне просторије Агенције набављене из примљене новчане донације, који су у билансу успјеха признати с рачуна одложеног прихода као приход периода под ставком „Остали приходи“, у складу с МРС 20 (признавање донација које су везане за некретнине као приход, на бази принципа сучељавања прихода од донација с расходима).

14.4.2. Извршење финансијског плана

Према билансу успјеха за период од 01.01. до 31.12.2017. године, Агенција је остварила укупан приход у износу од 12.562.654 КМ (претходна година: 11.620.759 КМ), расходи су износили 11.342.446 КМ (претходна година: 10.490.668 КМ), а вишак прихода над расходима 1.220.208 КМ (претходна година: 1.130.091 КМ).

Свеукупно посматрајући, приходи периода виши су за 4,04% у односу на средства утврђена Планом финансијског пословања, а индекс њиховог остварења у упоредби с прошлом годином износи 108,11. Приходи остварени по основу накнада за надзор рада банака, те осталих накнада које Агенција наплаћује од тих институција чине најзначајнију ставку, судјелујући са 94,77 % (претходна година: 95,23%) у укупно наплаћеним средствима, док су остали приходи (накнаде МКО, лизинг и факторинг друштва, остали приходи) присутни у укупно оствареном приходу од 5,23 % (претходна година: 4,77%).

Пословни расходи представљају трошкове из основне дјелатности Агенције и обухватају материјалне трошкове, трошкове особља, издатке и накнаде за набављене услуге, амортизацију, путне трошкове, вриједносно усклађивање имовине, резервисања трошкова, порезе и доприносе који не зависе од резултата, те остале трошкове пословања институције. У структури укупно остварених расхода највећи дио издатака односи се на трошкове особља, односно исплаћене плате и накнаде из радног односа запосленицима Агенције током обрачунског периода, те извршена резервисања за дугорочна примања запослених по МРС-у 19 – Примања запослених.

Извршена издвајања за бруто плате у извјештајном периоду, као бруто маса средстава издвојена за ту намјену, укључују нето исплате запосленицима, те припадајуће порезе, доприносе и накнаде (као јавне приходе) обрачунате и уплаћене у буџетске и ванбуџетске фондове у складу са законским прописима који уређују ову област.

Преглед извршених издвајања за нето плате запосленика, те обрачунатих и уплаћених пореза, доприноса и накнада, као прихода буџета и ванбуџетских фондова који су остварени на терет трошкова пословања Агенције, с упоредбом остварења тих ставки у претходној години, даје се у сљедећој табели:

Преглед извршених издвајања за нето плате, порезе, доприносе и накнаде

- у КМ-

Р.Б.	О П И С	ИСПЛАЋЕНО 2016.	ИСПЛАЋЕНО 2017.
1.	Нето плате, умањена за износ пореза на доходак - „нето-нето“	4.070.205	4.403.628
2.	Порез на доходак (10 % на основицу: нето плата умањена за износ личног одбитка)	390.598	422.055
3.	Доприноси из плате (31 % из бруто плате)	2.004.128	2.168.060
4.	Доприноси на плату (10,5 % на бруто плату)	678.818	734.343
5.	Посебна накнада за заштиту од природних и других несрећа (0,5 % на нето плату)	22.182	23.960
6.	Посебна водна накнада (0,5 % на нето плату)	22.182	23.960
7.	Накнада за рехабилитацију, оспособљавање и запошљавање особа са инвалидитетом (25% просјечне мјесечне нето плате у ФБиХ, за сваку особу с инвалидитетом коју је Агенција била дужна запослити)	15.037	17.368
У К У П Н О		7.203.150	7.793.374

Како је видљиво из података наведених у претходној табели, доприноси из плате и на плату представљају доминантну ставку у структури обрачунатих и уплаћених средстава у буџетске и ванбуџетске фондове у ФБиХ.

Тако је у извјештајној години по основу доприноса из плате и на плату уплаћено за:

- пензијско-инвалидско осигурање	1.608.561 КМ
- основно здравствено осигурање	1.153.968 КМ
- осигурање од незапослености	139.874 КМ
УКУПНО:	2.902.403 КМ

14.4.3. Успјешност пословања – Биланс успјеха за период од 01.01. до 31.12.2017. године

Структура прихода и расхода остварених у извјештајном периоду, с упоредбом њиховог остварења у претходној години, приказана је у обрасцу “Биланс успјеха” за период од 01.01. до 31.12.2017. године, како слиједи:

Биланс успјеха за период од 01.01. до 31.12.2017. године
(у 000 КМ)

О П И С	ИЗНОС	
	Претходна година	Текућа година
А. ПРИХОДИ		
Чланарина	-	-
Приходи из буџета	-	-
Хуманитарни приходи	-	96
Приходи од властите активности	11.610	12.460
Остали приходи	11	6
Свега приходи	11.621	12.562
Б. РАСХОДИ		
Материјал и енергија	170	230
Услуге	817	704
Плате	7.203	7.793
Накнаде – остали трошкови запослених	792	824
Резервисања према МРС-у 19: Примања запослених	251	402
Амортизација	666	735
Финансијски расходи	26	28
Путни трошкови	276	231
Хуманитарни расходи	11	30
Порези и доприноси који не зависе од резултата	8	9
Остали расходи	271	356
Свега расходи	10.491	11.342
Ц. РЕЗУЛТАТ		
Вишак прихода	1.130	1.220
Вишак расхода		

Из датих финансијских показатеља видљиво је да се Агенција, која је утемељена као самостална, независна и непрофитна организација, у цијелости финансира из средстава која оствари пословањем из своје надлежности, односно из сопствених прихода. Институција се од почетка рада, односно од њеног оснивања до данас самофинансира, не користи, нити има потребу за коришћењем буџетских средстава, па, сходно томе, њено пословање нема посљедице на буџет ФБиХ.

14.4.4. Стање имовина и обавеза/извора средстава-Биланс стања на дан 31.12.2017. године

Позиције активе односе на неотписану вриједност сталних средстава у износу од 22.174.463 КМ, те текућа средства у оквиру којих су евидентирана новчана средства, краткорочна потраживања и краткорочна разграничења, у укупном износу од 5.779.823 КМ. Позиције пасиве представљају трајне изворе средстава у износу од 22.882.945 КМ, те дугорочне обавезе (4.952.080 КМ) и краткорочне обавезе Агенције (119.261 КМ). Трајни извори средстава обухватају трајне изворе (16.678.253 КМ), средства посебних (статутарних) резерви (4.984.484 КМ) и вишак прихода над расходима извјештајног периода (1.220.208 КМ). Дугорочне обавезе чине дугорочна разграничења, призната по основу донација везаних за стална средства (1.583.694 КМ) и дугорочна резервисања за примања запослених (3.368.386 КМ). Стање имовине и обавеза, односно извора средстава Агенције, приказано је у обрасцу „Биланс стања“ на дан 31.12.2017. године, како слиједи:

Биланс стања на дан 31.12.2017. године

(у 000 КМ)

О П И С	Износ по одбитку исправке вриједности	
	Претходна година	Текућа година
А К Т И В А		
А. СТАЛНА СРЕДСТВА	22.454	22.174
Некретнине, постројења и опрема	20.184	22.145
Нематеријална стална средства	17	29
Дугорочни пласмани и потраживања	-	-
Биолошка имовина	-	-
Улагања у некретнине	-	-
Средства намијењена продаји	2.253	-
Дугорочна разграничења	-	-
Б. ТЕКУЋА СРЕДСТВА	4.099	5.780
Новац и новчани еквиваленти	3.851	5.221
Краткорочни пласмани и потраживања	231	542
Залихе	-	-
Улазни ПДВ	-	-
Краткорочна разграничења	17	17
СВЕГА АКТИВА	26.553	27.954
П А С И В А		
А. ТРАЈНИ ИЗВОРИ	21.663	22.883
Трајни извори	15.548	16.678
Резерве	4.985	4.985
Нераспоређени вишак прихода	1.130	1.220
Нераспоређени вишак расхода		-
Ревалоризационе резерве		-
Б. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	4.748	4.952
Дугорочне финансијске обавезе	-	-
Дугорочна разграничења и резервисања	4.748	4.952
Ц. КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	142	119
Текуће обавезе	61	87
Краткорочне финансијске обавезе	25	20
Обавезе за ПДВ	-	-
Краткорочна разграничења и резервисања	56	12
СВЕГА ПАСИВА	26.553	27.954

При изради финансијских извјештаја Агенција примјењује општеприхваћене рачуноводствене концепте, те рачуноводствена начела и рачуноводствене стандарде финансијског извјештавања. Финансијски извјештаји састављени су у складу са Законом о рачуноводству и ревизији у Федерацији БиХ, МРС и МСФИ, односно према законском оквиру финансијског извјештавања у ФБиХ, те рачуноводственим политикама и другим интерним актима Агенције који уређују ову област.

У складу с одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у Федерацији БиХ, сходно Међународним ревизијским стандардима, ревизорско друштво “Deloitte” d.o.o. Sarajevo обавило је ревизију финансијских извјештаја Агенције за 2017. годину, чије се оригинално мишљење даје на следећој страни овог извјештаја.

Izveštaj nezavisnog revizora

Upravnom odboru Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu "Agencija"), koji se sastoje od izvještaja o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2017. godine, izvještaja o bilansu uspjeha, izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o promjenama neto imovine i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, i napomena uz finansijske izvještaje, koje sadrže i sažeti prikaz značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju objektivno i fer, u svim materijalno značajnim stavkama, finansijski položaj Agencije na dan 31. decembra 2017. godine, te rezultate njegovog poslovanja i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Agencije u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost Uprave za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za one interne kontrole koje Uprava smatra neophodnim za pripremanje finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Agencije da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Agenciju ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Osobe odgovorne za upravljanje su odgovorne i za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Agencije.

Deloitte se odnosi na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, skraćeno DTTL, poznat i pod nazivom „Deloitte Global“, pravnu osobu osnovanu prema pravu Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske (izvorno „UK private company limited by guarantee“) i mrežu njegovih članova i s njima povezanih subjekata. DTTL i svaki njegov član su pravno odvojeni i samostalni subjekti. Usluge klijentima ne pruža DTTL. Detaljan opis DTTL-a i njegovih članova možete pronaći na adresi www.deloitte.com/ba/o-nama.

U Bosni i Hercegovini usluge pružaju Deloitte d.o.o. i Deloitte Advisory Services d.o.o., pod zajedničkim nazivom „Deloitte Bosna i Hercegovina“, subjekti povezani pod krovnom firmom Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Bosna i Hercegovina je među vodećim davateljima profesionalnih usluga u zemlji, koje obuhvaćaju usluge revizije, porezne usluge, konsultantske usluge, usluge finansijskog savjetovanja i pravne usluge koje pruža više od 60 domaćih i inozemnih stručnjaka.

© 2018 Deloitte Bosna i Hercegovina

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Agencije.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Agencije da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Agencija prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Sead Bahtanović, direktor i ovlašten revizor

Deloitte d.o.o.

Zmaja od Bosne 12c
Sarajevo, Bosna i Hercegovina
4. april 2018. godine

Sabina Softić, partner i ovlašten revizor

ЗАКЉУЧАК

Агенција је у извјештајној 2017. години извршила планиране активности, у складу са Програмом рада Агенције за 2017. годину, као и активности које се односе на процесе и пројекте, у складу са измијењеним околностима или потребама и захтјевима, у оквиру прописаних надлежности рада Агенције.

Остварени вишак прихода над расходима у извјештајној 2017. години у износу од 1.220.208 КМ потврђен од стране екстерног ревизора, у складу са чланом 43. став (2) ЗоА, преноси се у наредну годину.

По основу новчаних казни које је Агенција изрекла за прекршаје које су учинили субјекти банкарског система ФБиХ, односно одговорна лица у истим, у Буџет ФБиХ у 2017. години уплаћена су средства у износу од 165,3 хиљада КМ.

Органи управљања и руковођења Агенцијом, именовани у складу са прописаном процедуром од стране Парламента ФБиХ у првом кварталу 2017. године, имали су активну улогу у вршењу општег надзора пословања Агенције и предузимању одговарајућих мјера за ефикасно и рационално обављање послова из прописаних надлежности Агенције, даљњег унапређења процеса супервизије субјеката банкарског система, те представљања и руковођења радом Агенције, уз редован и активан рад савјетодавног тијела директора Агенције у области супервизије.

Са циљем очувања стабилности и сигурности банкарског система ФБиХ, Агенција је континуирано надзирала пословање субјеката банкарског система ФБиХ, извршавајући планиране посредне и непосредне контроле и предузимајући мјере у складу са законским овлашћењима и налазима извршених контрола, те пратила извршење наложених мјера субјектима банкарског система у ФБиХ. У појединим сегментима обим извршених контрола Агенције у 2017. години у субјектима банкарског система ФБиХ је био већи од планираних.

Значајне, обимне и захтјевне активности Агенције су током 2017. године проведене у сегменту унапређења и развоја регулаторног оквира за пословање и надзор субјеката банкарског система ФБиХ, а нарочито у поступку усклађивања подзаконских аката – одлука Агенције са новим ЗоБ и ЗоА. У том поступку од стране међународних финансијских организација пружена је техничка подршка у одређеним сегментима. Реализоване су и значајне активности у области међународне сарадње, а остварен је напредак у погледу учешћа на колегијумима супервизора у иностранству на основу потписаних МоУ.

За извршење планираних супервизорских активности Агенције у субјектима банкарског система ФБиХ пружена је одговарајућа правна подршка путем организационих дијелова Агенције надлежних за прописе, лиценцирање и заступање, као и у погледу општих, кадровских, рачуноводствено-финансијских и информатичких послова, у складу са програмским циљевима и захтјевима радних процеса у Агенцији. При томе, тежишне активности су примарно, као и претходних година, биле су усмјерене на осигурање квалитетног и ефикасног система подршке свим организационим дијеловима Агенције, а преваходно основној супервизорској функцији Агенције.

Настављено је са активностима на јачању институционалних капацитета и развоја људских ресурса, значајна пажња је посвећена едукацији запосленика Агенције путем специјалистичких семинара, стручних конференција, курсева и радионица у земљи и иностранству у функцији ефикасног и квалитетног обављања послова из надлежности Агенције, те унапређења пословних процеса.

На сједници одржаној 30.05.2018. године, УО је размотрио и усвојио Извјештај о раду Агенције за банкарство ФБиХ за 2017. годину и оцијенио да је Агенција извршила све планиране и друге специфичне послове, који су били условљени измијењеним околностима које се нису могле предвидјети у периоду планирања активности. У складу са процедуром прописаном чланом 50. ЗоА, Извјештај о раду, односно пословању Агенције за 2017. годину одобрен од стране УО доставља се, путем Владе ФБиХ, Парламенту ФБиХ.

ПРИЛОГ 1.**ПРЕГЛЕД ИЗВРШЕНИХ ON-SITE ОБИМНИХ (СВЕОБУХВАТНИХ)
КОНТРОЛА У БАНКАМА У 2017. ГОДИНИ**

Р. б.	Назив банке	Број дана припреме	Период контроле	Контролор дани (број контролора × број дана)	Дани пост-контролног поступка
1.	ASA BANKA D.D. SARAJEVO	8	16.02.-28.03.	(6 x 29) = 174	20
2.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO	10	24.04.-09.06.	(7 x 31) = 217	20

ПРИЛОГ 2.

ПРЕГЛЕД ЦИЉАНИХ - НАМЈЕНСКИХ КОНТРОЛА ПРЕМА РИЗИКУ

Р. б.	Назив банке	Предмет контроле ризик	Бр. дана припреме	Период контроле	Контролор дани	Дани пост-контролног поступка
1.	NLB BANKA D.D. SARAJEVO	Управљање некавалитетном активом Квалитет активе – кредитни ризик (1 ризик)	7	24.04.-19.05.	(3 контролора x 18 дана) = 54	5
2.	SBERBANK BH D.D. SARAJEVO	Корпоративно управљање-политике и праксе накнада запосленицима, уз оцјену поштивања регулаторних капиталних захтјева (1 ризик)	5	29.03.-11.04.	(2 x 10) = 20	15
3.	SBERBANK BH D.D. SARAJEVO	Контрола провођења Програма за отклањање слабости утврђених AQR-ом Квалитет активе (1 ризик - заједничка контрола са АБРС-ом)	7	05.06.-20.06.	(3 x 12) = 36	8
4.	UNION BANKA D.D. SARAJEVO	Контрола провођења Програма за отклањање слабости утврђених AQR-ом Квалитет активе (1 ризик)	5	12.06.-23.06.	(3 x 10) = 30	5
5.	BOSNA BANK INTERNATIONAL D.D. SARAJEVO	Контрола провођења Програма за отклањање слабости утврђених AQR-ом Квалитет активе (1 ризик)	8	28.08.-12.09.	(3 x 10)= 30	10
6.	VAKUFСКА BANKA D.D. SARAJEVO	Контрола управљања капиталом Капитал (1 ризик)	7	04.09.-20.09.	(4 x 13) = 52	8
7.	ADDIKO BANK D.D. SARAJEVO	Контрола управљања кредитним ризиком и квалитет активе Квалитет активе (1 ризик - заједничка контрола са АБРС-ом)	10	11.09.-06.10.	(5 x 20) = 100	10
8.	ZIRAAT BANK BIH D.D. SARAJEVO	Контрола провођења Програма за отклањање слабости утврђених AQR-ом Квалитет активе (1 ризик)	10	04.12.-15.12.	(3 x 10) = 30	10

ПРИЛОГ 3.

ПРЕГЛЕД ЦИЉАНИХ (НАМЈЕНСКИХ) КОНТРОЛА ИЗВРШЕЊА НАЛОГА
(ПОСТ-КОНТРОЛНИ ПОСТУПАК) У 2017. ГОДИНИ

Р. б.	Назив банке	Бр. дана припреме	Период контроле	Контролор дани	Дани пост-контролног поступка
1.	RAZVOJNA BANKA FEDERACIJE BIH SARAJEVO	5	30.01.-10.02.	(3 контролора x 10 дана)=30	7
2.	RAIFFEISEN BANK BIH D.D. SARAJEVO	5	06.02.-24.02.	(4 x 15) = 60	7
3.	ZIRAATBANK BH D.D. SARAJEVO	4	15.03.-28.03.	(3 x 7) = 21	5
4.	KOMERCIJALNO INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	2	03.04.-07.04.	(2 x 5) = 10	3
5.	NLB BANKA D.D. SARAJEVO (у оквиру циљане контроле квалитета активе)	2	22.05.-23.05.	(3 x 2) = 6	3
6.	SBERBANK BH D.D. SARAJEVO (у оквиру циљане контроле квалитета активе)	2	21.06.-23.06.	(3 x 3) = 9	3
7.	UNIOIN BANKA D.D. (у оквиру циљане контроле квалитета активе)	2	27.06.-28.06.	(3 x 2) = 6	3
8.	UNICREDIT BANK D.D. MOSTAR	3	11.09.-19.09.	(3 x 7) = 21	5
9.	ZIRAAT BANK BIH D.D. SARAJEVO	5	28.08.-20.09.	(4 x 17) = 68	10
10.	BOSNA BANK INTERNATIONAL D.D. SARAJEVO (у оквиру циљане контроле квалитета активе)	3	12.09.-20.09.	(3 x 7) = 21	7
11.	VAKUFСКА BANKA D.D. SARAJEVO (у оквиру циљане контроле капитала)	3	21.09.-27.09.	(4 x 5) = 20	7
12.	ADDIKO BANK D.D. SARAJEVO (у оквиру циљане контроле квалитета активе)	3	09.10.-13.10.	(5 x 5) = 25	5
13.	RAIFFEISEN BANK D.D. BIH SARAJEVO (у оквиру контроле примјене ЗоЗКФУ)	2	11.12.-13.12.	(3 x 3) = 9	5
14.	ASA BANKA D.D. SARAJEVO	5	04.12.-22.12.	(4 x 15) = 20	10

ПРИЛОГ 4.

ПРЕГЛЕД ОСТАЛИХ ЦИЉАНИХ КОНТРОЛА У 2017. ГОДИНИ

Р. б.	Назив банке	Предмет контроле	Бр. дана припреме	Период контроле	Контролор дана	Дани пост-контрол. поступка
1.	SPARKASSE BANK D.D. SARAJEVO	Контрола примјене ЗоЗКФУ - извршење налога	3	06.02.-10.02.	(2 контролора x 5 дана) = 10	3
2.	NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA FILIJALA SARAJEVO	Контрола примјене ЗоЗКФУ	5	06.02.-24.02.	(3 x 15) = 45	10
3.	PROCREDIT BANK D.D. SARAJEVO	Контрола примјене ЗоЗКФУ - извршење налога	5	09.03.-17.03.	(3 x 7) = 21	5
4.	VAKUFСКА BANKA D.D. SARAJEVO	Контрола примјене ЗоЗКФУ - извршење налога	3	16.03.-29.03.	(3 x 10) = 30	5
5.	UNICREDIT BANK D.D. MOSTAR	Контрола примјене ЗоЗКФУ - извршење налога	3	20.03.-24.03.	(2 x 5) = 10	3
6.	INTESA SANPAOLO BANKA BIH D.D. SARAJEVO	Контрола примјене ЗоЗКФУ - извршење налога	4	24.04.-28.04.	(2 x 5) = 10	3
7.	MF BANKA A.D. BANKA LUKA POSLOVNICE U FEDERACIJI BIH	Контрола примјене ЗоЗКФУ	5	24.04.-12.05.	(3 x 10) = 30	10
8.	INTESA SANPAOLO BANKA BIH D.D. SARAJEVO	Контрола примјене ЗоЗКФУ - извршење налога	2	13.11.-17.11.	(2 x 3) = 6	3
9.	PROCREDIT BANK D.D. SARAJEVO	Контрола примјене ЗоЗКФУ - извршење налога	3	13.11.-21.11.	(2 x 5) = 10	4
10.	MF BANKA A.D. BANKA LUKA POSLOVNICE U FEDERACIJI BIH	Контрола примјене ЗоЗКФУ - извршење налога	5	16.11.-22.11.	(2 x 8) = 16	7
11.	NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA FILIJALA SARAJEVO	Контрола примјене ЗоЗКФУ - извршење налога	5	13.11.-28.11.	(2 x 10) = 20	6
12.	RAIFFEISEN BANK D.D. BIH SARAJEVO	Контрола примјене ЗоЗКФУ	5	27.11.-08.12.	(3 x 10) = 30	7
13.	ADDIKO BANK A.D. BANJA LUKA	Учесће у контроли АБРС-а, обимна контрола пословања	7	06.11.-08.11.	(2 x 22) = 44	-
14.	SBERBANK A.D. BANJA LUKA	Учесће у контроли АБРС-а, контрола провођења Програма за отклањање слабости утврђених АQR-ом Квалитет активе	5	14.12.-27.12.	(2 x 10) = 20	-

ПРИЛОГ 5.

ПРЕГЛЕД КОНТРОЛА УПРАВЉАЊА ИС У БАНКАМА У 2017. ГОДИНИ

Р. б.	Назив банке	Дани припреме	Период контроле	Контролор дана	Дани пост-контрол. поступка
1.	BBI BANK D.D. SARAJEVO	6	20.02. - 03.03.	(3 контролора x 9 дана)= 27	8
2.	NLB A.D. BANJA LUKA (učešće u kontroli ABRS-a, kontrola vanjskog pružatelja usluga Halcom d.o.o Sarajevo)	2	03.04. - 05.04.	(3 x 3) =9	2
3.	UNION BANKA D.D. SARAJEVO	6	10.04. - 28.04.	(2 x 15) = 30	8
4.	ADDIKO D.D. SARAJEVO	5	03.07. - 09.07.	(3 x 5)=15	5
5.	UNICREDIT BANK D.D. MOSTAR (učešće kontrolora iz ABRS- a)	5	18.09. - 22.09.	(3 x 5)=15	11
6.	ASA BANKA D.D. SARAJEVO	6	16.10. - 03.11.	(3x 15) = 45	12
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO	6	06.12. - 29.12.	(2 x18) = 36	12

СЕКТОР ЗА НАДЗОР ПОСЛОВАЊА МКО

ПРЕГЛЕД ОСТВАРЕНИХ КОНТРОЛА МКО ЗА 2017. ГОДИНУ

ОБИМНЕ И ЦИЉАНЕ КОНТРОЛЕ

Р.б.	Назив МКО-обимне контроле	Дани припреме	Период контроле	Број дана	Дани посткон т	Број контролор а	Број контр/ дана
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	MKD „EKI“ d.o.o. Sarajevo	5	03.05.-16.06.	33* (112)	5	4	158
2.	MKF „EKI“ Sarajevo	5	02.10.-01.12.	45* (164)	15	4	244

Контроле извршења налога по рјешењима Агенције

Р.б.	Назив МКО-контрола извршења налога	Дани припреме	Период контроле	Број дана	Дани посткон т	Број контролор а	Број кон./дана	Степен извршења налога датих рјешењима Агенције
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	MKF „SANI“ Zenica	2	16.01.-27.01.	10* (22)	5	3*	43*	96%
2.	MKF „EKI“ Sarajevo	2	20.02.-22.02.	3	1	2	12	100%
3.	MKF „MIKRO ALDI“ Goražde	2	13.03.-24.03.	10* (27)	3	3	42	91%
4.	MKF „MELANA“ Sarajevo	2	03.04.-21.04.	15* (43)	3	3	58	61%
5.	MKF „EKI“ Sarajevo	2	06.09.-19.09.	10	7	2	38	43%

* Број дана контроле се узима према евиденцији присуства за сваког контролора.

ПРИЛОГ 7.

ПРЕГЛЕД ОСТВАРЕНИХ КОНТРОЛА ЛИЗИНГ ДРУШТАВА У ФБиХ У 2017. ГОДИНИ

Непосредна обимна контрола усклађености пословања лизинг друштва

Редни број	Назив лизинг друштва	Дани припреме	Период контроле	Број дана	Дани постк.	Број контр.	Број контр/ дана
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	15	13.02.– 22.03.	25	20	3	180

Непосредне контроле извршења наложених мјера

Редни број	Назив лизинг друштва	Дани припреме	Период контроле	Број дана	Дани постк.	Број контр.	Број контр/дана
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	5	18.04. – 28.04.	10	15	2	60
2.	Porsche Leasing d.o.o.	10	01.06.– 22.06.	15	15	3	120
3.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	7	24.08. – 07.09.	10	12	2	58
4.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	10	04.10. – 24.10.	15	15	3	120

Посредна контрола

Редни број	Назив лизинг друштва	Дани припреме	Период контроле	Број дана	Дани постк.	Број контр.	Број контр/дана
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	0	29.05.-31.05.	3	0	1	3

ПРИЛОГ 8.

**УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ПЛАНИРАНИХ И ОСТВАРЕНИХ КОНТРОЛА У
ЛИЗИНГ ДРУШТВИМА У 2017. ГОДИНИ**

ПЛАНИРАНО				ОСТВАРЕНО			ОДСТУПАЊА
Р. б.	Лизинг друштво	Врста контроле	Трајање контроле	Лизинг друштво	Врста контроле	Трајање контроле	Коментар по позицијама које одступају
1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	Непосредна - обимна контрола	5 седмица	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	Непосредна - обимна контрола	5 седмица	—
2.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	Непосредна - контрола извршења наложених мјера	2 седмице	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	Непосредна - контрола извршења наложених мјера	2 седмице	—
3.	Porsche Leasing d.o.o.	Непосредна - контрола извршења наложених мјера	3 седмице	Porsche Leasing d.o.o.	Непосредна - контрола извршења наложених мјера	3 седмице	—
4.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Непосредна - контрола извршења наложених мјера	2 седмице	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Непосредна - контрола извршења наложених мјера	2 седмице	—
5.	Hypo-Alpe-Adria Leasing d.o.o. Banja Luka	Непосредна - контрола извршења наложених мјера	2 седмице	—	—	—	У Плану контрола Сектор за III квартал 2017. године је наведено контрола извршења налога датих Hypo-Alpe-Adria Leasing d.o.o. Banja Luka (у даљем тексту HLBL). У току припреме за контролу, АБРС је доставио Рјешење којим АБРС одузима дозволу за обављање послова лизинга на писмени захтјев HLBL. Истим је, у складу са законским одредбама, покренут ликвидациони поступак. У складу са наведеном чињеницом, Агенција није била у могућности да обави планирану контролу извршења налога по Рјешењу. Од стране одговорног контролора сачињена је Службена забиљешка, чиме се целокупан поступак надзора обуставља.
6.	—	—	—	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Посредна контрола	3 дана	По основу достављеног дописа Омбудсмена о непоштивању одредби ЗоЗКФУ од стране VB Leasinga d.o.o. Sarajevo, извршена је off-site контрола сегмента усклађености VB Leasinga d.o.o. Sarajevo са одредбама ЗоЗКФУ, сачињен Записник и достављен друштву.
7.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Непосредна - контрола извршења наложених мјера	3 седмице	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Непосредна - контрола извршења наложених мјера	3 седмице	—

ДОДАТАК 1. - ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ УО ЗА 2017. ГОДИНУ

Акти усвојени од стране УО у 2017. години

А) Акти којима се прописује рад Агенције:

- 1) Одлука о избору предсједнице Управног одбора Агенције за банкарство Федерације БиХ;
- 2) Одлука о избору замјеника предсједнице Управног одбора Агенције за банкарство Федерације БиХ;
- 3) Измјене и допуне Пословника о раду Управног одбора Агенције, у складу са измјенама из дискусије;
- 4) Статут Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине (упућен на сагласност Влади Федерације БиХ и објаву у Службене новине ФБиХ).

Б) Програми рада и извјештаји о раду Управног одбора и Агенције:

- 1) Извјештај о раду Управног одбора Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине у 2016. години;
- 2) Извјештај о раду Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине у 2016. години;
- 3) Одлука о верификацији Одлуке о усвајању Извјештаја о раду Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2016. годину, број: У:О:-94-3/17 од 23.02.2017. године;
- 4) Програм рада Управног одбора Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2018. годину
- 5) Програм рада Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2018. годину;
- 6) Програм рада Уреда интерног ревизора Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2018. годину.

Ц) Акти који се односе на рад омбудсмена за банкарски систем у ФБиХ:

- 1) Извјештај о раду Омбудсмена за банкарски систем Федерације Босне и Херцеговине за период од 01.01. до 31.12.2016. године;
- 2) Извјештај о раду омбудсмена за банкарски систем у Федерацији Босне и Херцеговине за период од 01.01. до 30.06.2017. године.

Д) Акти којима се регулише рад субјеката банкарског система ФБиХ:

- 1) Одлука о стављању ван снаге Одлуке о поступању банке са неактивним рачунима;
- 2) Одлука о стављању ван снаге Одлуке о обрачуна камата и накнада за неактивне рачуне;
- 3) Одлука о издвајању пословних процеса лизинг друштва (екстернализацији);
- 4) Одлука о измјенама и допунама Одлуке о условима и поступку за издавање и одузимање дозволе за обављање послова лизинга;
- 5) Одлука о измјенама и допунама Одлуке о условима и поступку за издавање и одузимање сагласности лизинг друштва;
- 6) Одлука о измјенама и допунама Одлуке о надзору лизинг друштва;
- 7) Одлука о израчунавању капитала банке;
- 8) Одлука о захтјевима за консолидовану банкарску групу;
- 9) Одлука о објављивању података и информација банке;

- 10) Одлука о великим изложеностима;
- 11) Одлука о управљању каматним ризиком у банкарској књижи;
- 12) Одлука о управљању ризицима у банци;
- 13) Одлука о интерном процесу процјене адекватности капитала у банци;
- 14) Одлука о управљању ризиком ликвидности банке;
- 15) Одлука о плановима опоравка банке и банкарске групе;
- 16) Одлука о купопродаји пласмана банке;
- 17) Одлука о условима за издавање прокуре у банци;
- 18) Одлука о екстерној ревизији и садржају ревизије у банци;
- 19) Одлука о контролним функцијама банке;
- 20) Одлуке о потврђивању и усклађивању текста преамбуле усвојених одлука;
- 21) Одлука о изјави о имовинском стању;
- 22) Одлука о евиденцији банке и организацијског дијела банке са сједиштем у Републици Српској или Брчко Дистрикту и представништва банке отвореног у Федерацији Босне и Херцеговине;
- 23) Одлука о пословању банке са лицима у посебном статусу са банком;
- 24) Одлука о обавези банке о обавјештавању Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине;
- 25) Одлука о јединственем начину обрачуна и исказивања ефективне каматне стопе на кредите и депозите;
- 26) Одлука о условима и начину поступања банке, микрокредитне организације и лизинг друштва по приговору клијента;
- 27) Одлука о политици и пракси накнада запосленицима у банци;
- 28) Одлука о савјесном поступању чланова органа банке;
- 29) Одлука о укључивању посебних услова за уговарање дугорочних ненамјенских и замјенских кредита физичким лицима у систем управљања ризицима у банци;
- 30) Одлука о изузецима од чувања банкарске тајне;
- 31) Одлука о условима када се банка сматра несолвентном;
- 32) Одлука о управљању информационим системом у банци;
- 33) Одлука о управљању екстернализацијом у банци;
- 34) Одлука о систему интерних контрола у банци;
- 35) Одлука о управљању девизним ризиком банке;
- 36) Одлука о условима и поступку за издавање, одбијање издавања и укидање дозволе за рад банке;
- 37) Одлука о условима и поступку за издавање и одбијање издавања сагласности за избор односно именовање чланова надзорног одбора и управе банке и укидање издатих сагласности;
- 38) Одлука о условима и поступку за издавање, одбијање издавања и укидање других сагласности за обављање банкарских активности;
- 39) Одлука о процјени испуњавања услова за чланове надзорног одбора и управе банке;
- 40) Одлука о супервизији банака и поступцима Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине;
- 41) Одлука о поступку за утврђивање потраживања и расподјеле активе и пасиве приликом ликвидације банке;
- 42) Одлука о накнадама које друштва за факторинг плаћају Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине;
- 43) Одлука о извјештајима које банка доставља Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине.

Е) Информације о банкарском, микрокредитном и лизинг сектору у ФБиХ:

- 1) Информација о банкарском систему Федерације БиХ са стањем на дан 31.12.2016. године;
- 2) Информација о микрокредитном систему Федерације БиХ са стањем на дан 31.12.2016. године;
- 3) Информација о сектору лизинга у Федерацији БиХ са стањем на дан 31.12.2016. године;
- 4) Информација о банкарском систему Федерације БиХ са стањем на дан 31.03.2017. године;
- 5) Информација о микрокредитном систему Федерације БиХ са стањем на дан 31.03.2017. године;
- 6) Информација о сектору лизинга у Федерацији БиХ са стањем на дан 31.03.2017. године;
- 7) Информација о банкарском систему Федерације БиХ са стањем на дан 30.06.2017. године;
- 8) Информација о микрокредитном систему Федерације БиХ са стањем на дан 30.06.2017. године;
- 9) Информација о сектору лизинга у Федерацији БиХ са стањем на дан 30.06.2017. године;
- 10) Информација о микрокредитном систему у Федерацији БиХ са стањем на дан 30.09.2017. године;
- 11) Информација о сектору лизинга у Федерацији БиХ са стањем на дан 30.09.2017. године;
- 12) Информација о банкарском систему Федерације БиХ са стањем на дан 30.09.2017. године.

Ф) Акти који се односе на финансијско пословање Агенције:

- 1) Извјештај о финансијском пословању Агенције за банкарство Федерације БиХ за пословну 2016. годину и распоређивању вишка прихода над расходима у трајне (сопствене) изворе финансирања;
- 2) Извјештај о финансијском пословању Агенције за банкарство Федерације БиХ за прво полугодиште 2017. године;
- 3) План финансијског пословања Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2018. годину;
- 4) Одлука о резервисању средстава на име примања запослених Агенције за банкарство Федерације БиХ, у складу са МРС 19;
- 5) Одлуке о преносу средстава у Фонд посебних резерви.

Г) Остали разматрани и усвојени акти:

- 1) Одлука о утврђивању висине мјесечне нето накнаде за рад предсједници, замјенику предсједнице и члановима Управног одбора Агенције;
- 2) Одлука о утврђивању висине мјесечне нето плате директора Агенције;
- 3) Одлука о утврђивању мјесечне нето плате замјенице директора Агенције;
- 4) Одлука о одобравању издвајања средстава за набавку два нова путничка возила за потребе Агенције за банкарство Федерације БиХ;
- 5) Одлука о одобравању издвајања средстава за набавку услуга из области односа с јавношћу и кризног комуницирања;
- 6) Одлука о одобравању издвајања средстава за набавку рачунарске опреме;

- 7) Одлука о одобравању издвајања средстава за набавку нових моторних возила;
- 8) Одлуке о исплати стимулативног дијела плате.

X) Остали материјали:

Најзначајнији закључци које је усвојио УО у 2017. години се односе на усвајање, односно примање на знање:

- Информација о раду Агенције између двије сједнице УО;
- Информација о извршеним контролама у субјектима банкарског система у ФБиХ;
- предложених текстова уговора о мјесечној накнади за предсједницу, замјеника предсједнице и чланове УО, те уговора у раду директора и замјенице директора Агенције;
- препорука по коначном Извјештају о финансијској ревизији Агенције за банкарство Федерације БиХ за 2016. годину из надлежности УО, те предузимање активности и давање коментара на исте по закључку УО и др.

ДОДАТАК 2. - ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ОМБУДСМЕНА ЗА БАНКАРСКИ СИСТЕМ ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ ЗА 2017. ГОДИНУ

I - УВОД

Омбудсмен за банкарски систем Федерације Босне и Херцеговине (даље: Омбудсмен) Управном одбору Агенције за банкарство ФБиХ доставља Извјештај о раду за период 01.01. – 31.12.2017.године, сходно члану 36. Закона о Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине (“Службене новине Федерације БиХ”, број: 75/17).

Основне надлежности и овлашћења Омбудсмена утврђене Законом о Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине су:

- пружање информација о правима и обавезама корисника и давалаца финансијских услуга,
- праћење и предлагање активности за унапређење односа између корисника финансијских услуга и финансијских организација банкарског система Федерације БиХ,
- истраживање активности на финансијском тржишту по службеној дужности или на основу приговора, ради заштите права корисника финансијских услуга,
- разматрање приговора корисника финансијских услуга, давање одговора, препорука и мишљења, те предлагање мјере за рјешавање приговора,
- посредовање у мирном рјешавању спорних односа између корисника финансијских услуга и финансијских организација банкарског система Федерације БиХ,
- издавање смјерница или препорука о посебним стандардним условима или активностима за примјену добрих пословних обичаја у пословању финансијских организација банкарског система Федерације БиХ,
- предлагање Управном одбору Агенције доношење аката из његове надлежности у области заштите права корисника финансијских услуга,
- сарадња са надлежним правосудним, управним и другим органима и организацијама, као и са надзорним и контролним институцијама у земљи и иностранству, у оквиру своје надлежности,
- сарадња са осталим органима и субјектима надлежним за заштиту права потрошача,
- предузимање и других радњи из области заштите права корисника финансијских услуга.

Омбудсмен проводи поступак према поступку утврђеном Правилима поступања Омбудсмена за банкарски систем Федерације Босне и Херцеговине (“Службене новине Федерације БиХ”, бр. 62/14 и 93/15), а који се извршавају према већ успостављеним материјално техничким условима које осигурава Агенција за банкарство ФБиХ (даље: Агенција). У дијелу унутрашње организације одјела, поред лица које руководи одјелом - Омбудсмен, распоређен је још један извршилац, дипломирани правник, стручни сарадник за правне послове.

Извјештај садржи све активности које је Омбудсмен предузео на реализацији Плана рада за 2017. годину, статистичке податке и показатеље о достављеним приговорима/захтјевима корисника финансијских услуга за заштиту њихових права,

врсте приговора и начин рјешавања, вођење вансудских поступака, као и поступање финансијских институција по приговорима. У извјештају је дат приказ издатих препорука, запажања и мишљења Омбудсмена, врсте и доминантности приговора/захтјева, стања финансијских права клијената и комуникације са финансијским институцијама. Поред рада на приговорима/захтјевима корисника, одјел се бавио и другим питањима од значаја за заштиту финансијских права корисника финансијских услуга. Извјештај садржи и приказ сарадње са другим институцијама из области заштите клијената и жираната.

Омбудсмен је почео са радом у априлу 2014.године. Успостављењем Омбудсмена, као самосталног и независног одјела уведена је заштита права корисника финансијских услуга, каква је присутна у земљама у окружењу и региону, а корисник као важан субјект на тржишту је добио институционализовану заштиту.

Од почетка рада и активности самосталног одјела Омбудсмена за примљено је више од 1000 приговора и захтјева корисника финансијских услуга те више од 900 различитих упита, молби и захтјева на које су дати образложени одговори у писаној форми, усменим путем у телефонској комуникацији или путем електронске поште.

II - ПРОГРАМСКА ОПРЕДЈЕЉЕЊА И ОБЛИЦИ РАДА ОМБУДСМЕНА

2.1. Активности на реализацији Програма рада Омбудсмена за 2017. годину

У програму рада за 2017. годину дати су основни задаци и дефинисане основне активности Омбудсмена, које се првенствено темеље на имплементацији Закона у области заштите корисника финансијских услуга и жираната, на поставкама утврђеним Законом о Агенцији за банкарство ФБиХ и подзаконским актима.

У току 2017. године одјел Омбудсмена је обављао сљедеће активности:

- Пријем корисника и жираната у службеним просторијама те пружање савјета у сврху заштите њихових права, упуте и мишљења;
- Пријем телефонских позива корисника;
- Примање и завођење приговора/захтјева корисника и жираната;
- Провођење испитног поступка и рјешавање спорова по приговорима корисника и жираната;
- Сарадња са одјелима Агенције, размјена информација и унапређење подзаконских аката;
- Праћење имплементације нових законских прописа, Закон о заштити корисника финансијских услуга, Закон о заштити жираната, Закона о банкама, подзаконских аката и инсистирање на усклађивању правне регулативе и банкарске праксе финансијских институција у области заштите корисника финансијских услуга, ради унапређења заштите права корисника;
- Сарадња са другим субјектима из области заштите корисника (омбудсмен за банкарски систем Републике Српске, омбудсмен за заштиту потрошача БиХ, органи правосуђа, невладин сектор) ради унапређења заштите права корисника;
- Подизање нивоа информисаности корисника кроз информативне брошуре објављене у принтаним медијима и на web страници Агенције;

- Препоруке финансијским институцијама које се односе на побољшање односа према корисницима, примјене добре пословне праксе у пословању и рјешавању појединачних спорова између корисника/жиранта и финансијских институција;
- Разматрање захтјева жираната за ослобађање од обавезе јемства, провођење испитног поступка и издавање Препорука надлежном одјелу Агенције у сврху доношења коначне одлуке-Рјешења по захтјевима жираната.

2.2. Преглед приговора, захтјева и других поднесака корисника финансијских услуга

У периоду од 01.01. до 31.12.2017. године, самостални одјел Омбудсмена је запримио 408 приговора, захтјева и обавјештења у односу на настале спорне односе у вези са поступањем и радом финансијских институција у појединачним односима и комуникацији са корисницима финансијских услуга. Омбудсмену се корисници и жиранти обраћају путем: редовне и електронске поште, телефонских позива и лично у усменој комуникацији.

У извјештајном периоду Омбудсмен је запримио и 423 истоврсна приговора/захтјева корисника рачуна у једној банци који су се жалили на начин и услове достављања мјесечних извода по текућим рачунима. Сви предмети су позитивно ријешени по општој препоруци за корекције у обавијести која је послана клијентима.

Са корисницима који су доставили приговор/захтјев за заштиту својих права, редовно се комуницирало из одјела Омбудсмена, у писаној или усменој форми, ради информисања о току и исходу поступка.

Од укупног броја 408 запримљених приговора/захтјева, 351 је завршен, укључујући и 17 поступака који су покренути у току 2016. године, а окончани у овом извјештајном периоду. У току је рад по 71 приговору који су у различитим фазама поступка. Структура завршеног 351 предмета је сљедећа:

61 основаних приговора, позитивно ријешених у корист подносиоца приговора (од чега је 9 предмета позитивно ријешених по препоруци Омбудсмена),

49 надлежно поступање и позитивно ријешених у интерном поступку са финансијском институцијом,

130 неоснованих приговора корисника,

39 приговора на које су дати образложени одговори са упутама корисницима у вези са примјеном важеће законске регулативе, материјалних и процесно-правних прописа у остваривању њихових права,

11 приговора одустанак подносиоца од приговора,

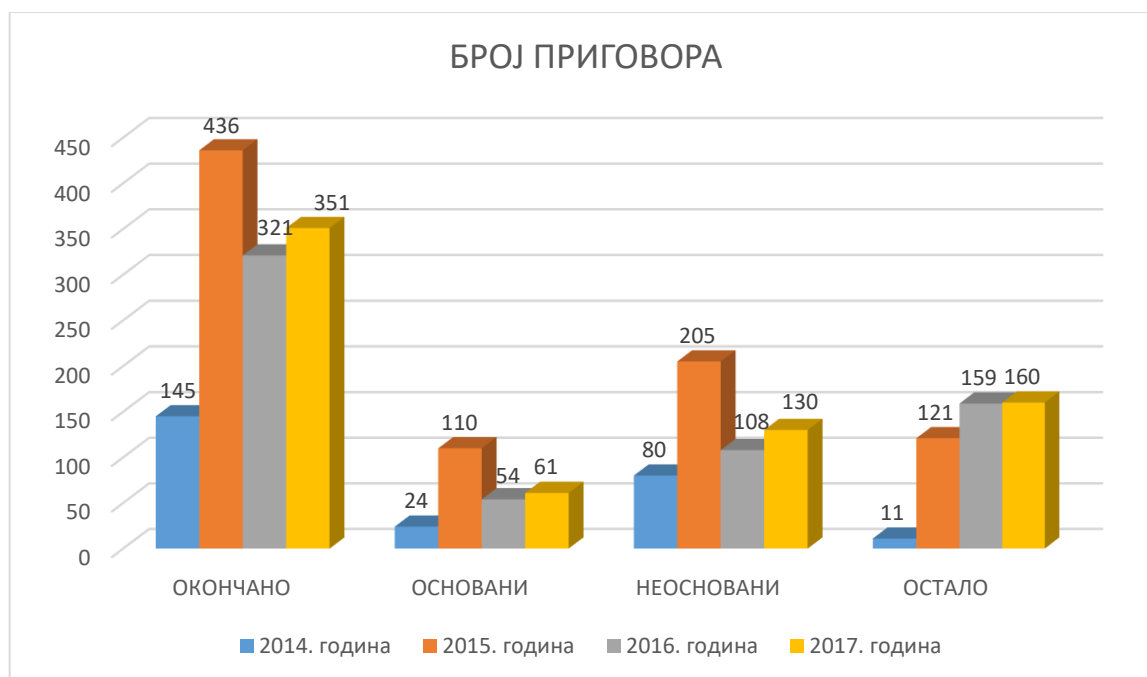
19 приговора који су прослијеђени другој надлежној институцији/одјелу (9 приговора су прослијеђени другим организационим дијеловима Агенције на даље поступање, 6 приговора је достављено на надлежно поступање Агенцији за банкарство Републике Српске),

17 Препорука по захтјеву за ослобађање од обавезе јемства (10 неоснованих и 2 основаних, те 5 у току на које се чека одговор - Рјешење Агенције),

25 приговора који нису прихваћени због неблаговремености или неуредности предмета.

У извјештајном периоду је одржан 1 састанак странака у поступку посредовања пред Омбудсменом који је окончан споразумом о нагодби између корисника финансијских услуга и финансијске институције. Остала рјешења спорних односа о којима се расправљало у поступку пред Омбудсменом су постигнути без потребе за одржавање састанка за посредовање, односно исти су ријешени у писаној кореспонденцији са обје стране у спорном односу.

2.3 Преглед окончаних поступака

2.4. Структура приговора по финансијским институцијама

Финансијске институције	број и %
Банке	276 (78,63%)
Микрокредитне организације	24(6,84%)
Лизинг друштва	2 (0,57%)
Остало	49 (13,96%)
УКУПНО	351 (100%)

2.5. Структура приговора/захтјева према подносиоцима

Подносиоци приговора	број и %
Корисници	201 (57,3%)
Жиранти	46 (13,1%)
Судужници	5 (1,42%)
Остали	99 (28,2%)
УКУПНО	351 (100%)

2.6. Број приговора/захтјева по врстама финансијских услуга

Врста финансијских услуга	број и %
Кредити	83 (41,5%)
Депозити	15 (7,5%)
Платни промет	32 (16%)
Електронски инструменти плаћања	15 (7,5%)
Лизинг	2 (1%)
Остало	53 (26,5%)
УКУПНО	200 (100%)

2.7. Препоруке финансијским институцијама

Омбудсмен у складу са законским овлашћењима даје препоруке, ставове, смјернице и мишљења финансијским институцијама за побољшање односа између корисника/жиранта и финансијске институције, а на основу сазнања и информација прикупљених у поступцима по обавјештењима/приговорима или захтјевима које води. Препоруке се првенствено односе на побољшање односа према корисницима, примјене добре пословне праксе у пословању, интерних аката и рјешавању појединачних спорова између корисника/жиранта и финансијских институција.

У посматраном периоду Омбудсмен је, на основу појединачних приговора физичких лица - корисника финансијских услуга, у вези са преносом потраживања из уговора о финансијском лизингу одобрених физичким лицима, новом повјериоцу који није под надзором Агенције, упутио препоручу лизинг друштву за корекције у пословању у смислу поштивања одредби из члана 37. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Препорука није уважена те је предмет упућен надлежном сектору Агенције ради предузимања мјера из своје надлежности, а у вези са одредбама Закона и подзаконских аката.

По захтјеву једне банке сачињено је мишљење на приједлог преноса економских користи и ризика из портфолија банке одобреног физичким лицима, на друштво које није финансијска институција под надзором Агенције. С обзиром да је након овог упита услиједило и још неколико приједлога финансијских институција за реализацију преноса потраживања, углавном доспјелих и неосигураних, можемо закључити да је јако важно и системски битно питање детаљно прописати правну перспективу оваквих трансакција којим банке настоје ријешити ненаплатива потраживања (NPL – non performing loans). Ступањем на снагу новог Закона о банкама и доношењем Одлуке о купопродаји пласмана банке значајно је унапређена правна регулатива, стандарди и услови за купопродају пласмана, посебно са аспекта заштите дужника и корисника финансијских услуга. Основно образложење члана 37. Закона о заштити корисника финансијских услуга и увођења забране преноса NPL кредита везаних за физичка лица као кориснике финансијских услуга изван финансијских институција које су под надзором Агенције, јесте да се спријечи ризик недозвољеног поступања од стране пријемника – нерегулисаних субјеката (изван надзора Агенције) према корисницима кредита.

Поводом неколико истоврсних приговора корисника штедње/депонената једне банке који су достављени Омбудсмену у вези са поступком односно пропуштањем у поступању банке и неправилностима у дијелу извршеног раскида Уговора прије истека уговореног рока упућена је препорука банци за корекције у пословању. С обзиром да се у

приговорима наводи једнострани раскид уговора и самовољно пребацивање новчаних средстава са активних штедних планова на текуће рачуне корисника, од банке је тражено да омогући подносиоцима приговора отклањање наступљених посљедица на начин да се испуне услови из закључених појединачних уговора и корисницима изврши обрачун и исплата недостајуће камате. Препорука је уважена, а банка је доставила информацију о предузетим мјерама и извршеним корекцијама у пословању.

У испитном поступку који смо проводили по приговору/захтјеву, утврђено је да двије банке у својим интерним актима “Одлука о накнадама и другим трошковима које наплаћују у пословању са физичким лицима” прописују и наплаћују накнаде за издавање потврде о стању дуга на захтјев клијента, а у сврху пријевремене отплате кредита. У конкретном случају поступање банке је супротно чл. 30. Закона о заштити корисника финансијских услуга који на императиван начин одређује права корисника, што значи да се у конкретној ситуацији и на банку примјењује принцип да властитим номиналним одређивањем услуга „у сврху“ не може за себе уговорити виша права него што јој по закону припада као даваоцу сваке појединачне банкарске услуге и да терминолошка квалификација од стране банке није у сфери правних интереса корисника јер у сваком случају нема квалитативних разлика у обиму услуга које врши, што произилази из документа банке.

Препоруком је тражено отклањања повреда одредаба закона и даљег поступања, укључујући и усклађивање интерних аката банке. Једна банка је уважила препоруку и доставила доказ о извршеним корекцијама у пословању, а информација је упућена надлежном организационом дијелу Агенције на даље поступање и предузимање мјера из оквира своје надлежности.

2.8. Информације Агенцији за банкарство

Како Омбудсмен нема овлашћења да доноси формалноправно обавезујуће одлуке, у случају када утврди да су повреде права корисника/жиранта проузроковане незаконитим или несавјесним поступањем финансијских институција, Омбудсмен доставља предмет надлежном сектору Агенције, ради евентуално предузимања мјера из оквира надлежности регулатора.

Извјештајни период је обухватио неколико информација и приједлога Агенцији, а на основу чињеница из приговора/захтјева који су достављени нашем одјелу.

Значајан број захтјева корисника односио се на рефинансирање њихових обавеза због промијењених околности (останак без посла, смањена примања, дуготрајно боловање и сл.). Чланом 31. Закона о заштити корисника финансијских услуга прописано је да ако у току трајања уговорног односа буде умањена кредитна способност корисника, односно ако наступе друге битне околности на које корисник не може утицати, финансијска институција може, на захтјев корисника, прогласити застој у отплати, а у том периоду не обрачунавати затезну камату на доспјело а неизмирено потраживање у складу са прописом Агенције. Због различите праксе финансијских институција у овом дијелу, мишљења смо да је потребно унаприједити регулативу у смислу подзаконског акта којим би се прописали услови и начин репрограмирања и проглашења застоја у отплати обавеза клијента на начин како је то било прописано Одлуком Агенције о репрограму кредитних обавеза која је била на снази до краја 2014.године.

Агенцији је упућена и општа препорука да се Одлука о минималним стандардима за управљање кредитним ризиком и класификацију активе банака ревидира са новим

структуралним одредницама и регулаторним захтјевима за третман и рекласификацију кредита, а све са циљем бољег праћења периода уредности отплате клијента и извјештавања.

У погледу питања начина одређивања накнада које банке наплаћују у случају кашњења у плаћању обавеза корисника и које су предмет уговора установљено је да поједине банке у случају кашњења у измирењу обавеза из уговора о коришћењу платних картица примјењују накнаду која није изражена као стопа затезне камате (у процентуланом износу) одређена законом или уговором. С обзиром да политика подизања висине накнада по свим производима које банке нуде корисницима већ биљежи континуирани раст, предложено је да се овај сегмент уврсти у план контрола, евентуално испита и траже корекције у поступању.

III - ЗАПАЖАЊА И МИШЉЕЊА ОМБУДСМЕНА

Према приказаним подацима у графикону и табелама 1., 2. и 3, највећи број приговора се односи на банке, што је и очекивано, с обзиром на доминантност на финансијском тржишту као и бројем и групом производа које имају у понуди. Највећи број приговора се односи на двије банке које су доминантне у систему и које биљеже раст кредитних активности у протеклој години. Посебно треба истаћи да број приговора у посматраном периоду биљежи повећање у поређењу са претходним извјештајним периодима, али и значајно већи степен сложености спорних односа и дуготрајнијим поступцима.

3.1. Кредитни послови

У току 2017. године, као и у ранијим извјештајним периодима, највећи број приговора је из групе **кредитних послова**.

Приговори корисника, физичких лица, првенствено су се односили на спорна питања ваљаности уговарања клаузула о промјенљивости каматне стопе на кредите, извршених промјена каматне стопе у току трајања уговорног односа од стране финансијских институција. У извјештајном периоду окончано је 6 поступака који су се односили на неинформисаност о промјени каматне стопе, висок износ обрачунатих камата, као и неразумијевање од стране финансијских институција њиховог погоршаног економског и финансијског стања у односу на вријеме када су узели кредит. У погледу ових приговора, важно је напоменути да је ријеч о појединачним уговорима који су закључени прије ступања на снагу Закона о заштити корисника финансијских услуга, уговорене каматне стопе у смислу општих норми облигационог права недовољно одредиве или одређене, а извршене промјене камате нису имале двосмјерни карактер, већ је ријеч само о повећању, које су банке правдале промијењеним околностима на тржишту, у неким случајевима и са порастом вриједности референтних каматних стопа (еурибор, либор). По овим основама дате су појединачне препоруке и остварен је значајан напредак у смислу позитивног рјешавања спорних односа, при чему треба истаћи да су финансијске институције у великој мјери извршиле усклађивање свог пословања у дијелу уговарања промјенљиве каматне стопе са Законом о заштити корисника финансијских услуга. Корисници који су у својим приговорима захтијевали начин обрачуна и евентуално утврђивање штете проистекле из спорног односа, као и у ранијим периодима корисници су добили упуту да је питање евентуално настале штете потребно расправити судским путем.

Велики број приговора у извјештајном периоду односио се на неприхватање репрограмирања и реструктурирања постојећих кредита или прихватање под неповољнијим условима, у односу на основни уговор. Примједбе су се односиле и на неразумијевање финансијских институција, економског и финансијског статуса клијента, у односу на вријеме када су узели кредит, у смислу останка без посла, дуготрајног боловања, презадужености и смањених новчаних примања. Због различите праксе финансијских институција и у овом дијелу је потребно унаприједити регулативу у смислу подзаконског акта којим би се прописали услови и начин репрограмирања и проглашења застоја у отплати обавеза клијента.

Одређени број приговора који су били присутни и у претходним извјештајним периодима, имају за предмет извјештавање и достављање података о категоризацији кредита корисника према Централном регистру кредита код Централне банке БиХ. Корисницима нису пружене информације или су недовољно информисани од стране финансијских институција о прописима (законима и подзаконским актима) који регулишу ову област. Посебно треба истаћи да финансијске институције неажурно воде евиденције и извјештавају Централну банку БиХ за кредите код којих је евидентирано кашњење, и који су сврстани у нижу категорију, а потом отплаћени, односно корисницима нису доступне информације након којег временског периода ће њихова категоризација бити промијењена као и уредност у отплати.

Примјећујемо наконведеног испитног поступка, да је пракса рекласификације (враћања у бољу категорију) различита и није јединствена за све банке када је у питању временски рок – период праћења уредности отплате клијента, па је у неким банкама то 3 мјесеца, 6 или 9 мјесеци уколико клијент нема даљег кашњења у отплати, након чега се његова класификација побољшава за једну словну ознаку (нпр. из Д у Ц категорију).

Посебно треба истаћи да у групи кредитних послова у посматраном периоду, имамо значајан број приговора клијената који су се суочили са блокадом рачуна и запљеном примања преко текућих рачуна које су покренуле финансијске институције у сврху наплате својих потраживања без активности суда, односно извршног наслова. Код овакве врсте приговора дата су образложења и упуте корисницима у вези са правима, односно обавези финансијске институције на примјену ограничења обуставе личних примања из Закона о извршном поступку („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 32/03, 52/03, 33/06-испр., 39/09, 74/11, 35/12, 46/16) и Закона о раду ФБиХ („Службене новине Федерације БиХ“, број: 62/15).

Као и у претходним извјештајним периодима и даље су присутни приговори у вези са висином накнада које се наплаћују од стране банака у пословима унутрашњег и међународног платног промета, накнада за затварање кредита, за издавање потврда и сагласности те дужином трајања такве врсте услуга за клијента, што је остављено као дискреционо право финансијске институције, а наравно уз опаску са жељом да задрже клијента. Ако посматрамо информације о структури прихода банкарског система у Ф БиХ и учешћу камата и накнада и провизија у укупном приходу квартално за претходну годину и прву половину 2017. године, онда се ови приговори могу сматрати оправданим и наша констатација да је и у овој години дошло до повећања различитих накнада, а што је додатно поскупило платне услуге и производе за корисника. Накнаде које нису у вези са стварним трошковима које финансијска институција има по том производу, не могу се сматрати оправданим нити прихватљивим, а посебно са становишта начела еквиваленције и објективних норми и мјерила. У неколико европских држава трошкови код потрошачких кредита ограничени су законом, годишња процентуална стопа накнаде не може бити већа од максималне годишње стопе накнаде утврђене законом, а каматна

стопа не може премашити годишњи индекс потрошачких цијена из претходне године коју је утврдио Национални завод за статистику или друго надлежно тијело (нпр. максимална годишња накнада за основне банкарске услуге не може бити већа од 14,51 € у Белгији)².

Корисници су приговарали да због дуготрајности поступка обрачуна остатка и неиздавање потврда о стању дуга, нису у могућности затворити кредит, при чему се сматрају оштећеним за приспјеле ануитете и обрачунате камате. Иако су сви приговори ове врсте позитивно ријешени након обраћања корисника Омбудсмену, финансијским институцијама су дате препоруке да у свим поступцима ажурније поступају по захтјевима клијената, без постављања услова који би били на штету клијента.

Корисници су се Омбудсмену обраћали и по питањима кредита који су осигурани полицом осигурања винкулиране у корист финансијске институције током цијелог трајања кредитног односа, а кредит су затворили прије истека рока за отплату. Пет разматраних приговора су имали спорно питање, да финансијске институције одбијају исплатити дио премије осигурања који је неискоришћен, а услед пријевременог поврата кредита. Увидом у предмете, констатовано је да општи услови осигуравајуће куће, која је у уговорном односу са финансијском институцијом дефинишу питање премије, али да корисници нису били информисани или су недовољно информисани о условима и начину коришћења и поврата дијела премије. С обзиром да се банке у правилу појављују у својству уговарача осигурања у име и за рачун корисника, а што је и констатовано увидом у неколико уговора о осигурању банке са одређеним осигуравачем, потребно је и да све неспоразуме са корисницима банка на адекватан начин ријеши, информисањем о везаној услузи (осигурања) приликом одобравања кредита и унаприједи своје пословање у овом дијелу.

3.2. Депозитни послови

У посматраном периоду, приговори корисника који се односе на **депозитне послове** су првенствено у вези са аутоматским продужењем уговора о ороченим депозитима, тзв. реорочавањем новчаних депозита, промјенама каматне стопе и неправилним достављањем обавјештења корисницима. Од финансијских институција је затражено и дате препоруке у свим поступцима, да благовремено и у прописаним роковима Законом о заштити корисника финансијских услуга („Службене новине Федерације БиХ“, број: 31/14) информишу кориснике о правима на продужење уговора, а у случају промјене каматне стопе року у којем имају право да раскину уговор.

3.3. Платни промет

Надаље, за примљен је и значајан број приговора који се односе на услуге **платног промета**, а који за предмет имају врсту и висину накнада које финансијске институције наплаћују у пословању са корисницима. Корисници су приговарали на висину накнада за вођење и затварање рачуна, кредитне партије и издавање потврда и сагласности о стању дуга по текућим обавезама. Приликом обраде и поступања у овим предметима, спорно питање је што финансијске институције ово право на обрачун и наплату накнада уговарају са корисницима и то техником упућујућих норми на интерне акте и опште услове пословања, који су касније подложни промјенама, а са клаузулом да је клијент са потписом уговора сагласан са свим тим накнадним измјенама. Од финансијских

² http://economie.fgov.be/fr/consommateurs/Credit_consommation/Kredietkosten/Tarifs_maximaux/
http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=2013022819&table_name=loi

институција је затражено да сви трошкови који падају на терет корисника морају бити познати у моменту склапања уговорног односа, а висина накнада објективна, једнака стварним трошковима које финансијска институција има по тим услугама.

Током извјештајног периода Омбудсмену се са појединачним жалбама-приговорима обратило 423 корисника услуга једне банке. Сви достављени приговори/захтјеви су истоврсног садржаја и за предмет имају обавјештење банке према корисницима о достави извода путем е-mail адресе као искључивог начина обавјештавања клијента о мјесечним промјенама на рачуну. Подносиоци изражавају незадовољство у вези са споменутом обавијести банке “достава извода путем emaila” и сматрају да је њихово законско право изабрати прихватљиви начин за доставу извода, односно да је банка у обавези послати изводе на кућну адресу сваког од клијента или на други уговорени начин. Осим појединачних обраћања корисника и њихових приговора, Омбудсмену је достављено писмо Удруге потрошача „Клуб потрошача“ ТК којим се изражава подршка корисницима који су се жалили на поступање банке у вези са предметном обавијести, те је затражено преиспитивање поступања банке у вези са позитивним законским прописима, општим условима пословања и духу банкарске праксе. На основу чињеничног стања банци је упућена препорука за исправку пословања у складу са начелима облигационог права и нормама које уређују права корисника финансијских услуга.

Поднесен је и одређени број приговора корисника којима су блокирани рачуни и заплијењена новчана примања по рјешењима Агенције за банкарство Републике Српске, а имајући у виду двије банке из тог ентитета које су у поступку ликвидације. Подносиоцима приговора су дати образложени одговори да одлучивање у конкретној ствари може донијети само институција која је доставила правни/управни акт у складу са општим надзорним овлашћењима.

3.4. Електронски инструменти плаћања

Мањи број приговора се односио и на **електронске инструменте плаћања** и картичарско пословање, у највећој мјери на питање плаћања роба и услуга путем интернета, те неовлашћено коришћење и злоупотребу картица, што захтјева претходно поступање и обраду надлежних истражних органа о чему су корисници добили упуту, као и обавијест о исходу поступка.

3.5. Остали приговори

У посматраном извјештајном периоду, забиљежен је већи број приговора који се односе на свеукупну банкарску дјелатност, а који се у правилу не могу сврстати нити у једну од претходно наведених послова финансијских институција. Даље су присутни приговори корисника на питања и из предмета који су већ у судском поступку по истим основама, или по којима су предмети окончани правоснажним судским одлукама. Корисницима се и по овим питањима, иако Омбудсмен има обавезу застати са поступком до окончања судског спора, дају упуте и савјети како да остваре своја права као странке у судском поступку.

3.6. Жиранти, судужници

Приговори лица која лично осигуравају испуњење обавеза (**жиранти, судужници**) се као и у претходном извјештајном периоду у највећем броју односе на захтјеве за

ослобађање од обавезе јемства, због неправилности поступка поведеног приликом одобравања кредита од стране финансијских институција. Тражи се утврђивање одговорности службеника за пропусте и несавјесно поступање приликом процјене кредитне способности дужника, неинформираност лица који обезбјеђују обавезу о евентуалним наступљеним кашњењима у плаћању обавеза, као и предузимање мјера наплате и редослиједу у наплати према жирантима. Подносиоци су у свим предметима обавјештени упутом и образложеним одговорима на остваривање својих права, а у предметима по захтјеву за ослобађање од обавезе јемства, израђене су Препоруке упућене надлежном одјелу Агенције за доношење коначних Рјешења којим се одлучује о захтјеву јемца.

У овом извјештајном периоду два приговора су се односила на дјелатност лизинга, у вези са спорним преносом потраживања из уговора о финансијском лизингу одобреног физичком лицу, новом повјериоцу који није под надзором Агенције, неадекватним мјерама које то друштво предузима у наплати дуга од корисника и спорним обрачуном затезних камата на неизмирено дуговање. По овим основама је издата Препорука Омбудсмена за корекције у пословању лизинг друштва о којој више у дијелу извјештаја по тачком 2.7.

IV - ЕВИДЕНЦИЈА О ПОСЈЕТАМА, УПИТИМА И МОЛБАМА КОРИСНИКА ФИНАНСИЈСКИХ УСЛУГА

Самосталном одјелу Омбудсмена, поред приговора и захтјева у писаној форми, корисници финансијских услуга и жиранти су се обратили усменим путем, телефонски или непосредно, са упитима и молбама у вези са правима и обавезама, новом законском регулативом и различитим финансијским производима. У извјештајном периоду за примљено је **150** различитих упита, молби и захтјева, о којима се редовно комуницирало из одјела Омбудсмена са образложеним одговорима, упутама и савјетима те препорукама.

У свим претходно наведеним обраћањима корисника и жираната значајан дио времена у раду самосталног одјела Омбудсмена је усмјерен на информисање и одговоре који су омогућили корисницима да лакше разумију свој положај, права и обавезе из могућих правних ситуација у којима су се нашли, као и питања из уговорних односа, преговарачки положај у предуговорној фази, врсту и висину камате, као и одговорности других лица која гарантују за испуњење обавезе. Посебна пажња посвећена је информирању корисника о видовима заштите, вансудском поступку посредовања и обавези вођења интерног поступка са финансијском институцијом са којом корисник има закључен уговор или по којему је настао спорни однос. Корисници су информисани да су прије подношења приговора/захтјева Омбудсмену, у обавези да поднесу приговор у писаној форми финансијској институцији за заштиту својих права и расправљање спорног односа, а да су финансијске институције у обавези према Закону о заштити корисника и финансијских услуга и подзаконским актима Агенције да доставе одговор најкасније у року од 30 дана од дана подношења приговора.

Велики број питања корисника односио се на рефинансирање постојећих обавеза новим кредитима, због повољнијих услова кредитирања код других финансијских институција, затим у вези са спорним евиденцијама задужења у одређену категорију у Централном регистру кредита и тачности података, као и на висину накнада које се наплаћују од стране банака.

Укупан број корисника и жираната који су се усменим путем обратили одјелу Омбудсмена у овом извјештајном периоду мањи је у односу на исти период претходне године. Разлог овог смањења су ефекти појачане информисаности корисника о правима и обавезама, облицима заштите и вансудском поступку, али се и даље мора констатовати постојање потребе јачања финансијске писмености, разумијевања начела доброг финансијског одлучивања и одговорности корисника.

V - ЕДУКАЦИЈА – ЗНАЧАЈ УНАПРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКЕ ПИСМЕНОСТИ

Омбудсмен је од почетка рада континуирано сарађивао са Међународном финансијском корпорацијом (IFC) и Удружењем „У плусу“ па је у наредном периоду планирана реализација посјете локалним општинама и организација информативно - едукативне трибине за заинтересоване грађане уз локалну подршку савјетника који раде у општинама.

На темељу доступних информација, великог броја питања корисника који указују на учестало рефинансирање постојећих обавеза новим кредитима, због повољнијих услова и проведене анализе надлежног сектора Агенције о експонираности банака у банкарском систему Федерације БиХ по основу замјенских и ненамјенских кредита становништву, сачињена је и објављена Информација за грађане у вези са потенцијалним ризицима промјенљиве каматне стопе. Информација је доступна на интернет страници Агенције и пренесена путем свих медија, а грађани су упозорени да са уговарањем дужег рока отплате кредита, нижом каматном стопом која је промјенљива с циљем смањења ануитета повећава ризик и могућност промјене и раста каматне стопе и њиховог ануитета, рате кредита што у значајној мјери може утицати на финансијске могућности за поврат.

На захтјев медија, Федералне телевизије и Фактора осигурани су одговори на питања и прилог у вези са заштитом корисника финансијских услуга, питања везана за банкарске услуге и најчешће жалбе потрошача у вези са банкарским услугама.

Информације за кориснике и жиранте, извјештаји и саопштења као и други важни подаци о раду и поступању Омбудсмена објављени су на интернет страници Агенције www.fba.ba.

На web страници је објављен и едукативни материјал који садржи информације за кориснике (укључујући и жиранте) како да остваре своја права у циљу бољег разумијевања материје која се односи на кредитирање (уговори, инструменти осигурања, начин заштите и др.).

Путем web странице корисници и жиранти редовно могу пратити информације о свим питањима из дјелокруга рада Омбудсмена.

VI - САРАДЊА ОМБУДСМЕНА СА АГЕНЦИЈОМ ЗА БАНКАРСТВО ФБиХ, ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

У извјештајном периоду, Омбудсмен је са надлежним секторима Агенције континуирано сарађивао и учествовао на сједницама Одбора за супервизију у вези с извршеним

контролама финансијских институција и њиховог усклађивања са одредбама Закона о заштити корисника финансијских услуга и Закона о заштити жираната.

Размјена информација са надлежним секторима Агенције је присутна од почетка рада одјела Омбудсмена, приједлози на унапређењу регулаторног оквира, а појединачни приговори/захтјеви који указују на евентуална кршења одређених права корисника од стране финансијских институција се достављају надлежним секторима Агенције ради провере и предузимања одређених мјера у оквиру супервизорских надлежности.

Као члан радне подгрупе, одјел Омбудсмена је активно учествовао на унапређењу регулаторног оквира, у смислу припреме и израде нацрта подзаконских аката (Одлука) и Статута Агенције у складу са обавезама према Закону о банкама („Службене новине Федерације БиХ“, број: 27/17) и Закону о агенцији за банкарство ФБиХ („Службене новине Федерације БиХ“, број: 75/17).

Дана 27.09.2017. у просторијама Агенције одржан је састанак и дискусија са члановима Свјетске банке на вези са нацртом Одлуке о купопродаји пласмана и издавању прокуре.

Омбудсмен је од 2014. године члан International Network of Financial Ombudsman Schemes (INFO), међународне организације која има преко 40 земаља чланица и омбудсмене у области финансијских услуга из цијелог свијета. Кроз свакодневну комуникацију са секретаријатом ове мреже, члановима се презентују праксе и искуства сваке од националних Организација за заштиту потрошача, те пренесу знања у вршењу послова и доношењу одлука.

Дана 19.07.2017. године одржан је састанак и пријем представника њемачке владине агенције за међународну сарадњу (GIZ) и Палестинске владине институције (PMU) регулатора финансијског сектора у држави. Сврха одржаног састанка је упознавање са праксама савјетовања у БиХ, на пољу заштите и едукације корисника финансијских услуга, представљање рада Агенције и одјела Омбудсмена као и активностима које се спроводе. На званичној страници GIZ-а објављен је чланак са освртом на посјету нашем одјелу.³

Због учесталих приговора грађана у вези са електронским и картичарским пословањем Омбудсмен је учествовао и на годишњем „FRAUD форуму“ у организацији Удружења банака БиХ, на тему: злоупотребе е-банкинга и ецоммерца са презентацијама FRAUD случаја, искуствима банака и надлежним истражним органима, као и унапређења система заштите.

У извјештајном периоду израђен је и достављен преглед са подацима из Федерације БиХ затраженим од Свјетске банке за потребе „Глобалног прегледа стања финансијске инклузије и заштите корисника у 2017. години“.

22.11.2017. године одржан радни састанак у вези са измјенама и допунама те унапређењем Централног регистра кредита Централне банке БиХ. Тема је била измјене и допуне Одлуке о централном регистру кредита физичких лица и пословних субјеката у вези са новом регулативом купопродаје пласмана, субјеката који се баве откупом пласмана, као и позицију Агенције у смислу ограничења у вези са одредбама Закона о заштити личних података.

³ <http://microfinance-mena.org/news/important-trust-consumer-counselling-study-visit-bosnia-herzegovina-pma/>

По позиву од 07.12.2017. године Омбудсмен је узео учешће на координационом састанку – представљање програма Свјетске банке о финансијској писмености у погледу дознака из исељеништва у БиХ.

У складу са Програмом рада за 2017. годину и законској регулативи, Омбудсмен је наставио сарадњу са финансијским институцијама, како би ефикасније рјешавао приговоре/захтјеве корисника и јемаца, као и проблеме и потешкоће у остваривању њихових права. Одржан је и састанак са представницима двије банке у вези са управљањем приговорима и начином извјештавања о запримљеним приговорима, као и на тему електронских канала доставе извода за кориснике, а са циљем унапређења пословања банке/а у овом сегменту.

У дијелу надлежности и послова одјела Омбудсмена извршени су задати и додијелене обавезе, те достављени одговори у оквиру групе за европске интеграције, потенцијалних и накнадно достављених питања из поглавља 28. – заштита потрошача и здравља из упитника Европске комисије за припрему мишљења о захтјеву БиХ за чланство у Европској унији.

VII - ЗАКЉУЧАК

Иако укупан број запримљених приговора/захтјева корисника биљежи повећање у односу на претходне извјештајне периоде, може се констатовати да број позитивно ријешених предмета указује на побољшање усклађивање пословања финансијских институција са законском регулативом у области заштите корисника.

Препоруке Омбудсмена издате током ове године с циљем побољшања вођења интерног поступка по приговорима клијената, су резултирале већим бројем позитивно рјешених приговора и ажурнијем вођењу интерног поступка и велики број приговора у овом извјештајном периоду је ријешен позитивно.

У извјештајном периоду расте сложеност предмета спорних односа, што у великој мјери захтијева дужи испитни поступак, додатна изјашњење од финансијских институција, консултације са надлежним секторима Агенције и у коначници продужењем трајања поступака.

Извјештај указује да је неопходна већа транспарентност у пословању финансијских институција у свим фазама комуникације са клијентом, до реализације закљученог уговора. Ако се узме у обзир велики број производа које финансијске институције имају у понуди, не може се сматрати довољно јавно само објављивање информација у просторијама банке и на интернет страници. Стога и генерална констатација да финансијске институције у свом раду треба више да посвете пажњу ефикаснијем и економичнијем поступању по захтјевима клијента, да предузимају све потребне мјере и радње како би се отклониле препреке и осигурали услови за законито, благовремено, ефикасно и економично провођење извршења сопствених одлука, да организују свој рад на начин који би предуприједио понављање истих или сличних проблема и да се недостаци у раду који доводе до ускраћивања права отклањају благовремено.

Досадашње искуство у раду потврђује оправданост постојања институционализиране заштите права и интереса корисника као једног од ефикасних видова заштите. У вези напријед наведеног је оцјена Омбудсмена да финансијске институције и даље требају да предузимају активности ради унапређења квалитета својих услуга и односа са корисницима.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Web site: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba